

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู :
ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์
นครศรีธรรมราช

สภากาชาด เติมรัตน

ดรรชนีพนธ์เป็นต้นหนึ่งของภาวศึกษาตามหลักสูตรศาสตราจารย์บัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๐

**AN OPINION OF STUDENTS TOWARDS ETHICAL BEHAVIORAL PATTREN MODEL OF
TEACHERS ; A CASE STUDY OF CHALERMPHRAKEATSOMDEJPHRASRINAKHARINT
SCHOOL, NAKHONSITHAMMARAT**

SUPAPORN TEMRAT

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF SOCIOLOGY
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2551 (2008)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทาง
จริยธรรมของครู : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช

ชื่อนักศึกษา : นางสุภาภรณ์ เต็มรัตน์

สาขาวิชา : สังคมวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา : คร.ดวงศรี ชมภูวงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : คร.เกษชาติ ศรีทรัพย์

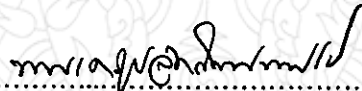
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(พระครูปลัดดัมพ์พิพัฒน์วิริยาจารย์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

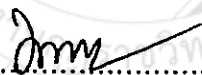
ประธานกรรมการ

(พระครูปลัดดัมพ์พิพัฒน์วิริยาจารย์)

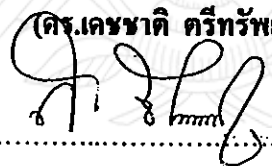
อาจารย์ที่ปรึกษา

(คร.ดวงศรี ชมภูวงศ์)

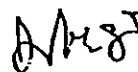
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(คร.เกษชาติ ศรีทรัพย์)

กรรมการ

(ผศ.พิเศษ คร.สุกิจ ชัยมุสิก)

กรรมการ

(คร.ประยงค์ ชูรักษ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : An Opinion of Students towards Ethical Behavioral Pattern Model of Teachers ; A case study of Chalermphrakeatsomdejphrasrinakharint School; Nakhonsithammarat

Student's Name : Mrs. Supaporn Temrat

Department : Sociology

Advisor : Dr. Songsri Chomphuwong

Co- Advisor : Dr. Detchat Treesap

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanauiyojan ..... **Dean of Graduate School**
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Thematic Committee

P. Sampipattanauiyojan ..... **Chairman**
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

S. Chomphung ..... **Advisor**
(Dr. Songsri Chomphuwong)

D. Treesap ..... **Co- Advisor**
(Dr. Detchat Treesap)

S. Chaimusik ..... **Member**
(Asst. Emeritus. Prof. Dr.Sukit Chaimusik)

D. Churak ..... **Member**
(Dr. Prayong Churak)

หัวข้อสารนิพนธ์	: ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช
ชื่อนักศึกษา	: นางศุภาภรณ์ เต็มรัตน์
สาขาวิชา	: สังคมวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.ดวงศรี ชมภูวงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร.เดชชาติ ทวีทรัพย์
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๐

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ตามตัวแปรเพศและช่วงชั้น และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ นักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช จำนวน ๒๘๗ คน โดยการสุ่มแบบตามลำดับชั้น เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามประมาณค่า ๕ ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

๑. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ทั้งเพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับมาก ส่วนนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมาก ช่วงชั้นที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลาง

๒. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ครองคน และครองงาน เพศชายและเพศหญิงโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนช่วงชั้นที่ ๓ และช่วงชั้นที่ ๔ โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ที่ .๐๑ ทั้ง ๓ ด้าน

๓. ข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช อันดับแรกและอันดับรองทั้งสามด้าน คือด้านการครองตน ควรใช้วาจาที่สุภาพกับนักเรียน และควรเข้าสอนให้ตรงเวลา ด้านการครองคน ควรมีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และควรมีความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน ด้านการครองงาน ควรสอนให้สนุก เข้าใจง่ายและชัดเจน และควรใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย

Thematic Title : **An Opinion of Students towards Ethical Behavioral Pattern Model of Teachers ; A case study of Chalermphrakeatsomdejphrasrinakharint School; Nakhonsithammarat**

Student's Name : **Mrs. Supaporn Temrat**

Department : **Sociology**

Advisor : **Dr. Songsri Chomphuwong**

Co-Adviser : **Dr. Detchat Treesap**

Academic Year : **B.E. 2550 (2007)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were 1) to study an opinion of students towards ethical behavioral pattern model of teachers, 2) to compare an opinion of students towards ethical behavioral pattern model of teachers based on the sex and level of the target group, and 3) to study the suggestion of students to support the ethical behavioral pattern model of teachers in Chalermphrakeatsomdejphrasrinakharint School, Nakhonsithammarat. The samples used in study were 287 students in Chalermphrakeatsomdejphrasrinakharint School, Nakhonsithammarat. They were obtained by random stratified sampling. The research instrument used to collect the data was the 5 rating scale. The data were analyzed by the instant computer program, and the statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, and t-test in hypothesis.

The results of research were found as follows :

1. Students of Chalermphrakeatsomdejphrasrinakharint School, Nakhonsithammarat had an opinion towards ethical behavioral pattern model of teachers in self-control, man control, and work control in high level both male and female .And level 3 had in high level, level 4 had the moderate level.

2. The comparative result of students toward ethical behavioral pattern model of teachers in Chalermphrakeatsomdejphrasrinakharint School, Nakhonsithammarat in self-control, man control, and work control in the different sex of students; male and female were not significant deferent, but in the different level; level 3 and level 4 were significantly democratic different at 0.01 level

3. The suggestion of students to support the ethical behavioral pattern model of teachers in Chalermphrakesomdejphasrinakharint School, Nakhonsithammarat in self-control; should be polite and should be on time, in man control; should have more reasons and appreciate in students' opinion, in work control; should teach clearly and happily, and should have more techniques and innovations.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือของบุคคลหลายฝ่าย ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโกกราช ที่เปิดทำการสอนหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา

ขอกราบขอบพระคุณ พระเทพวินยาภรณ์ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโกกราช ดร.สังศรี ชมภูวงศ์ และดร.เดชชาติ ตริทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะ และตรวจข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย รศ.ดร.ไมตรี จันทรา ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว และดร.สุภาพ เต็มรัตน์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ตรวจสอบความถูกต้องเครื่องมือในการวิจัย ให้สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณพระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประธานคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ผศ.พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก และ ดร.ประยงค์ ชูรักษา กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ให้ความเมตตาชี้แนะข้อบกพร่องและเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพื่อให้สารนิพนธ์ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำ ให้ความสะดวกในการทำสารนิพนธ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโกกราช ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการค้นคว้าหาข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน คณะครูอาจารย์ และขอขอบคุณนักเรียน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราชทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการติดต่อประสานงาน เก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากทุกท่านอย่างยิ่ง

สุดท้ายขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ และทุกคนในครอบครัวที่ทำให้กำลังใจตลอดมา และเป็นแรงผลักดันให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ คุณงามความดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตเวทิตาบูชาแก่คุณพ่อ คุณแม่ และคุณครูอาจารย์ทุกท่าน

สุภาพรณ์ เต็มรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ สมมติฐานการวิจัย	๒
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะ	๓
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียน	๕
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมครู	๘
๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการพัฒนาจริยธรรมครู	๑๖
๒.๔ สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	๖๔
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๔
๒.๖ สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย	๗๒

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๗๓
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๗๓
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๔
๓.๓ การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย	๗๕
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๕
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผล	๗๖
๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๗๖
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๕
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๕
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๕
ตอนที่ ๑ เสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	๘๐
ตอนที่ ๒ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู	๘๑
ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่าง ทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช	๑๐๘
บทที่ ๕ สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๑๐
๕.๑ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๑๒
๕.๒ การอภิปรายผล	๑๑๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๒๖
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๒๖
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๑๒๖
บรรณานุกรม	๑๓๐

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	๑๓๕
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	๑๓๖
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	๑๓๗
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	๑๔๒
ภาคผนวก จ ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่น IOC	๑๔๔

ประวัติผู้วิจัย

๑๕๕

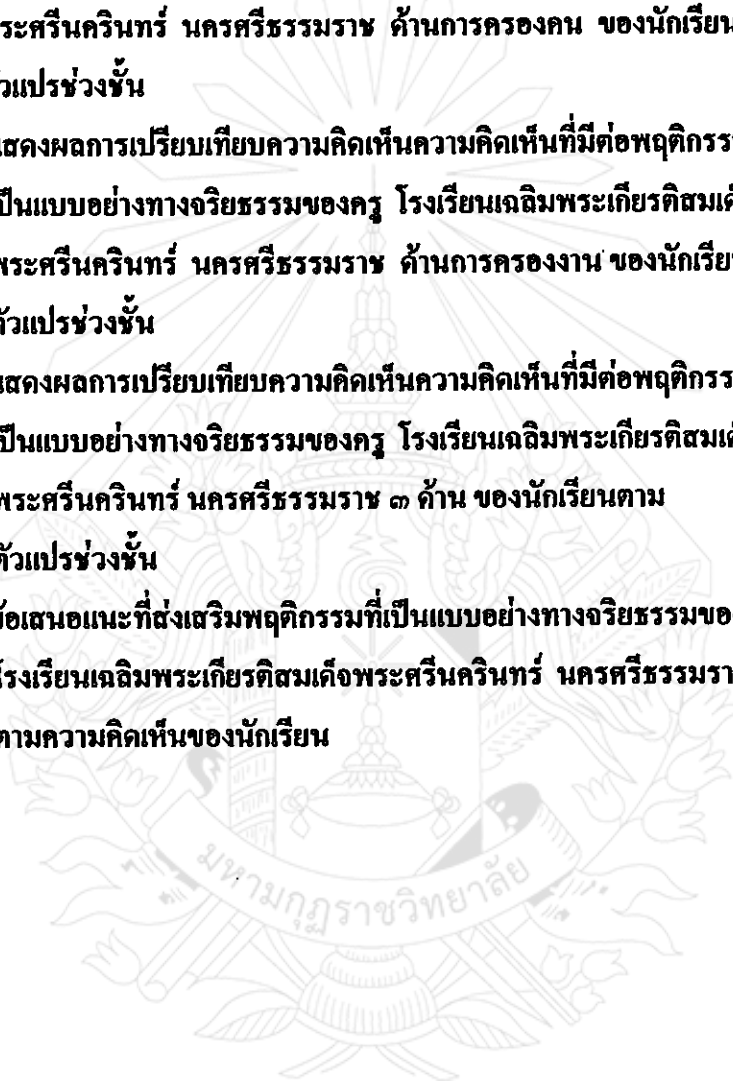

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช	๓๔
ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรเพศ	๘๐
ตารางที่ ๔.๒ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรระดับการศึกษา	๘๐
ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรเพศ	๘๑
ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองคน ของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรเพศ	๘๓
ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองงาน ของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรเพศ	๘๕
ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ๓ ด้าน ของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรเพศ	๘๗
ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรช่วงชั้น	๘๘

<p>ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อ พฤติกรรมที่แบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองคน ของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรช่วงชั้น</p>	<p>๘๐</p>
<p>ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อ พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองงาน ของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรช่วงชั้น</p>	<p>๘๒</p>
<p>ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อ พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ๓ ด้าน ของนักเรียน จำแนก ตามตัวแปรช่วงชั้น</p>	<p>๘๔</p>
<p>ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่ เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระ ศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ของนักเรียนตาม ตัวแปรเพศ</p>	<p>๘๕</p>
<p>ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่ เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระ ศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองคน ของนักเรียนตาม ตัวแปรเพศ</p>	<p>๘๖</p>
<p>ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่ เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระ ศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองงาน ของนักเรียนตาม ตัวแปรเพศ</p>	<p>๘๘</p>
<p>ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่ เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระ ศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ๓ ด้าน ของนักเรียนตามตัวแปรเพศ</p>	<p>๑๐๐</p>

- ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ของนักเรียนตามตัวแปรช่วงชั้น ๑๐๑
- ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองคน ของนักเรียนตามตัวแปรช่วงชั้น ๑๐๓
- ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองงาน ของนักเรียนตามตัวแปรช่วงชั้น ๑๐๕
- ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ๓ ด้าน ของนักเรียนตามตัวแปรช่วงชั้น ๑๐๗
- ตารางที่ ๔.๑๙ ข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของนักเรียน ๑๐๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดสร้างขึ้นเพื่อน้อมรำลึกถึงสมเด็จพระบรมราชชนนีหลังเสด็จสวรรคต ได้ประกาศจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เขตการศึกษาละ ๑ โรงเรียนเป็นชุดแรกชื่อว่า โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี และต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานชื่อโรงเรียนที่ตั้งขึ้นใหม่ว่า โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ตามด้วยชื่อจังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่ สำหรับเขตการศึกษา ๓ กรมสามัญศึกษาในขณะนั้น ได้คัดเลือกจังหวัดนครศรีธรรมราชให้เป็นที่จัดตั้งโรงเรียน ปัจจุบันตั้งอยู่เลขที่ ๑๒๓ หมู่ที่ ๑ ตำบลสวนหลวง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๓๖ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๐ มีนักเรียน ๑,๐๑๓ คน ครูผู้สอน จำนวน ๕๖ คน ผู้บริหาร จำนวน ๕ คน แบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ ๓ และช่วงชั้นที่ ๔ คำขวัญของโรงเรียนคือ รักย์ศักดิ์ศรี มีคุณธรรม นำวิชาการ สืบสานงานพระราชดำริ

สภาพทั่วไปของนักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช นักเรียนมีฐานะค่อนข้างยากจน ผู้ปกครองมีรายได้น้อยและ บางครอบครัวไม่มีอาชีพทำกินต้องไปทำงานต่างจังหวัดเพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองไม่ได้ดูแลบุตรหลานของตนเองเท่าที่ควร นักเรียนบางคนบิดามารดาแยกทางกัน และต้องอยู่ในความดูแลรับผิดชอบอุปการะของปู่ย่า ตายาย นักเรียนระดับช่วงที่ ๓ และ ๔ เป็นช่วงอยู่ในวัยรุ่นซึ่งกำลังเจริญเติบโต และเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ต้องการความอิสระ บางครั้งก็มีนิสัยก้าวร้าว ดื้อรั้นและชอบทำทาย ทดลองกับสิ่งต่างๆ ที่แปลกใหม่ ทำให้นักเรียนขาดความรับผิดชอบ ขาดความมีระเบียบวินัย ขาดความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ซึ่งเป็นสาเหตุที่จะก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา

โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช, **ถ่มือนักเรียน,**
(นครศรีธรรมราช : โรงพิมพ์อักษรการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๒.

เมื่อผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียน การอบรมสั่งสอนดูแลนักเรียนจึงเป็นหน้าที่ของครู พฤติกรรมการแสดงออกของครูจึงเป็นแบบอย่างของนักเรียน การประพฤติตนที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ที่จะเป็นแบบอย่างทางจริยธรรมให้กับนักเรียน สามารถยึดเป็นแบบอย่างและนำไปปฏิบัติตาม เพื่อให้ตนเองเป็นผู้ที่มีคุณค่า สามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุข เหมือนเช่นดั่งนโยบายด้านการศึกษาที่เน้นคุณธรรมนำความรู้ หรือความรู้คู่คุณธรรม

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูในโรงเรียน จึงได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูในโรงเรียน และนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาจุดเด่นและจุดด้อย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขและส่งเสริมการมีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูในโรงเรียนเป็นเบื้องต้น ซึ่งจะเป็นฐานในการที่จะส่งเสริมพัฒนาการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนในระดับต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ตามตัวแปรเพศและช่วงชั้น

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช

๑.๓ สมมติฐานการวิจัย

๑.๓.๑ นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูแตกต่างกัน

๑.๓.๒ นักเรียนที่มีช่วงชั้นต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูแตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ได้แก่ ด้านการครองตน ด้านการครองคน และด้านการครองงาน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ คีษยานักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ปีการศึกษา ๒๕๕๐ จำนวน ๒๘๗ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์นครศรีธรรมราช

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบว่าความคิดของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช

๑.๕.๒ ทำให้ทราบว่าความแตกต่างของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ตามตัวแปรเพศและระดับช่วงชั้น

๑.๕.๓ ทำให้ทราบว่าข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช

๑.๕.๔ สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาจริยธรรมของครูได้

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช

นักเรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช

ระดับช่วงชั้น หมายถึง ช่วงชั้นที่ ๓ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ และช่วงชั้นที่ ๔ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖^๒

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔), หน้า ๕.

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของครูผู้สอน เป็นการกระทำทางกาย วาจา และ การกระทำทำนั้่นนักเรียนสามารถสังเกตได้

พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่าง หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกให้เป็นตัวอย่าง ผู้อื่น ยอมรับ และยึดถือเป็นแนวปฏิบัติได้

พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรม หมายถึง การกระทำหรือแสดงออกในสิ่งที่ดีงาม สักคมยอมรับและสนับสนุน ผู้อื่นสามารถยึดถือเป็นแนวปฏิบัติได้

จริยธรรม หมายถึง หลักหรือแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดคุณงามความดีขึ้น ในการ วิจัยครั้งนี้ ศึกษาพฤติกรรมทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านการครองตน การครองคน และการครองงาน

การครองตน หมายถึง การที่บุคคลมีหลักหรือแนวปฏิบัติประจำตัว เพื่อให้เกิดคุณงาม ความดีขึ้นแก่ตัว ได้แก่ เป็นผู้เสียสละ มีวินัยในตนเอง มีปียวาจา และมีความประหยัด^๕

การครองคน หมายถึง การใช้หรือยึดแนวปฏิบัติอันทำให้บังเกิดความรัก ความเคารพนับ ถือและยึดเหนี่ยวน้ำใจจากบุคคลอื่น ๆ อันได้แก่ การเป็นผู้มีความเมตตา กรุณา มีความยุติธรรม มี มนุษยสัมพันธ์ มีเหตุผลและเป็นประชาธิปไตย^๔

การครองงาน หมายถึง หลักการในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ งาน อันได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความอดทน^๕

“กระทรวงศึกษาธิการ, “คู่มือการคัดเลือกข้าราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๗,” ๒๓ มกราคม ๒๕๔๗,

<<http://dnfe5.nfe.go.th/>>(18 March 2008)

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารสำหรับเป็นแนวทางในการวางกรอบตามแนวคิดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียน
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู
- ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการพัฒนาจริยธรรมครู
- ๒.๔ สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๖ สรุปกรอบแนวคิด

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียน

๒.๑.๑ ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

แนวคิดเกี่ยวและทฤษฎีเกี่ยวกับกับความคิดเห็นนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็น (Opinion) ไว้ว่า

๑. ข้อพิจารณาว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

๒. ทักษะ ประเมินการที่เกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นหนึ่ง เช่น ทักษะเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายวางแผนครอบครัว^๑

---

^๑ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๑๓๐.

สุชา จันทรเอม ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง แต่เป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนกับทัศนคติ คนเรายังมีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ^๒

สุรางค์ จันทรเอม ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ (Perceive) ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งนั้น ไม่ว่าข้อมูลนั้นจะมีหลักฐานอ้างอิงหรือไม่ หรืออาจเห็นด้วยตา ทัศนคติ คือการที่บุคคลมีความรู้สึกต่างๆ ไปต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วนความคิดเห็นคือ การอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ^๓

โยธิน ศันสนยุทธ และจุมพล พูลภัทรชีวิน ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นการแสดงออกทางถ้อยคำ (Verbal Expression) เกี่ยวกับทัศนคติค่านิยม และความเชื่อถือ ความคิดเห็นดังกล่าว อาจประกอบด้วย องค์ประกอบทางอารมณ์ หรือทางพฤติกรรมด้วยก็ได้^๔

ภูวดล จันทรศร ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยพื้นฐานประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในการแสดงออก^๕

Good ได้ให้คำจำกัดความของความคิดเห็นว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความคิดหรือลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่^๖

^๒สุชา จันทรเอม, **จิตวิทยาวัยรุ่น**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๔๒), หน้า ๒๓.

^๓สุรางค์ จันทรเอม, **จิตวิทยาสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แพร่พิทยา, ๒๕๒๐), หน้า ๔๓.

^๔โยธิน ศันสนยุทธ และจุมพล พูลภัทรชีวิน, **จิตวิทยาสังคม**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๓๕), หน้า ๕๖.

^๕ภูวดล จันทรศร, “ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร โดยวิธีใช้เทปบันทึกเสียงผ่านหอกระจายข่าวในจังหวัดนครราชสีมา”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๕), หน้า ๔๔.

^๖Good, V, Dictionary of Education, อ้างใน จุมพล นิภาเกษม, “ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินการโครงการปรับปรุงระบบแผนและพัฒนาเกษตรกรกรมส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๖), หน้า ๖๕.

Wahlmen ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นเป็นภาวะของจิตใจที่ผ่านประสบการณ์แล้ว เกิดการเรียนรู้ และผลักดันให้เกิดความคิด ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในระยะเวลาหนึ่ง^๑

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ด้วยการพูด การเขียน หรือปฏิบัติใดๆ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ความคิดเห็นเป็นสภาพความรู้สึกที่บุคคลใดหนึ่งมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความรู้ การรับรู้ ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับมา โดยบุคคลนั้นอาจจะแสดงออกมาทางใดทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการพูด ลักษณะท่าทาง หรือไม่แสดงออกเลยก็ได้

๒.๑.๒ หน้าที่หรือกลไกของความคิดเห็น

แดเนียล แบทซ์ ได้อธิบายถึง หน้าที่หรือกลไกของความคิดเห็นที่สำคัญ ไว้ ๔ ประการ คือ

๑. เพื่อใช้ในการปรับตัว (Adjustment) หมายความว่า ตัวบุคคลทุกคนจะต้องอาศัยความคิดเห็นเป็นเครื่องยึดถือ สำหรับการปรับพฤติกรรมของตนให้เป็นไปในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองสูงสุด และให้ผลเสียน้อยที่สุด ดังนั้นทัศนคติจึงสามารถเป็นกลไก ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ของเขา และด้วยสิ่งเหล่านี้เอง ที่จะทำให้อาแนวโน้มของพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ต้องการมากที่สุด

๒. เพื่อป้องกันตัว (Ego-Defensive) โดยปกติในทุกขณะ คนทั่วไปมักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับความจริง ในสิ่งซึ่งเป็นความขัดแย้งกับความนึกคิดของคน (Self-Image) ดังนั้น ความคิดเห็นจึงสามารถสะท้อนออกมาเป็นกลไกที่ป้องกันตัว โดยการแสดงออก เป็นความรู้สึก ถูกเหยียดหยาม หรือติฉินนินทาคนอื่น ขณะเดียวกันก็ยกย่องตนเองให้สูงขึ้น การก่อตัวของความคิดเห็นในลักษณะนี้ มีลักษณะแตกต่างจากการมีความคิดเห็นเป็นเครื่องมือในการปรับตัว ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นคือ ความคิดเห็นไม่ใช่พัฒนาขึ้นมาจากการมีประสบการณ์จากสิ่งนั้นๆ โดยตรง หากแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากภายในตัวผู้นั้นเอง และเป็นสิ่งที่เปี่ยมหมายของการแสดงออก มาซึ่งความคิดเห็น นั้น ก็เป็นเพียงสิ่งที่เขาผู้นั้น หวังใช้เพียงเพื่อระบายความรู้สึกเท่านั้น

๓. เพื่อการแสดงความหมายของค่านิยม (Value-Expressive) ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมต่าง ๆ และด้วยความคิดเห็นนี้เอง จะใช้สำหรับสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมต่าง ๆ ในลักษณะที่จำเพาะเจาะจงยิ่งขึ้น ดังนั้น ความคิดเห็น จึงสามารถใช้สำหรับอธิบาย และบรรยายเกี่ยวกับค่านิยมต่าง ๆ ได้

^๑Wahlmen, B.B., Dictionary of Behavior Science อังใน ภูวดล จันทรส, "ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร โดยวิธีใช้เทปบันทึกเสียงผ่านหอกระจายข่าว ในจังหวัดนครราชสีมา", วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, อังแล้ว, หน้า ๔๔.

๔. เพื่อเป็นตัวจัดระเบียบเป็นความรู้ (Knowledge) ความคิดเห็นเป็นมาตรฐานที่ตัวบุคคล จะสามารถใช้ประเมิน และทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมที่มีอยู่รอบตัวเขา ด้วยกลไกดังกล่าวนี้เองที่ทำให้ตัวบุคคลสามารถรู้ และเข้าใจถึงระบบ และระเบียบของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเขาได้^๕

๒.๑.๓ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ได้กล่าวว่า อายุ มีผลต่อเจตคติของบุคคลส่วนใหญ่มักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปได้ยาก ซึ่งทำให้มีผลต่อเจตคติของเขาเอง นอกจากอายุแล้วยังมีตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น ปฏิกริยาของบุคคลต่อสิ่งเร้า ข่าวสาร เป็นต้น บุคคลที่แตกต่างกัน จะมีปฏิกริยาไม่เหมือนกัน ผลที่จะมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความคิด ย่อมแตกต่างกันไปด้วย^๖

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะการยอมรับหรือปฏิเสธขึ้นอยู่กับอายุ สถานภาพ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น ความคิดเห็นของนักเรียนก็เช่นเดียวกัน

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมครู

๒.๒.๑ ความหมายของพฤติกรรม

พฤติกรรมเป็นคำที่นำมาใช้อย่างกว้างขวางในทุกวงการจึงมีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ กันไป

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำ หรือแสดงอาการออกมาทางกล้ามเนื้อ ความคิด ความรู้สึก เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า^๗

^๕Daniel Katz, **The measurement of Attitudes**, อังใน จุมพล นิภาเกษม, “ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินการ โครงการปรับปรุงระบบแผนและพัฒนาเกษตรกรกรมส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต**, อังแล้ว, หน้า ๖๕.

^๖ประภาเพ็ญ สุวรรณ, **ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๔๐), หน้า ๕๐.

^๗ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรม**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕), หน้า ๕๘๐.

ชัยพร วิชายุทธ ได้ให้ความหมาย พฤติกรรมเป็นการกระทำของผู้กระทำ โดยผู้กระทำ โดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ โดยคนอื่นจะสังเกตเห็นหรือไม่สังเกตเห็นก็ได้^{๑๑}

กรีซ สิบสนธิ ได้กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำที่ปรากฏแก่การรับรู้ของผู้อื่นทั้ง ทางกาย วาจา และอื่น ๆ ซึ่งจะปรากฏให้เห็นเป็นภาพรวมของบุคคลผู้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นสิ่งที่เลือกประพฤติกหรือแสดงออกได้^{๑๒}

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ ได้ให้ความหมายพฤติกรรมว่า เป็นสิ่งที่บุคคล กลุ่ม หรือ องค์การประพฤติปฏิบัติ ซึ่งเป็นที่เปิดเผยหรือซ่อนเร้น ทั้งนี้รวมถึงกระบวนการภายในอื่น ๆ ได้แก่ ความคิด ความรู้สึก ทศนคติ^{๑๓}

สรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของบุคคลทั้งกาย และทางวาจา เป็นการกระทำที่สามารถสังเกตเห็นและใช้เครื่องมือวัดพฤติกรรมได้

๒.๒.๒ ที่มาของพฤติกรรม

ถวิล ธาราโภชน และ ศรีนัย คำวิสุข ได้สรุปเกี่ยวกับที่มาของพฤติกรรม ดังนี้

๑. พฤติกรรมที่มาจากกำเนิด (Inborn behavior) เป็นพฤติกรรมที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิด สามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าโดยไม่ต้องเรียนรู้มาก่อน

๒. พฤติกรรมการเรียนรู้ (Learned behavior) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอันหนึ่งมาจากการได้รับการฝึกฝน การอบรม หรือประสบการณ์^{๑๔}

พวงทอง ป็องภัย ได้สรุปเกี่ยวกับที่มาของพฤติกรรม เกิดจาก ๒ ประการ คือ พฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายใน

^{๑๑}ชัยพร วิชายุทธ, รายงานสัมมนาเรื่อง, “จิตใจและพฤติกรรมด้านจริยธรรมของคนไทย”, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ๒๕๒๕), หน้า ๑๑.

^{๑๒}กรีซ สิบสนธิ, วัฒนธรรมและพฤติกรรมสื่อสารในองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘, หน้า ๑๔๘.

^{๑๓}สร้อย (ติวยานนท์ อรรถมานะ), พฤติกรรมองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒, หน้า ๑๔.

^{๑๔}ถวิล ธาราโภชน และศรีนัย คำวิสุข, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๖.

๑. พฤติกรรมภายนอก (Overt behavior) หมายถึง ปฏิบัติการของบุคคลหรือกิจกรรมของบุคคลที่ปรากฏออกมาให้บุคคลอื่นได้เห็น ทั้งทางวาจา และการกระทำ ทำทางต่าง ๆ ที่ปรากฏออกมาให้คนอื่นได้เห็น พฤติกรรมที่ปรากฏออกมาให้เห็นภายนอกนั้น เป็นสิ่งที่คนมองเห็นตลอดเวลา เป็นปฏิบัติการที่คนเราได้แสดงออกมาตลอดเวลาของการมีชีวิต ถ้าลำดับตั้งแต่ต้นนอนจนกระทั่งนอนหลับจะเห็นได้ว่าคนได้แสดงพฤติกรรมออกมาตลอดเวลา

พฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมใดที่ประเมินคุณภาพของคนว่าเป็นคนดี มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม สุภาพ ซื่อสัตย์ กรุณา ล้วนแต่ประเมินพฤติกรรมภายนอกทั้งสิ้น ถ้าไม่แสดงออกมาสังคมก็ไม่ทราบว่าเป็นคนอย่างไร

พฤติกรรมที่คนแสดงออกมาให้เห็นภายนอก จึงนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม สังคมชอบตัดสินคนด้วยพฤติกรรมภายนอก ดังนั้นพฤติกรรมที่เราได้เห็นได้ทราบไม่ใช่พฤติกรรมที่แท้จริงของเรา และไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริง คือการกระทำไม่ตรงกับความรู้สึก บางคนสวมหน้ากากเข้าหากัน หรือแสดงไปตามบทบาทที่เขาเป็น บางครั้งจึงกำหนดไม่ได้ว่าเป็นเรื่องจริง เพราะไม่ได้สะท้อนความเป็นจริงออกมาทั้งหมด

๒. พฤติกรรมภายใน (Covert behavior) หมายถึง กิจกรรมภายในที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลซึ่งสนองทำหน้าที่เป็นที่รวบรวม สะสม และสั่งการซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำของระบบประสาทและกระบวนการเปลี่ยนแปลง ทางด้านชีวเคมีของร่างกาย พฤติกรรมภายใน มีทั้งรูปธรรมและนามธรรม ที่ป็นรูปธรรมอื่นจะสังเกตไม่ได้ แต่จะใช้เครื่องมือทางการแพทย์

๒.๒.๓ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรม

จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ นักวิชาการได้แบ่งหมวดหมู่ของการเกิดพฤติกรรมไว้หลาย ๆ ทางด้วยกัน

อิทธิบาท วราณุดันติกุล ได้จัดหมวดหมู่ไว้ ๓ ประเภท คือ

๑. พวกที่มีความเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์นั้นเกิดจากภายในตัวบุคคล กล่าวคือ ใจ (Mind) นี้เองเป็นต้นกำเนิดของพฤติกรรม เช่น เพลโต (Plato) และเดส์คาร์ต (Descartes) มีความเชื่อว่าความคิดภายใน (Innates Ideas) เป็นตัวมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรม ในยุคหลัง ฟรอยด์ (Freud) ก็เชื่อเช่นนี้ โดยเขาอ้างว่า มนุษย์มีพลังงานอันเกิดจากสัญชาตญาณแห่งความต้องการมีชีวิตอยู่ และสัญชาตญาณแห่งความตาย พลังอันนี้ผลักดันให้เกิด โครงสร้างของจิต 3 ประการ ได้แก่ อิด (Id) คือความต้องการทั้งหลาย อีโก (Ego) คือ จิตรู้สำนึกว่าสามารถแสดงพฤติกรรมตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นจากอิดได้แก่ไหนตามกฎเกณฑ์ของสังคม และซูเปอร์อีโก (Superego) คือ จิตสำนึกในระดับสูงที่เป็นตัวจูงใจให้มนุษย์ทำความดีให้มีคุณธรรม จริยธรรม

๒. พวกที่มีความเชื่อว่ามนุษย์เกิดมาแล้วตกอยู่ภายใต้การควบคุมของสิ่งแวดล้อม อริสโตเติล (Aristotle) เป็นผู้ริเริ่มความเชื่อนี้ ต่อมาก็มี จอห์น ลอคค์ (John Locks) เบิร์คเลีย (Berkeley) และนักจิตวิทยาอีกหลายคนที่มีความเชื่อว่าประสบการณ์ทำให้คนเราเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรม เช่น สกินเนอร์ (Skinner) ซึ่งให้เห็นว่าพฤติกรรมมนุษย์ถูกควบคุมโดยเงื่อนไขของการเสริมแรงและการลงโทษ โดยมีรูปแบบต่างกัน เพื่อให้สอดคล้องกับสังคม

๓. พวกที่มีแนวความคิดประสมประสานระหว่างพวกแรกกับพวกที่สองคือ ให้ความสำคัญทั้งตัวมนุษย์และสิ่งแวดล้อมว่าเป็นตัวก่อให้เกิดพฤติกรรม โดย แบนดูรา (Bandura) ซึ่งสร้างทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ได้อธิบายว่าพฤติกรรมของมนุษย์นั้น องค์กรประกอบภายในมนุษย์เองและสิ่งแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลต่อกันและกัน^{๕๕}

๒.๒.๔ พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู บทบาทหน้าที่ครู

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ครู เช่น

ทวีป อภินิธิ์ ได้กล่าวว่าครูถูกกำหนดบทบาทให้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน และเป็นผู้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างในการสั่งสอนอบรมนักเรียน และมีผลต่อพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของนักเรียน และบทบาทหน้าที่ของครู มาจากคำว่าครู ในศัพท์ภาษาอังกฤษ TEACHER ซึ่งน่าจะจำแนกได้ดังนี้

T : Teaching คือ บทบาทของผู้สอนผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์

E : Ethics คือ บทบาทของผู้ส่งเสริมจริยธรรมคุณธรรม

A : Academic คือ บทบาทของผู้มีหลักวิชาถ่ายทอดวิชาและนักวิชาการ

C : Culture Heritage คือ บทบาทของผู้สืบทอดวัฒนธรรม

H : Human Relation บทบาทของผู้สร้างมนุษยสัมพันธ์ในชุมชน ผู้มีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและคนทั่วไป

E : Evaluation บทบาทของผู้วัดและประเมินผล

R : Research บทบาทของผู้ค้นคว้า วิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

S : Service บทบาทผู้ให้บริการแก่นักเรียนและชุมชน^{๕๖}

^{๕๕} สิทธีโชค วรานุสันติกุล, **จิตวิทยาการจัดพฤติกรรมมนุษย์**, (นครปฐม : โรงพิมพ์ โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๕), หน้า ๑๔.

^{๕๖} ทวีป อภินิธิ์, “ภารกิจครูกับการสอน”, **วิทยากรย์**, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๕๑ (กรกฎาคม-กันยายน, ๒๕๒๔), หน้า ๗-๑๐.

บรรจง จันทรสา ได้สรุปเกี่ยวกับบทบาทของวงครูตามแนวคิดปรัชญาลัทธิต่าง ๆ ดังนี้

๑. ลัทธิจิตนิยม ถือว่าครูคือแม่พิมพ์ คือยกให้ครูเป็นผู้อาวุโส และวุฒิภาวะสูงกว่านักเรียน ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านวุฒิปัญญาและบุคลิกภาพ ครูเป็นศูนย์กลางระหว่างนักเรียนกับจิตสูงสุด

๒. ลัทธิสังคมนิยมหรือวัตถุนิยม ถือว่าครูเป็นผู้สาธิต คือให้ครูสามารถแสดงให้เห็นถึงความจริงของโลกประหนึ่งนักโฆษณาหรือมัคคุเทศก์ ครูจึงเป็นสื่อกลางระหว่างนักเรียนกับธรรมชาติ

๓. ลัทธิโทมัสนิยมใหม่ ถือว่าครูคือผู้รักษาวินัยทางความคิด คือให้ครูเป็นเสมือนนายทางปัญญาหรือผู้อำนวยการฝึกฝนทางปัญญาและความคิด เป็นพิธีการทางปัญญา หรือผู้พัฒนาทางความคิด กล่าวคือ ครูจะต้องเป็นผู้มีความสามารถในการให้เหตุผล มีความเชื่อมั่นและความจำดี

๔. ลัทธิประสบการณ์นิยม ถือว่าครูเป็นเสมือนผู้อำนวยการ โครงการวิจัย คือให้ครูเป็นเพียงผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนของนักเรียน ครูมิใช่ตัวกลางหรือผู้นำสาร แต่อยู่ในฐานะผู้ดูแลให้แต่ละคนดำเนินงานให้ไปสู่เป้าหมาย

๕. ลัทธิอัตถิภาวนิยม ถือว่าครูคือผู้คอยกระตุ้นหรือช่วย เป็นผู้ปลุกให้นักเรียนตื่นขึ้นมา เพื่อให้เห็นตัวเอง ป้อนคำถามให้คิดเพื่อให้นักเรียนตื่นตัวและเกิดความสำนึกขึ้นมา โดยไม่ลืมหูลืมตาตัวเองอยู่ในกรอบสังคม^{๑๑}

ธีระ รุญเจริญ ได้เสนอแนวคิดว่า ภารกิจครู มี ๑๒ ประการ คือ สอน แนะนำ วัตถุประสงค์ วิชา ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ทำกิจกรรม ฝึกนักเรียนให้มีวินัยในตนเอง ทำสื่อการสอน ทำอุปกรณ์การสอน ช่วยสอนครูอื่น ๆ ทำตัวคุณพ่อแม่ของนักเรียนและทำงานบริหารหรือธุรการ^{๑๒}

สมควร เหล่าลาภะ ได้กล่าวถึงหน้าที่ของครูไว้ว่า หน้าที่ของครู คือภารกิจในความรับผิดชอบครู ซึ่งครูจะต้องเลี้ยงดู เอาใจใส่ดูแล รับเป็นภาระดูแล “ภริยาของตน” ซึ่ง ภาระ แปลว่า สิ่งที่น่าหนัก ภริยา แปลว่า บุคคลที่ต้องเลี้ยงดู ดังนั้น หน้าที่ของครูจึงเป็นสิ่งที่หนัก และจักต้องเลี้ยงดูทอดทิ้งไม่ได้ คุณภรรยาและลูกน้อยจะนั้น^{๑๓}

^{๑๑}บรรจง จันทรสา, **ปรัชญาการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒), หน้า ๑๗๐-๑๗๓.

^{๑๒}ธีระ รุญเจริญ, **การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๕), หน้า ๗.

^{๑๓}สมควร เหล่าลาภะ, **พุทธศาสตร์กับการศึกษา, โลกช่วยด้วยมือครู**, (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๔๒), หน้า ๑๒๔.

ไพทวร์ย์ สตินลาร์ตัน และประนอม รอดคำดี ได้อธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้จากแบบอย่างในทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) ของแบนดูรา (Bandura) ไว้ว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของมนุษย์เป็นผลมาจากการเรียนรู้ทางสังคม โดยเรียนรู้จากแบบอย่าง^{๒๐}

วารุณี ธนวรานิษและคณะ อธิบายว่า แบบอย่างจะทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้าให้เกิดกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต ทำให้เกิดทัศนคติ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเปลี่ยนไปตามลักษณะแบบอย่างที่ได้สังเกต นอกจากกระบวนการการสังเกตจะทำให้เกิดการเรียนรู้กฎเกณฑ์ของพฤติกรรมแล้ว บุคคลยังสามารถใช้กฎเกณฑ์เหล่านี้ในการประเมินพฤติกรรมของตนเอง ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ได้แก่ ความปิติเมื่อสามารถทำตามมาตรฐานที่ตนตั้งไว้ หรือเสียใจ ละอายใจเมื่อกระทำผิดจากกฎเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนดไว้^{๒๑}

Johnson ได้กล่าวว่า ครูที่ดีจะต้องมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดังนี้ คือ

๑. บทบาทหน้าที่เป็นผู้นำ คือ
  - ๑) ต้องศึกษาว่านักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างไร เด็กคนไหนเก่ง เด็กคนไหนอ่อน เก่งอะไร อ่อนอะไร ครูจะต้องสามารถนำเด็กไปในทางที่ถูกต้องได้
  - ๒) ครูจะต้องชี้แจงและชักชวนให้เด็กร่วมมือกับครูในการทำกิจกรรมที่ครูจัดให้
๒. บทบาทหน้าที่เป็นที่ปรึกษา คือ
  - ๑) ครูต้องเป็นผู้ที่รู้จักเด็กดีที่สุด
  - ๒) ครูต้องเป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่อปัญหาของเด็ก
  - ๓) ครูต้องเป็นผู้เอาใจใส่และคอยช่วยเหลือเด็ก
  - ๔) ครูต้องเป็นที่ปรึกษาให้เด็กได้
๓. บทบาทหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการสอน คือ
  - ๑) ครูต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนครู กับนักเรียนและผู้ปกครอง
  - ๒) ครูต้องสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน
  - ๓) ครูต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในการสอน

^{๒๐}ไพทวร์ย์ สตินลาร์ตัน และประนอม รอดคำดี, **ความรู้คู่คุณธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔), หน้า ๑๕๒-๑๕๘.

^{๒๑}วารุณี ธนวรานิษและคณะ, “ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพฯ”, **วารสารการวิจัยทางการศึกษา**, ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๓๖) : ๑๘-๒๓.

๔. บทบาทหน้าที่เป็นมิตร คือ

- ๑) ครูต้องเป็นผู้ที่ใช้คำพูดที่สุภาพกับนักเรียน
- ๒) ครูต้องให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่มีปัญหา
- ๓) ครูต้องเป็นผู้ให้กำลังใจแก่เด็ก

๕. บทบาทของครูในการวางจุดมุ่งหมาย คือ

- ๑) ครูต้องช่วยเหลือเด็กและผู้ปกครองในการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียน
- ๒) ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนการเรียน
- ๓) ครูสร้างบรรยากาศให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

๖. บทบาทหน้าที่ของครูในการวัดผล คือ

- ๑) ครูต้องทำการวัดผลงานของนักเรียน
- ๒) ครูต้องส่งเสริมให้เด็กรู้จักเก็บบันทึกความเจริญก้าวหน้าด้านต่าง ๆ ของตนเอง

๗. บทบาทหน้าที่ของครูในการกระตุ้นให้เด็กรู้จักปรับตัวกับสังคม คือ

- ๑) ครูต้องจัดสถานการณ์ในห้องเรียนเพื่อให้เด็กรู้จักสังคมน
- ๒) ครูต้องใช้แหล่งชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็ก
- ๓) ครูต้องกระตุ้นให้เด็กพิจารณาความเป็นไปของสังคม และเลือกสิ่งที่ดีงาม^{๒๒}

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมชโร) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของครู ดังนี้

๑. ทำตนให้เป็นคนน่ารัก คือ

- ๑) มีเมตตาต่อศิษย์ หวังดีต่อศิษย์ คิดหาทางให้เขาเป็นสุข และเจริญด้วยศิลปวิทยา
- ๒) มีกรุณา สงสารเอ็นดูศิษย์ หวังช่วยให้ศิษย์มีความฉลาด
- ๓) มีมุทิตา พลอยชื่นชมยินดีด้วยศิษย์ที่ได้ดี คือสนับสนุนกำลังใจให้ศิษย์รู้สึกว่าเขา

เป็นเจ้าของแห่งความสามารถในการเรียนที่แฝงอยู่ในตัวเขาเอง

๒. ทำตนให้เป็นคนนำเคารพ ครูเป็นผู้ปกครองศิษย์โดยตำแหน่ง ควรมีวิธีปกครองที่จะนำศิษย์ให้เชื่อฟัง

๓. อบรมตนให้เป็นคนนำยกย่องการอบรมตนให้เป็นผู้นำยกย่องเช่นอบรมตนให้เชี่ยวชาญในวิชาการและให้มีสมรรถภาพในการทำงาน

^{๒๒} Johnson, อังใน พระมหาอติศร, **คุณธรรมสำหรับครู**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียน สโตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๑๒๑-๑๒๒.

๔. การสอน คือ การถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์ ให้เขาฉลาดคิด ฉลาดทำ ฉลาดพูด รู้จักให้ การศึกษาแก่ตนเอง และฝึกฝนให้รู้จักเหตุผล มีไหวพริบพอจะดึงเอาความรู้ ความถนัดและ สมรรถภาพออกมาใช้ได้ เช่น

๑) ซ้ำให้เห็นแจ่มแจ้ง คือซ้ำให้เขาเห็น ได้ชัดเจน

๒) ชวนให้มีใจทำตาม ครูควรชักชวนให้ศิษย์เห็นคุณและโทษว่า คนวิชาดีเป็น คน ฉลาดมีวิชาสมบัติ

๓) เร้าให้เกิดอุตสาหะ อาจหาญเพื่อจะทำ เป็นแม่บททำให้ศิษย์เจริญก้าวหน้า ครูจึง ควรแสดงให้ศิษย์เห็นทางกิริยา และโดยวาจา

๔) พยายามให้เร่งในการทำ ปลุกศิษย์ให้ตื่นตัว นำศิษย์ให้ถูกทาง

๕. อดทนต่อถ้อยคำรบกวนของศิษย์ ความอดทนมีสาระสำคัญอยู่ที่หักห้ามใจไว้ให้อยู่ ครู ผู้มีนิสัยอดทน รู้จักผ่อนหนักเบา มีใจดีท่ามกลางศิษย์ที่รบกวน เมื่อครูปฏิบัติต่อศิษย์โดยวิธีละม่อม จะได้ผล คือ ให้ศิษย์ไถ่ล้างกำับด้วยความสมัครรักใคร่ เคารพนับถืออย่างบริสุทธิ์ และให้ศิษย์มีความ ซื่อสัตย์สุจริต กระตือรือร้นตั้งอกตั้งใจเรียน

๖. ขยายข้อที่ลึกให้ตื้น ให้ง่าย ใช้วิธีการสอนแบบง่าย เด็กเข้าใจดี

๗. ไม่ชักนำศิษย์ในทางที่ไม่ควร^{๒๐}

บทบาทหน้าที่ครูต่อนักเรียน

พระมหาดิศร อิศริโย ได้ให้แนวคิดในเรื่องบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของครูต่อนักเรียน ดังนี้

๑. เปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้บอก ผู้แสดงนำทุกกรณีในการเรียนเป็นผู้กระตุ้นให้เกิด ความคิดริเริ่ม สนับสนุนให้นักเรียนมีบทบาทหน้าที่สำคัญในกระบวนการเรียนรู้ เป็นผู้ช่วยและผู้ แนะนำให้นักเรียนมีหลัก รู้จักวิธีที่จะศึกษาค้นคว้าและเลือกทางของตนเองได้ โดยไม่มีการบังคับ ให้เชื่อตามครู เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดงความคิดอย่างอิสระและมีเหตุผล

๒. ฝึกนักเรียนให้มีความสามารถในการทำงานกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ อดทนต่อการถูก วิพากษ์ ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความอดกลั้น มีวินัยในตนเอง สำนึกในสิทธิของตนเอง และผู้อื่น เคารพกฎของสังคมในการอยู่ร่วมกัน รู้จักใช้สิทธิและพิทักษ์สิทธิ รักษาผลประโยชน์ของ ส่วนรวม รู้แพ้ รู้ชนะ เคารพเสียงส่วนมาก รับฟังเสียงส่วนน้อย

^{๒๐}สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า, **บทสร้างนิสัย**, (กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์, ๒๕๑๘), หน้า ๔๕๘-

๓. สนใจศึกษารวมชาติและความแตกต่างในตัวของศิษย์แต่ละคนเพื่อนำมาเป็นข้อสังเกตพิจารณาในการปฏิบัติต่อศิษย์ให้ความรัก ความสนใจ และความเอาใจใส่อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้ได้รับความสนิทสนมไว้วางใจจากศิษย์ เป็นการขจัดช่องว่างระหว่างครูกับศิษย์อย่างได้ผล

๔. พยายามค้นหาความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของนักเรียนแต่ละคน เพื่อหาทางส่งเสริมและนำการเลือกวิชาและอาชีพแก่นักเรียนให้เหมาะสม

๕. ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนฝึกฝนคุณธรรม จริยธรรม โดยไม่หลงในวัตถุ และเห็นคุณค่าของการรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมชาติ^{๒๔}

การบังคับตนเองให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ บุคคลจำเป็นต้องมีมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติโดยการเรียนรู้จากการสังเกตของผู้ใหญ่ ผู้นำ หรือครูที่แสดงให้เห็นเป็นแบบอย่าง ในการวิจัยเกี่ยวกับผลของตัวแบบที่มีพฤติกรรมบังคับตนเองแสดงให้เห็นชัดเจนว่า ตัวแบบที่สอนผู้อื่นแต่ตนเองไม่ทำหรือทำในสิ่งที่ตรงกันข้ามไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่ต้องการได้^{๒๕}

สรุป ครูเป็นต้นแบบทางพฤติกรรมที่สำคัญต่อศิษย์ การประพฤติของครูอยู่ในสายตาของนักเรียนตลอดเวลาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน บทบาทหน้าที่ของครูที่ได้ปลูกฝังมาจะเป็นแบบที่ดีได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล แต่ด้วยหน้าที่ของความเป็นครูนอกเหนืองานสอนทางวิชาการแล้ว ครูจะต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับศิษย์ตลอดเวลาของความเป็นครูทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการพัฒนางริยธรรมครู

๒.๓.๑ ความหมายของจริยธรรม

พุทธทาสภิกขุ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมโดยกล่าวไว้ในมรคที่ขอฝากไว้ ภาคสอง มรคที่เป็นเรื่องฝ่ายนามธรรมทางสติปัญญา ดังนี้

มรคที่ ๕๕ การสอนเรื่องทางจริยธรรมทุกเรื่องต้องสอนครบเป็นคู่ คือสอนทั้งข้อที่ว่าให้ทำอะไร และข้อที่ว่าทำไมจึงต้องทำอย่างนั้นและถ้าเพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่งว่ามันจะมีผลแต่อย่างไร เข้าอีกด้วยก็ยิ่งดี ขออย่าให้บกพร่อง

^{๒๔}พระมหาดิศร, **คุณธรรมสำหรับครู**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๑๑๘.

^{๒๕}ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และประนอม รอดคำดี, **ความรู้คู่คุณธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔), หน้า ๑๕๒-๑๖๖.

มรดกที่ ๑๖๔ ขอชักชวนในความกล้าหาญทางจริยธรรม แม้ในกรณีที่ต้องสละชีวิต เพื่อความคงอยู่ของจริยธรรมในโลก อันเป็นหนทางรอดทางเดียวของมนุษยชาติ แต่การศึกษาของโลกสมัยนี้ไม่ได้ให้คุณค่าทางจริยธรรมอย่างมา

มรดกที่ ๑๖๕ ขอนเน้นความกล้าหาญทางจริยธรรมอีกครั้งหนึ่งว่าเป็นสิ่งที่ใช้แก้ปัญหาของสังคมได้ คือกล้าหาญในการเว้นชั่ว ทำดี ช่วยให้มีการทำดี และปราบปรามการทำชั่ว ซึ่งสรุปความได้ว่าเป็นการยอมเสียสละทุกอย่าง เพื่อความมีอยู่แห่งธรรมะและยอมตายด้วยธรรมะซึ่งเป็นสุดยอดของความกล้าหาญทางจริยธรรม^{๒๖}

พระมหาดิศร ดิรสีโธ ได้กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ การกระทำ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดอันถูกต้องดีงาม ที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตน และบุคคลทั่วไป^{๒๗}

ธีรศักดิ์ อัครบวร ได้กล่าวว่า จริยธรรม คือ สิ่งที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติหรือกฎที่ควรปฏิบัติในทางที่ดีที่ควรกระทำเพื่อให้เกิดสิ่งที่ดีหรือมีสันติสุขในสังคม^{๒๘}

สุจิตรา พัฒนะภูมิ ได้กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ประมวลเกณฑ์ความประพฤติ หรือปทัสฐานแห่งความประพฤติ ทั้งที่ควรและไม่ควร ในการประพฤติปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อความสงบสุข ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ของประชาชน และของประเทศชาติ^{๒๙}

ตาโรจน์ บัวศรี ได้กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ค่านิยมในระดับต่าง ๆ ซึ่งสังคมและบุคคลจำเป็นต้องยึดมั่น เป็นเครื่องคุ้มครองโลก เป็นฝ่ายที่ดีที่ชนะฝ่ายที่ไม่ดี ถ้าไม่มีจริยธรรม จะไม่มีหลักธรรมที่จะควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์โลกอื่น^{๓๐}

^{๒๖} ๑๐๐ ปี พุทธทาส CD-Rom, ธรรมทานมูลนิธิ สวน โมกพลาราม, ๒๕๔๘.

^{๒๗} พระมหาดิศร ดิรสีโธ, **คุณธรรมสำหรับครู**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไอ.เอส.พี.ริ้นดิง เอ๊าส์, ๒๕๔๐), หน้า ๕๗.

^{๒๘} ธีรศักดิ์ อัครบวร, **ความเป็นครูไทย**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ก.พลพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๒๗.

^{๒๙} สุจิตรา พัฒนะภูมิ, **รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาวิสัยและจริยธรรมของข้าราชการครู**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑), หน้า ๗๗.

^{๓๐} ตาโรจน์ บัวศรี, **การศึกษา ปรัชญาการศึกษา ประชาธิปไตยและจริยธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐๗.

Jame Rest ได้กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม การมีปะทะสัมพันธ์ในสังคม (Social Interaction) โดยไม่เกี่ยวกับคุณค่าหรือความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละคน เช่นความรู้สึกอยากจะทำพัฒนาตนเองให้ดีที่สุด (Self actualization)^{๑๑}

Good ได้ให้ความหมายว่า “จริยธรรม หมายถึง การปรับพฤติกรรมให้เข้ากับกฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานความประพฤติที่ถูกต้องหรือดีงาม”^{๑๒}

Kohlberg ได้กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคมซึ่งบุคคลจะพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง โดยสังคมจะเป็นตัวตัดสินการกระทำนั้นว่าเป็นการกระทำที่ถูกหรือผิด^{๑๓}

จึงอาจกล่าวได้ว่า จริยธรรม หมายถึง คุณธรรมและหลักในการปฏิบัติ รวมถึงพฤติกรรม การกระทำ ตลอดจนความรู้สึกอันถูกต้อง ดีงาม เพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลทั่วไป

๒.๓.๒ องค์ประกอบของจริยธรรม

องค์ประกอบที่สำคัญทางจริยธรรมโดยสรุปแล้ว มี ๓ ประการ คือ

๑. องค์ประกอบทางปัญญา (Cognition) เป็นส่วนประกอบของความเชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม เป็นส่วนประกอบที่ประเมินหรือตัดสินว่าพฤติกรรมใดที่ดี ที่ถูกที่ควร และพฤติกรรมใดที่ไม่ดี ไม่ถูก ไม่ควร มทัศน์อื่น ๆ ที่ใช้เรียกองค์ประกอบส่วนนี้ ได้แก่ ความคิดทางจริยธรรม (Moral Thought) ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral Value) ความเชื่อทางจริยธรรม (Moral Reasoning) และความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม (Moral Cognition)

๒. องค์ประกอบทางด้านอารมณ์ (Affection) หมายถึงความรู้สึกหรือปฏิกิริยาที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมว่า มีความพอใจหรือไม่ชอบใจหรือไม่ชอบ เป็นต้น มโนทัศน์อื่น ๆ ที่ใช้เรียกองค์ประกอบส่วนนี้ ได้แก่ ความรู้สึกทางจริยธรรม (Moral Attitude) ปฏิกิริยาทางจริยธรรม (Moral Reaction)

^{๑๑} Rest, jame R, **Moral Development and Behavior**, (New York : Holt, Rinehart and Winston Co., 1976), p.6.

^{๑๒} Good Carter V., **Dction of Education**, 2 nd (New York : Mc Graw Hill Book Company Inc,1964), p.314.

^{๑๓} Kohlberg L., **Development of Moral Character and Idology**, (Hartford : Connecticut Connection Printers Inc., 1964), p.5.

๓. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (Behavior) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคล แสดงออกทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสิ่งแวดล้อม เป็นพฤติกรรมที่ตัดสินได้ว่าดี ไม่ดี ถูก ไม่ถูก ควรหรือไม่ควรเพียงใด มโนทัศน์อื่น ๆ ที่ใช้เรียกองค์ประกอบส่วนนี้ ได้แก่ ความประพฤติทาง จริยธรรม (Moral Conduct) การกระทำทางจริยธรรม (Moral Action) และพฤติกรรมทางจริยธรรม (Moral Behavior)^{๑๔}

๒.๓.๓ ประเภทของจริยธรรม

ประเภทของจริยธรรมซึ่งเป็นหลักพฤติกรรมของมนุษย์ มีหลักปฏิบัติที่เป็นประเภทข้อห้าม เป็นเบื้องต้นเพื่อเป็นการเตือนสติก่อนลงมือปฏิบัติและคำนึงถึงผลการประพฤติปฏิบัติ ประเภท จริยธรรมที่เป็นข้อละเว้นจากการทำความชั่วที่ผิดต่อศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมซึ่งเป็นหลักจริยธรรมที่บรรพบุรุษได้เคยปฏิบัติมาอย่างมีความสุขในสังคม

มัชฌิมา ว่องวிரะ ได้อธิบายว่า จริยธรรมประกอบด้วยลักษณะ ๔ ประการ คือ

๑. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในลักษณะของคนนั้น การกระทำชนิดใด ดีควรทำ และการกระทำชนิดใดควรงดเว้น และลักษณะพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมมากที่สุดเพียงใด ความรู้เชิงจริยธรรมขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล

๒. ทักษะคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกรู้สีกของบุคคลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ตนชอบหรือไม่ชอบพฤติกรรมนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด ทักษะคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนใหญ่จะ สอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่ทักษะคติเชิงจริยธรรมของบุคคลอาจเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเวลา เปลี่ยนไป

๓. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่ กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่า บุคคลผู้มี จริยธรรมในระดับแตกต่างกัน อาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันอย่างเสมอ และบุคคลที่มีการกระทำ เหมือนกัน อาจมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำตลอดจนระดับจริยธรรมที่แตกต่างกันได้

๔. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรม

^{๑๔} ชัยพร วิชาวุธ, “แนวคิดและพัฒนาการใหม่ในการปลูกฝังจริยธรรม”, *ครุศาสตร์*, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม ๒๕๔๕) : ๒๓.

เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีที่เร็วของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม^๕

อินตา ศิริวรรณ ได้กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเครื่องกำหนดหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เป็นแนวทางให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อย ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

๑. ระเบียบวินัย เป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่ง สังคมที่ขาดกฎเกณฑ์ทุกคนสามารถทำทุกอย่างได้ตามอำเภอใจ ย่อมเดือดร้อนและระส่ำระสาย ขาดผู้นำผู้ตาม ขาดระบบที่กระชับความเข้าใจ เป็นแบบแผนให้ยึดถือปฏิบัติ การหย่อนระเบียบวินัยทำให้เกิดการละเมิดสิทธิและหน้าที่ตามบทบาทของแต่ละบุคคล ชาติใดไร้ระเบียบวินัย ย่อมยากที่จะพัฒนาไปได้ทัดเทียมชาติอื่น จึงควรประพฤติตามจารีตประเพณีของสังคม

๒. สังคม การรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผน ก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม วัฒนธรรมอันเป็นความมีระเบียบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นกลุ่มชนที่ขยายวงกว้างเรียกว่าสังคม

๓. อิศระเสรี ความมีสำนึกในมโนธรรมที่พัฒนาเป็นลำดับก่อให้เกิดความอิสระ สามารถดำรงชีวิตตามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษา และประสบการณ์ในชีวิต มีความสุขอยู่ในระเบียบวินัย และสังคมของตนเป็นค่านิยมที่สูงสุดที่คนได้รับการขัดเกลาแล้วสามารถบำเพ็ญตนตามเสรีภาพเฉพาะตนได้อย่างอิสระ สามารถปกครองตนเองและชักนำตนเองให้อยู่ในทำนองครองธรรมสามารถปกครองตนเองได้

กระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปองค์ประกอบของจริยธรรมไว้ดังนี้

๑. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพันด้วยความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จความมุ่งหมาย ทั้งความพยายามที่ปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

๒. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้ง ภาย วาจา ใจ ต่อตนเองและต่อผู้อื่น

๓. ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญาในการประพฤติปฏิบัติ รู้จักไตร่ตรอง พิสูจน์ให้ประจักษ์ ไม่หลงงมงาย มีความยับยั้งชั่งใจโดยไม่ผูกพันกับอารมณ์ และความยึดมั่นของที่มีอยู่เดิม ซึ่งอาจผิดได้

^๕ มัญญา ว่องวิระ, **จริยธรรมกับพยาบาล**, (สงขลา : โรงพิมพ์ชานเมืองการพิมพ์, ๒๕๔๑),

๔. ความกตัญญูกตเวที ความกตัญญู หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในการอุปการคุณที่ผู้อื่นมีต่อเรา กตเวที หมายถึง การแสดงออกตอบแทนบุญคุณ ดังนั้นความกตัญญูกตเวที จึงหมายถึง การรู้บุญคุณและการตอบแทนผู้อื่น และสิ่งที่มีบุญคุณ

๕. การรักษาระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมการประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ข้อบังคับ กฎหมาย และศีลธรรม

๖. ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันกับคนที่เราควรจะให้ ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังปัญญา รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายในตนเอง

๗. ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำกิจการให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเห็นกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

๘. การประหยัด หมายถึง การใช้สิ่งทั้งหลายพอเหมาะพอควร ให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ไม่ยอมให้มีส่วนเกินมากนัก

๙. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรงสอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผลไม่ลำเอียง

๑๐. ความอดุสาหะ หมายถึง ความพยายามเข้มแข็งเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน

๑๑. ความเมตตา กรุณา หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข ความสงสาร คือ จะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์^{๒๖}

๒.๓.๔ ความสำคัญของจริยธรรม

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมไทยในระยะสิบปีที่ผ่านมาทั้งด้านเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สภาพแวดล้อม ตลอดจนการหลั่งไหลของวัฒนธรรมตะวันตก สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อค่านิยมและจริยธรรมของบุคคลอย่างกว้างขวาง เช่น มีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนแต่ละเลยศีลธรรมอันดีงาม และยังก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งปัญหาต่าง ๆ นั้น บุคคลทุกฝ่ายในสังคมต่างก็ให้ความสนใจและพยายามหาทางแก้ไขแต่ก็ยังไม่สามารถขจัดความวิตกกังวลของบุคคลต่าง ๆ ในสังคมเช่นเดิม

หลักการพัฒนาประเทศนั้น ได้แก่ “ขบวนการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการเมือง แต่การพัฒนานั้นแม้จะมีปัจจัยพร้อมทั้งด้านงบประมาณทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดการ หรือได้จัดการช่วยเหลือจากต่างประเทศ หากขาดเสียซึ่งทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ มี

^{๒๖} กระทรวงศึกษาธิการ, อ้างใน สุภาพร พิศาลบุตร, **จริยธรรมทางธุรกิจ** (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.เจ.พรินติ้ง, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐-๑๑.

จริยธรรมก็จะทำให้ประเทศชาติไม่เจริญก้าวหน้า ซึ่งตรงกันข้ามจะกลายเป็นผู้ถ่วงความเจริญของประเทศต่อไป^{๓๓}

อมรา เล็กเริงสินธ์ ได้กล่าวว่า คุณธรรมและจริยธรรมนับเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคน ทุกอาชีพ หากบุคคลใดหรือวิชาชีพใด ไม่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักยึดเบื้องต้นแล้วยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนและวิชาชีพนั้น ๆ ที่ยิ่งไปกว่านั้นก็คือ “การขาดคุณธรรมจริยธรรมทั้งในส่วนบุคคลและวิชาชีพ อาจมีผลร้ายต่อตนเอง สังคม และวงการวิชาชีพในอนาคตได้อีกด้วย ดังจะพบเห็นได้จากการวิกฤติศรัทธาในวิชาชีพหลายแขนงในปัจจุบัน ทั้งในวงการวิชาชีพครู แพทย์ ตำรวจ ทหาร นักการเมืองการปกครอง ฯลฯ จึงมีคำกล่าวที่เราไม่สามารถสร้างครุฑบินพื้นฐานทางนิสัยและความประพฤติไม่ได้”^{๓๔}

วศิน อินทสระ ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของจริยธรรมดังนี้

๑. จริยธรรมเป็นรากฐานความสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง และความสงบสุขของปัจเจกบุคคล สังคม และประเทศชาติอย่างยิ่ง รัฐควรส่งเสริมประชาชนให้มีจริยธรรมเป็นอันดับแรกเพื่อเป็นแกนกลางของการพัฒนาด้านอื่น ๆ

๒. การพัฒนาบ้านเมืองต้องพัฒนาจิตใจของคนก่อนหรืออย่างน้อยก็ให้พร้อม ๆ กันไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา การศึกษา วิชาการอื่น ๆ เพราะการพัฒนาที่ไม่มีจริยธรรมเป็นแกนนำนั้นจะสูญเปล่าและเกิดผลเสียหายเป็นอันมาก ทำให้บุคคลหลงไหลในอำนาจทางวัตถุและอบายมุข ทำให้คนในสังคมละเลยจริยธรรมกอบโกยทรัพย์สินไว้เพื่อประโยชน์ส่วนตน ขาดความเมตตาปราณีซึ่งกันและกัน

๓. จริยธรรม มิได้หมายถึงการถือศีลกินเจ เข้าวัดฟังธรรมโดยไม่ช่วยทำประโยชน์ให้กับสังคม แต่จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ การกระทำและความคิดที่ถูกต้อง เหมาะสม การทำหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์ จริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นและมีคุณค่าสำหรับทุกคนในทุกวิชาชีพ ทุกสังคม สังคมจะอยู่รอดได้ก็ด้วยจริยธรรม

๔. การทุจริต คดโกง การเบียดเบียนในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นเหตุให้สังคมเสื่อมมีเหตุมาจากการขาดจริยธรรมของคนในสังคม ทรัพยากรธรรมชาติในโลกนี้น่าจะพอเลี้ยงชาวโลก ถ้าชาวโลกละทิ้งความโลภมากแล้วจะมีชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย ยึดเอาจริยธรรมเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต

^{๓๓} จูไรรัตน์ มณีรัตน์, **หลักการพัฒนาประเทศ**, (กรุงเทพมหานคร : เอกสารอัดสำเนา, ๒๕๔๓), หน้า ๑๐๕.

^{๓๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๒.

๕. จริยธรรมสอนให้เราเลิกดูหมิ่นกดขี่คนจน ให้เราใส่ใจดูแลเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน สอนให้เราถ่อมตนเพื่อเข้ากันได้ดี และไม่วางตัวโอหัง ผู้นำที่มีจริยธรรมย่อมเป็นที่เคารพกราบไหว้ของบุคคลทั้งหลายได้อย่างสนิทใจ เราควรเลือกผู้นำที่มีความสามารถนำความสุขสงบทางใจมาสู่มวลชน บุคคลหรือประเทศชาติจะเจริญอยู่ยาวนานไม่ได้ถ้าคนในสังคมปราศจากความแข็งแกร่งทางจริยธรรม ทำนองเดียวกันบัณฑิตย่อมมองเห็นอย่างแจ่มแจ้งว่าจริยธรรมมีความสำคัญในสังคมเพียงใด^{๑๖}

จริยธรรม เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งโดยเฉพาะเยาวชนไทยที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต ที่ทุกฝ่ายต้องตระหนักและร่วมกันปลูกฝังให้เยาวชนไทยเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมตลอดไป

๒.๓.๕ หลักการพัฒนาจริยธรรมของครู

ธีรศักดิ์ อัครบวร ได้สรุปความสำคัญของจริยธรรมต่อผู้ประกอบการวิชาชีพ ครูไว้ ๔ ด้าน คือ

๑. ด้านตัวครู

- ๑) ทำให้ครูก้าวหน้าและมีความมั่นคงทางอาชีพ
- ๒) ได้รับความยกย่องสรรเสริญจากบุคคลทั่วไป
- ๓) มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ไร้ภัยอันตรายใด ๆ เพราะแวดล้อมด้วยความรักและความนับถือจากศิษย์ และประชาชนทั่วไป

๔) ครอบครัวมีความอบอุ่นมั่นคง ฐานทางเศรษฐกิจ ไม่ฝืดเคือง

๒. ด้านสถาบันวิชาชีพครู

- ๑) ทำให้ชื่อเสียงของคณะครูเป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของปวงชน
- ๒) งานวิชาชีพครูมีความเจริญก้าวหน้า เพราะครูอาจารย์ทำงานเต็มกำลังความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ใหม่ ๆ

๓) สถานศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เพราะได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือ จากประชาชนอย่างเต็มที่

๓. ด้านสังคมและชุมชน

- ๑) สมาชิกของสังคมเป็นคนดีมีคุณธรรมสูง รู้จักสิทธิและหน้าที่อย่างถูกต้อง
- ๒) สังคมมีสันติสุข เพราะสมาชิกของสังคมได้รับการสั่งสอนจากผู้มีคุณธรรม
- ๓) สังคมได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน เพราะสมาชิกมีคุณธรรม

^{๑๖} วสัน อินทระสระ, **จริยศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณาคาร, ๒๕๑๘), หน้า ๒๕๕.

๓.๒) ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติมีความมั่นคงถาวร เพราะทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจอย่างต้องแท้ และเต็มใจยึดถือปฏิบัติตาม^{๑๐}

เจริญ ไวรวิจกุล ได้กล่าวว่า ครูดีต้องมีจริยธรรม จริยธรรมหมายถึงการกระทำทั้งทางกาย วาจา ใจ ใจใส่สิ่งที่ดีงามและเหมาะสม เพื่อให้เกิดความร่มเย็นในสังคม และเมื่ออาชีพครูเป็นอาชีพ ชั้นสูง มีหน้าที่พัฒนาให้เด็กมีความเจริญในทุก ๆ ด้าน ครูจึงจำเป็นต้องมีจริยธรรมที่เหมาะสม ตามที่คุรุสภาได้มีระเบียบว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัย ตามระเบียบวินัย ตามระเบียบประเพณี คุรุ พ.ศ. ๒๕๒๖ เพื่อให้ครูได้ยึดถือปฏิบัติ^{๑๑}

ยนต์ ชุ่มจิต ได้กล่าวว่า ครูต้องมีบุคลิกภาพและค่านิยมเหมาะสมกับความเป็นครู บุคลิกภาพ คือ คุณลักษณะทุกสิ่งทุกอย่างทั้งภายนอกและภายใน ซึ่งรวมอยู่ในตัวบุคคลใดบุคคล หนึ่ง ทำให้บุคลิกนั้นมีความแตกต่างไปจากบุคคลอื่น ๆ ดังนั้นการพัฒนาบุคลิกภาพของครู คือ การ ปรับปรุงพฤติกรรมให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของผู้ที่จะเป็นครู^{๑๒}

พระเทวินทร์ เทวินโท ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมครู ดังนี้
ครู คือ ผู้หนักแน่น กล่าวคือ ผู้มีใจหนักแน่นด้วยคุณธรรม และผู้หนักแน่นด้วยปัญญา ความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ผู้ควรเคารพนับถือ กล่าวคือ ผู้ที่ถูกศิษย์เคารพ ทั้งในเวลาเรียนและนอก เวลาเรียน ผู้แนะนำกล่าวคือ ผู้แนะและผู้นำลูกศิษย์ในทางที่ดีที่ชอบ ผู้อบรมหรือผู้สั่งสอน กล่าวคือ ผู้สั่งและผู้สอนให้ลูกศิษย์เป็นคนดีมีความรู้ กล่าวโดยรวมคือ ผู้ถ่ายทอดปัญญาธรรมความรู้ต่าง ๆ และเป็นพ่อพิมพ์และแม่พิมพ์ให้ลูกศิษย์และคนอื่นในฐานะเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ

แต่ในปัจจุบันบุคคลที่ไม่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูที่ดีมีเป็นจำนวนมาก มีความรู้อย่าง แท้จริงในสังขธรรม แต่กลับหลงคิดว่ามีความรู้ ใช้กฎทำลายศักยภาพของมนุษยชาติ เป็นครูมาตาม ตำราตามหลักสูตร ไม่มีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ จนตกเป็นทาสทางภาษาและวิชาการของ ประเทศอื่น ต้องคอยเดินตามคนอื่น ซึ่งเป็นผลเสียคือ ไปยังลูกศิษย์และประเทศชาติ ลูกศิษย์จึงมีจิต วิญญาณเหมือนครู ทำให้ประเทศชาติขาดการบริหารไปในทางที่ดีที่ชอบตามแบบอย่างของตนเอง

^{๑๐}ยนต์ ชุ่มจิต, **การศึกษาและความเป็นครูไทย**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๔๔), หน้า ๓๒๔.

^{๑๑}เจริญ ไวรวิจกุล, **ความเป็นครู**, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, ม.ป.ป.), หน้า ๑๘๓.

^{๑๒}ยนต์ ชุ่มจิต, **ความเป็นครู**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๑), หน้า ๑๑๕-๑๑๖.

ดังนั้นครูที่ดี จึงต้องเป็นพหูสูต เป็นนักปราชญ์ เป็นพระพรหม เป็นปुरुชนียบุคคลและเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณที่ดีของลูกศิษย์ ด้วยเหตุนี้ ครูจึงมีความหมายที่เกี่ยวกับสิ่งที่คิดกว้างขวางมาก และสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นแม่พิมพ์ให้ศิษย์เอาแบบอย่างไปประพฤติปฏิบัติทั้งสิ้น และเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ทั้งสิ้น การทำให้สิ่งแวดล้อมทุกอย่างดีก็จะเป็แม่พิมพ์ที่ดีให้แก่ลูกศิษย์ด้วย ครูจึงจะเป็นแม่พิมพ์ที่ดีจริง ๆ แต่ครูในที่นี้ไม่ใช่ครูคนเดียวในโรงเรียนเท่านั้น แต่ผู้นำในองค์กรต่าง ๆ ของประเทศก็จัดเป็นครูด้วย และครูที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ในโรงเรียนต้องมีจริยธรรมที่ดี หรือจรรยาบรรณควบคุม เพราะเป็นอาชีพบริการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นโดยตรงที่

๑. จุดหมายของการเป็นครู

- ๑) เพื่อบริการสังคมในด้านป้ันจิตใจของอนุชนรุ่นใหม่
- ๒) เพื่อค้นหาความรู้เพิ่มเติมให้แก่อนุชน

๒. จรรยาบรรณครู

๑) พึ่งหวงแหนเสรีภาพในด้านการค้นคว้าหาความรู้และเสรีภาพในการสอนตาม ทรรณะของคน และจะต้องเคารพกฎหมายและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ เหมือนบุคคลอื่น

๒) พึ่งป้ันนักเรียนให้เป็นตัวของตัวเอง ช่วยให้นักเรียนพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ขึ้นอย่างเต็มที่จากเนื้อหาวิชาที่ครูมีหน้าที่สอน

๓) พึ่งร่วมมือกับครูอื่น ๆ เพื่อให้อาชีพครูมีความคล่องตัวในทางปฏิบัติ และเพื่อให้ อาชีพครูได้บริการสังคมตามจุดหมายที่สังคมต้องการ

๔) พึ่งถือว่างานสอนเป็นอาชีพไม่ใช่ธุรกิจ

๕) พึ่งงดเว้นการดำเนินความประพฤติของเพื่อนครูด้วยกันในการสอน

๖) พึ่งงดเว้นการแย่งตำแหน่งที่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่และยังไม่หมดวาระ

๗) พึ่งงดเว้นการเหยียดหยามอาชีพครู

๘) พึ่งสอนให้หมดภาคการศึกษาที่ได้ตกลงไว้กับผู้อำนวยความสะดวก

๙) พึ่งสอนด้วยเมตตาธรรม และให้คะแนนด้วยความยุติธรรม

๑๐) พึ่งแสดงคุณสมบัติตามจริงเมื่อสมัครงาน

๑๑) พึ่งแสดงไมตรีจิตต่อเพื่อนครูทุกคน รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวครู

๑๒) พึ่งสนับสนุนนโยบายของสถาบันที่ตนสังกัดอยู่ ถ้าไม่สนับสนุนก็พึงนิ่งเฉยไม่พึง

กล่าวถึงบุคคลภายนอกว่าตนเองไม่เห็นด้วย

๑๓) พึ่งเคารพผู้บังคับบัญชาด้วยใจจริง

๑๔) พึ่งงดเว้นอบายมุขทุกอย่าง

๑๕) เมื่อได้รับการปรึกษาหารือ ฟังเสนอความคิดเห็นอย่างเสรี และด้วยใจจริง และมีความรู้อย่างแท้จริงในสิ่งที่ให้ความคิดเห็นไปนั้น^{๑๑}

๒.๓.๖ ลักษณะครูที่มีจริยธรรมตามแนวคิดต่าง ๆ

ลักษณะของครูที่ดีตามแนวคิดทางศาสนา ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณงามความดีเกี่ยวกับการทำงานหน้าที่ที่ได้ประพฤติปฏิบัติเพื่อความเจริญก้าวหน้าในชีวิตความเป็นครู และต้องสำรวจตัวเองว่ามีคุณลักษณะความเป็นครูดีมากน้อยแค่ไหน ก็ต้องเป็นครูสามารถจะประเมินตนเองได้จากลักษณะของครูที่ดี จากผลการวิจัย จากหลักธรรมทางศาสนาและความคิดเห็นทั้งหลายของครูผู้อาวุโสในวงการศึกษา

พระราชวรมนี ได้กล่าวถึงครูดีที่สามารถให้ความรู้และอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กได้ควรจะมีจริยธรรม ตามที่องค์สมเด็จพระพุทธเจ้าได้กำหนดลักษณะของครูที่ดีไว้ ๗ ประการคือ^{๑๒}

๑. ปิโย คือ การทำตัวให้เป็นที่รักของศิษย์และบุคคลทั่วไป
  ๒. อรุ คือ การเป็นบุคคลที่มีความหนักแน่น มีจิตใจมั่นคงอุปถัมภ์ด้วยความรู้ناةคารพ
  ๓. ภาวนีโย คือ การเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีความประพฤติอันดีงาม
  ๔. วัตตา คือ เป็นผู้มีความมานะ ในการตักเตือนสั่งสอน โดยไม่เกรงกลัวว่าจะเกลียดหรือโกรธ มีความเฉลียวฉลาดในการใช้คำพูด
  ๕. วงนิกโม คือ ความเป็นผู้มีความอดทนต่อถ้อยคำ โดยมีเจตนาดีเป็นที่ตั้ง
  ๖. คัมภีร์ ถัดถึง กัตตา คือ การรู้จักสอนจากง่ายไปหายาก หรือมีความลึกซึ้งขึ้น โดยลำดับ
  ๗. โน จัญฺฐาเน นิโยชเย คือ การรู้จักแนะนำไปในทางที่ถูกที่ควรไม่แนะนำนอกถนนอกทาง
- ลักษณะครูดี ๗ ประการนี้หากมีในตัวครู ครูผู้นั้นก็เรียกได้ว่าเป็นผู้มีความเป็นกัลยาณมิตร
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของครูที่ดีตามจรรยาบรรณว่าประกอบด้วย

๑. มีความเมตตากรุณา
๒. มีความยุติธรรม
๓. มีความรับผิดชอบ

^{๑๑}พระเววินทร์ เทวินโท, **จริยธรรมศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทรุ่งแสงการพิมพ์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๖๔-๑๖๖.

^{๑๒}พระราชวรมนี, **ธรรมบุญชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อัมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๖๒.

๔. มีวินัย
๕. มีความขยัน
๖. มีความอดทน
๗. มีความประหยัด
๘. มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู
๙. มีความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต^{๔๔}

หลักคำสอนศาสนาอิสลาม ได้กำหนดครุคัมภีร์ไว้ดังนี้

๑. ครูต้องเป็นผู้ซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ไว้เนื้อเชื่อใจของบุคคลทั่วไป ไม่พูดจากลับกลอกหน้าหรือไหว้หลังหลอก จะต้องหาเลี้ยงชีพได้โดยสุจริต ไม่ฉ้อโกงหรือเบียดบังเอาของผู้อื่นมาเป็นของตนในทางที่ไม่ชอบ หรือนำทรัพย์สินบังหลวง
๒. ครูต้องให้อภัยซึ่งกันและกัน ไม่ผูกพยาบาทกัน เมื่อคู่กรณียอมรับผิดต้องให้อภัยด้วยความยินดี จะต้องไม่กล่าวร้ายป้ายสีซึ่งกันและกัน เพราะการกล่าวร้ายป้ายสีเพื่อนมนุษย์มีโทษร้ายแรงยิ่งกว่าการฆ่ามนุษย์
๓. ครูต้องวางตนให้เป็นคนซื่อสัตย์และเที่ยงธรรม แม้ว่าเขาได้แต่งตั้งให้เป็นผู้ชี้ขาดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็จงวินิจฉัยด้วยความเที่ยงตรง ไม่ลำเอียงเพราะเห็นแก่ของกำนัล
๔. ครูต้องให้เกิดริศมแก่ผู้ที่ให้เกิดริศมแก่ตนเองให้มากกว่า หมายความว่า เมื่อผู้หนึ่งให้ความเคารวะแก่เรา เราต้องให้ความเคารวะตอบแก่ผู้นั้นให้มากกว่าที่เขาให้แก่เราหรือเท่ากัน
๕. ครูต้องมีความอดทนในสิ่งที่ประสบ หมายความว่า เป็นผู้มีความหนักแน่นไม่ใจเบาหรือใจเร็วควั่นได้ ความอดทนนี้จะทำให้เขาบรรลุผลสำเร็จในผลงานแน่นอน
๖. ครูต้องไม่ดูถูกดูแคลนระหว่างเพื่อนครูพี่น้อง และเพื่อนร่วมงานด้วย อย่างกล่าวคำเหน็ดเตียน และให้ร้ายซึ่งกันและกัน ตลอดจนการนินทาทุกเลวทุกอย่าง เพราะการประพฤติดังกล่าวเป็นเสมือนการรับประทานเนื้อสัตว์ที่ตายเน่าเหม็น ครูต้องไม่ใช่คำพูดที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก โดยเฉพาะเด็กกำพร้า จงใช้คำพูดอ่อนโยนและละมุนละไม จงอย่าใช้คำพูดที่ดู ตะคอกต่อผู้ที่มาขอ และเมื่อครูได้รับ โศกศัล วาสนาคี จงบอกเล่าให้เพื่อนฝูงทราบ สาเหตุที่เขาได้รับ โศกนั้น เพื่อเพื่อนฝูงจะได้นำเอาไปเห็นตัวอย่าง
๗. ครูต้องหมั่นหาวิชาเพิ่มเติมอยู่เสมอ การศึกษาถือว่าเป็นอาหารของชีวิต เพราะศาสนาอิสลามบัญญัติว่า การศึกษาหาความรู้เป็นความจำเป็นของมนุษย์ทุกผู้ทุกนามทั้งชายและหญิง ตั้งแต่

^{๔๔}จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, **รวบรวมจรรยาบรรณอาจารย์และจรรยาบรรณวิชาชีพ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔), หน้า ๑๒-๑๔.

อยู่ในเพลงจนถึงหลุมฝังศพ หมายความว่า ต้องศึกษาตลอดชีวิต ตรงกับหลักการศึกษาดังปัจจุบันที่ว่า “การศึกษาตลอดชีวิต”

๘. ครูต้องมีความเพียรพยายามในกิจการงานทุกสิ่งทุกอย่างให้สำเร็จ ซึ่งอิสลามได้บัญญัติ การส่งเสริมความเพียร มีความว่า “ผู้ใดมีความเพียรพยายาม ผู้นั้นจะประสบความสำเร็จ”

๙. ครูต้องมีความละเอียดรอบคอบ ไม่พยายามทำในสิ่งที่เป็นบาปเล็กน้อยใหญ่ทั้งในที่ลับ และในที่แจ้ง ไม่ว่าจะบาปนั้นจะเกิดจากกาย วาจา หรือใจ ก็ตาม

๑๐. ครูต้องมีความสำนึกผิด ทุกคนย่อมมีความผิดเมื่อเขาสำนึกได้แล้ว ศาสนาสอนให้รับ ผิด ถ้าความผิดเกี่ยวกับบุคคล เขาจะต้องได้สารภาพผิดต่อบุคคลนั้น ถ้าเป็นความผิดที่เกี่ยวกับพระ เจ้า เขาจะต้องขออภัยโทษต่อพระเจ้า พระเจ้าก็จะให้อภัยเขา

๑๑. ครูต้องมีความสันโดษ หมายความว่า ต้องมีความรู้สึกพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่โลภ โม โทสันในสิ่งที่ไม่ใช่ของตน คำว่า “สันโดษ” ไม่ได้หมายถึงว่าอยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่ประกอบอาชีพ เช่นนั้นก็หาไม่ แต่หมายความว่าต้องประกอบอาชีพโดยสุจริต ตามที่พระเจ้กำหนดไว้ให้ พร้อมทั้ง มีใจกุศลเพื่อแผ่ต่อผู้อื่นด้วย คือพอใจในสิ่งที่มียู่

๑๒. ครูต้องเป็นผู้รู้คุณ ต้องรู้ว่าใครเป็นผู้มีพระคุณต่อตน เช่น บิดามารดา ครูอาจารย์ของ ตน รวมทั้งคนอื่นที่มีพระคุณแก่ตนแล้วหาทางตอบแทนให้สมเจตนาธรรมณ์ จึงเป็นผู้มีความเจริญใน ชีวิตและทำให้ชีวิตก้าวหน้า

๑๓. ครูต้องมีวิญญูณครู คือ มีน้ำใจรักการเป็นครู เป็นผู้เสียสละทุกอย่างเพื่อศิษย์และ บุคคลทั่วไป หากความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อที่จะเผยแพร่แก่กุลบุตรกุลธิดาคต่อไป ดังที่อิสลามสอน ว่า “จงเป็นหนึ่งในสาม คือ เป็นผู้สอน (ครู) หรือผู้เรียน (นักเรียนหรือนักศึกษา) หรือเป็นผู้ฟังทั่ว ๆ ไป จงอย่าเป็นคนทีสี่ หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้อะไรเลย ทั้งสามอย่างนี้เป็นการแสดงให้เห็นว่า ต้องหา ความรู้อยู่เสมอ ไม่มีเวลาหยุด ดังสุภาษิตที่ว่า “ไม่มีใครแก่เกินเรียน”

๑๔. ครูต้องประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี มีมารยาททั้งกาย วาจา และใจ มีสัมมาคารวะ ซึ่งเป็นการแสดงถึงผู้มีวัฒนธรรมสูงส่ง ดังวจนะพจน์ของศาสดามะหะหมัดกล่าวไว้ มีความหมาย ว่า “บุคคลที่มีความประเสริฐในพวกท่าน คือ บุคคลที่มีมารยาทอันดีงาม” และอีกคนหนึ่งกล่าวว่า “เสื้อผ้าอาภรณ์อันมีราคาที่ตกแต่งร่างกายนั้น ไม่ได้ทำให้ผู้สวมเกิดความสวยงามเลยแม้แต่น้อย อัน ที่จริงสิ่งที่จะทำให้ผู้นั้นมีความสวยงามคือ ความรู้และมารยาทอันสวยงามที่มีอยู่ในตัวเขา”^๖

^๖ บุญเชิด รัตตananนท์, **ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อัมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๐), หน้า ๕๔-๕๖.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานแก่ครูอาวุโสในโอกาสที่เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานเข็มเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ มีข้อความเกี่ยวกับลักษณะของครูที่ดีไว้ตอนหนึ่งว่า “ครูที่แท้จริงต้อง เป็นผู้กระทำแต่ความดี” คือ

๑. ต้องหมั่นขยันและอดสาหะพากเพียร
๒. ต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
๓. ต้องหนักแน่น อดกลั้นและอดทน
๔. ต้องรักษาวินัยสำรวมระวังความประพฤติของตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม
๕. ต้องปลื้มตัวปลื้มใจออกจากความสบาย และความสนุกรื่นเริง ที่ไม่ควรแก่เกียรติภูมิ
๖. ต้องตั้งใจให้มั่นคงและแน่วแน่
๗. ต้องซื่อสัตย์รักษาความจริงใจ
๘. ต้องเมตตาหวังดี
๙. ต้องวางใจเป็นกลางไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ

๑๐. ต้องอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้นทั้งในด้านวิชาการและความรู้ในเหตุผล^{๑๑}

บิเดิล (Biddle) ได้กล่าวคุณลักษณะครูดีว่า ควรมียุ่ด้วย ๓ ประการ ด้วยกัน

๑. ด้านพฤติกรรมครู ซึ่งอาจสังเกตได้จากกิจกรรมต่าง ๆ ของครู โดยตรง เช่น ขอมรับความคิดเห็นของนักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียน ชอบถามปัญหาให้นักเรียน แนะนำแนวทางแก่นักเรียน วิทยากรวิจารณ์การกระทำของนักเรียน เป็นต้น

๒. ด้านกิริยามารยาท คือ มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความประพฤติ มีความสำรวม

๓. ด้านพฤติกรรมการสอนของครูขณะทำการสอนในห้องเรียน^{๑๒}

ลักษณะครูดีจากผลการวิจัย

ลักษณะครูดีจากผลการวิจัยของ มัณฑนา ปิยะมาดา ได้สำรวจลักษณะของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ครูที่ดีมีลักษณะสำคัญ ๕ ประการ คือ

๑. ส่งเสริมให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยนักเรียน
๒. เมตตากรุณา

^{๑๑} ผศ.สงวน สุทธิเลิศอรุณ, **ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรบัณฑิต, ๒๕๒๖), หน้า ๘๕.

^{๑๒} พระมหาอดิศร, **คุณธรรมสำหรับครู**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอบีเอ็นสโตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๘๖.

๓. การสอนดี
๔. ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักเรียน
๕. มีเหตุผลประชาธิปไตย
๖. มีความยุติธรรม ซื่อตรง
๗. ให้ความอุปการะนักเรียน
๘. บุคลิกภาพดี
๙. มีสัมพันธภาพอันดีกับนักเรียน

จากลักษณะทั้ง ๙ ประการ ถ้าเรียงลำดับตามความสำคัญ จะได้ดังนี้ คือ

๑. การสอนดี มีเหตุผล เป็นประชาธิปไตย
๒. เมตตากรุณา ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักเรียนมีความยุติธรรม ซื่อตรง ให้ความอุปการะนักเรียน มีสัมพันธภาพอันดีกับนักเรียน

๓. ส่งเสริมให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยนักเรียน บุคลิกภาพดี^{๕๕}

จากการพิจารณาลักษณะของครูที่ดีมีมากมาย การที่ยอมรับว่าครูที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะเป็นอย่างไรนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความเห็นหรือการยอมรับของแต่ละบุคคล เมื่อพิจารณาโดยทั่วไปแล้วสามารถสรุปได้ว่า ครูที่ดีนั้นจะต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ ๆ ดังนี้

๑. บุคลิกภาพดี รูปร่างท่าทาง แต่งกายสะอาด
๒. คุณงามความดีส่วนตัว คือ สติปัญญาดี เฉลียวฉลาดรอบคอบ เชื้อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ กระตือรือร้น ฝึกฝนความรู้ สุภาพอ่อนน้อมยดี
๓. การสอนและปกครองดี คือ อธิบายได้แจ่มแจ้งชัดเจนทุกกระบวนการ ความ สอน สนุกสนาน ปกป้องรักษานักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยอันดีงาม
๔. ความประพฤติดี คือ เว้นจากอบายมุขทุกอย่าง กระทำแต่สิ่งที่ดีงาม สุจริตทั้งกาย วาจา และใจ เป็นที่ไว้วางใจของคนทั่วไป
๕. มีจรรยาบรรณคุณธรรม คือ ความซื่อสัตย์ เสียสละ มีเมตตาธรรม ความยุติธรรม มานะ อคตชน
๖. มีมนุษยสัมพันธ์อันดี คือ มีอัธยาศัยไมตรีกับบุคคลทุกเพศทุกวัย ทุกภูมิชั้น

^{๕๕} มัชฌิมา นิกายปิฎก, อังใน พระมหาคติสาร, **คุณธรรมสำหรับครู**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๘๗.

จรรยาบรรณครู

ยงค์ ชุ่มจิต ได้อธิบายคำว่าจรรยาบรรณ ประกอบด้วยคำ ๒ คำ คือ จรรยา หมายถึง ความประพฤติ หรือกริยาที่ควรประพฤติ และคำว่า บรรณ หมายถึง หนังสือ ดังนั้น จรรยาบรรณ จึงหมายถึง หนังสือหรือเอกสารที่กล่าวถึงความประพฤติ หรือหัวข้อที่ควรกำหนดประพฤติ^{๕๐}

ธีระ รุญเจริญ เสนอแนวคิดว่าการศึกษามี ๑๒ ประการ คือ สอน แนะนำ วัตถุประสงค์ วิชา ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ทำกิจกรรม ฝึกนักเรียนให้มีวินัยในตนเอง ทำสื่อการสอน ทำอุปกรณ์การสอน ช่วยสอนครูอื่น ๆ ทำตัวคู่มือแม่ของนักเรียนและทำงานบริหารหรือธุรการ^{๕๑}

สำนักงานข้าราชการครู กำหนดให้ข้าราชการครูมีหน้าที่ตามจรรยาบรรณและวินัยข้าราชการในพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๕ มาตรา ๘๑ โดยมีความโดยสรุป ดังนี้ คือ ต้องเป็นผู้ที่ทำให้การสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามระบอบรัฐธรรมนูญ นโยบายของรัฐบาล ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเที่ยงธรรมรักษาความสามัคคีระหว่างข้าราชการ ไม่รายงานเท็จ ไม่ทำงานข้ามชั้น และฝ่าฝืนคำสั่งของผู้บังคับบัญชา มีความพยายามป้องกันภัยของประเทศทุกวิถีทาง ต้องมีความสุภาพเรียบร้อยให้ความสะดวกแก่ประชาชน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับงานด้านการค้าและพรรคการเมือง ตลอดจนไม่กระทำการใด ๆ ที่เป็นต้นเหตุให้ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว^{๕๒}

วีระ ตันตระกูล, บุญทรง สังข์ทอง และ อุบล เต๋นวารี ได้รวบรวมเกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ของข้าราชการครูไว้ในหนังสือคู่มือการสอบบรรจุครูอาจารย์ สรุปเกี่ยวกับ สรุปเกี่ยวกับหน้าที่ของครูตามระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณี พ.ศ. ๒๕๒๖ ไว้ดังนี้ เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือตั้งใจสั่งสอนศิษย์ และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่ รักษาชื่อเสียงของตนไม่ให้ขึ้นชื่อว่าประพฤติชั่ว ถือปฏิบัติตามระเบียบและแบบแผนธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษา ถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดบังอำพราง ให้เกียรติกับผู้อื่นในทางวิชาการ ประพฤติตนอยู่

^{๕๐}ยงค์ ชุ่มจิต, อ่างใน ไกรนุช ศิริพูน, **วิทยานิพนธ์**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๕๗.

^{๕๑}ธีระ รุญเจริญ, **การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๕), หน้า ๗.

^{๕๒}สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู, **คู่มือปฏิบัติการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู**, (กรุงเทพมหานคร : แผนกวิชาช่างพิมพ์ วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร, ๒๕๓๗), หน้า ๒๒.

ในความซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมมี สุภาพเรียบร้อย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์ รักษาความลับของศิษย์ ผู้ร่วมงาน รักษาความสัมพันธ์ระหว่างครู^{๕๓}

สมควร เหล่าลาภะ ได้กล่าวถึงหน้าที่ของครูไว้ว่า หน้าที่ของครู คือภารกิจในความรับผิดชอบครู ซึ่งครูจะต้องเลี้ยงดู เอาใจใส่ดูแล รับเป็นภาระคุณ “ภริยาของคน” ซึ่ง ภาระ แปลว่า สิ่งที่น่าหนัก ภริยา แปลว่า บุคคลที่ต้องเลี้ยงดู ดังนั้น หน้าที่ของครูจึงเป็นสิ่งที่หนัก และจักต้องเลี้ยงดู ทอดทิ้งไม่ได้ คุณภรรยาและลูกน้อยจะนั้น

โดยได้กล่าวถึงจรรยาบรรณครู ๘ ประการ คือ

๑. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

๒. ครูต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝนสร้างความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงาม ให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

๓. ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา ใจ

๔. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์

๕. ครูต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์ อันเป็นอามิสสินจ้างจกศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช่ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

๖. ครูข่อมพัฒนาตนเอง ทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

๗. ครูข่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

๘. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

๙. ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย^{๕๔}

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้กำหนดระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. ๒๕๓๕ ไว้ดังนี้

^{๕๓} วีระ ดันตระกูล บุญทรง สังข์ทอง และ อุบล เล่นวารี, **คู่มือสอบบรรจุครูอาจารย์ ระดับ ๑-๒-๓ ฉบับปรับปรุงใหม่ ๒๕๓๒**, (กรุงเทพมหานคร : อุดมศึกษา, ๒๕๓๒), หน้า ๔๐๕.

^{๕๔} สมควร เหล่าลาภะ, **พุทธศาสตร์การศึกษา (Buddhology of Education) โลกสวยด้วยมือครู**, (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๔๒), หน้า ๑๒๔.

จรรยาบรรณข้อที่ ๑ ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า สำนักเลขาธิการคุรุสภา อธิบายว่า ครูต้องรักและเมตตาศิษย์โดยให้ความเอาใจใส่ ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์สนองความต้องการ ความถนัด และความสนใจของศิษย์ด้วยความจริงใจ ทัดเทียมกันโดยไม่ลำเอียง ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง เป็นที่ไว้วางใจของศิษย์เชื่อถือและชื่นชมได้ เป็นผลนำไปสู่การพัฒนารอบด้านอย่างเท่าเทียม

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กำหนดพฤติกรรมสำคัญตามจรรยาบรรณข้อที่ ๑ ว่า สร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นมิตร เป็นที่พึ่งพาและไว้วางใจของศิษย์ทุกคน ให้ความเป็นกันเอง รับฟังปัญหาและให้ความช่วยเหลือ ร่วมทำกิจกรรมกับศิษย์เป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม นอกจากนี้ ครูต้องตอบสนองข้อเสนอ การกระทำของศิษย์ในทางสร้างสรรค์ ตามสภาพปัญหา ตามความต้องการและศักยภาพของศิษย์ เช่น สนใจคำถามคำตอบของศิษย์ทุกคน ให้โอกาสแต่ละคนได้แสดงออกตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ รวมทั้งครูต้องเสนอแนะแนวทางการพัฒนาของศิษย์ตามความถนัด และแนวทางที่ครูควรให้แก่ศิษย์ ปรึกษาหารือกับผู้ปกครองของศิษย์ เพื่อหาสาเหตุของปัญหาร่วมกัน ครูต้องแสดงผลงานของศิษย์ประกาศและเผยแพร่ผลที่ประสบผลสำเร็จ เป็นต้น

จรรยาบรรณข้อที่ ๒ ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา อธิบายว่า ครูต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ หมายถึงการดำเนินงานตั้งแต่กำหนดกิจกรรมการเรียนที่มุ่งผลต่อการพัฒนาในตัวศิษย์อย่างแท้จริง การจัดให้ศิษย์มีความรับผิดชอบ และเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ตลอดจนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้และเพิ่มพูนการเรียนรู้ภายหลังบทเรียนต่าง ๆ ด้วยความปรารถนาที่จะให้ศิษย์แต่ละคนได้พัฒนาศักยภาพตลอดไป ซึ่งลักษณะพฤติกรรมที่คุรุสภาได้กำหนดไว้ได้สอดคล้องกับจรรยาบรรณข้อที่ 2 ที่ว่าครูต้องสอนเต็มเวลา ไม่เบียดบังเวลาของศิษย์เพื่อทำประโยชน์ส่วนตน อบรมเอาใจใส่สั่งสอนจนเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน อุทิศเวลาเพื่อศิษย์ตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพของศิษย์ ให้ความรู้ไม่ปิดบัง สอนเต็มความสามารถ เปิดโอกาสให้ศิษย์ได้ปฏิบัติ เกิดความภาคภูมิใจเมื่อเห็นพัฒนาการของศิษย์ มอบหมายงานและตรวจผลงานอย่างยุติธรรม เท่าเทียมกันทุกคน

จรรยาบรรณข้อที่ ๓ ครูพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งกาย วาจา และจิตใจ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา อธิบายว่า ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ หมายถึงแสดงออกอย่างสม่ำเสมอ ศิษย์สามารถรับรู้ได้เอง แสดงถึงความ เป็นมาตรฐานแห่งพฤติกรรมระดับสูงตามคุณธรรมและค่านิยม มีวัฒนธรรมอันดีงาม สรุปรว่าครูที่ดี

ต้องละเว้นการกระทำที่เป็นอบายมุข ซึ่งคุรุสภากำหนดพฤติกรรมที่สำคัญที่สอดคล้องกับ จรรยาบรรณข้อที่ ๓ ไว้ว่า ครูต้องตระหนักว่าพฤติกรรมการแสดงออกของครูมีผลต่อการพัฒนา ของศิษย์เสมอ ดังนั้น ครูต้องระมัดระวังในการกระทำและคำพูดของตนเอง ไม่โกรธง่ายหรือแสดง อารมณ์ฉุนเฉียว ต่อหน้าศิษย์ มองโลกในแง่ดี มุ่งพูดคำหยาบ ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น พุคชมเชยและให้ กำลังใจด้วยความจริงใจ ปฏิบัติตนให้มีสุขภาพ บุคลิกภาพที่ดี แต่งกายสะอาด สุภาพ เรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ แสดงกริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย ตรงต่อเวลา ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน สามัคคี มีวินัย รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม

จรรยาบรรณข้อที่ ๔ ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา อธิบายว่า ครูต้องไม่กระทำตนเป็น ปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ หมายถึงการตอบสนอง ต่อศิษย์ด้วยการลงโทษ หรือให้รางวัล หรือกระทำอื่นที่นำไปสู่การปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา พฤติกรรมมีผลทางบวกหรือทางลบต่อพฤติกรรมของศิษย์ รับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาของ ศิษย์ทุกด้าน ต้องละเว้นการกระทำใด ๆ ที่กระทบต่อจิตใจศิษย์ ไม่นำปมด้อยของศิษย์มาล้อเลียน ไม่ประจานศิษย์ ไม่เติมปัญหา และนำข้อบกพร่องของศิษย์มานินทา ไม่ลงโทษเกินกว่าเหตุเป็นต้น นอกจากนี้ควรละเว้นการกระทำที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของศิษย์ ไม่ทำร้ายหรือทำงานเกินกำลัง ไม่จัดหรือปล่อยให้สภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายแก่ศิษย์

จรรยาบรรณข้อที่ ๕ ครูต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์อำมิสตินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติ หน้าที่ตามปกติ และไม่ใช่ศิษย์กระทำใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตน โดยมีขอบสำนักงาน เลขาธิการคุรุสภา อธิบายว่าครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากศิษย์อันเป็นอำมิสตินจ้างในการ ปฏิบัติงานปกติ และมาใช้ศิษย์ให้กระทำการใด ๆ ที่เป็นการหาผลประโยชน์แก่ตน โดยมีขอบ หมายถึง การไม่กระทำการใด ๆ ที่ได้มาซึ่งผลตอบแทนที่พึงมีพึงได้ นอกเหนือจากการปฏิบัติ หน้าที่ในความรับผิดชอบตามปกติอย่างไม่สุจริต พฤติกรรมสำคัญที่คุรุสภาระบุไว้ตามจรรยาบรรณ ข้อที่ ๕ คือ ไม่รับหรือแสวงหาอำมิสตินจ้าง หรือผลประโยชน์อันมิควรได้จากศิษย์ เช่น ไม่ขายสินค้า แก่ศิษย์ ไม่ตัดสินผลการเรียน โดยมีสิ่งแลกเปลี่ยน หรือสร้างเงื่อนไขพิเศษเพื่อให้ศิษย์มาเรียนพิเศษ เพื่อหารายได้ ต้องไม่ใช่ศิษย์ในการแสวงหาประโยชน์ให้กับตน โดยมีขอบด้วยกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ไม่นำผลงานแสวงหาผลประโยชน์ ไม่ใช่ศิษย์ทำผิดกฎหมาย บ้านเมือง

จรรยาบรรณข้อที่ ๖ ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา อธิบายว่า ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทาง

วิทยาการทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองอยู่เสมอ หมายถึงการใฝ่รู้ คือศึกษาค้นคว้า ริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน แนวคิดข้อ ๕ กล่าวถึงพฤติกรรมของครู ว่า ต้องมีจิตสำนึกที่ดี พร้อมทั้งจะพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและยกระดับมาตรฐานการศึกษา ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม อุทิศเวลาและทุ่มเทปฏิบัติการสอน โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สำนักงานเลขาธิการคุรุสภากำหนดพฤติกรรม สำคัญที่สอดคล้องตามจรรยาบรรณข้อที่ ๖ ว่าครูต้องเอาใจใส่ ศึกษาค้นคว้า ริเริ่มสร้างสรรค์ ความรู้ใหม่อยู่เสมอ เข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ ศึกษาเอกสาร ตำรา และสื่อต่างๆอยู่เสมอ มีความรู้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์กำหนดเป้าหมาย แนวทางพัฒนาตนเองและวิชาชีพทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองการอาชีพและเทคโนโลยี นำเทคโนโลยีมาประกอบการเรียนการสอน ติดตามข่าวสาร เหตุการณ์บ้านเมืองอยู่เสมอนอกจากนี้ แสดงออกทางกาย กิริยาสง่างาม เหมาะสมกับกาลเทศะหมั่นรักษาสุขภาพ ปรับปรุงบุคลิกภาพอยู่เสมอ แต่งกายสะอาด เหมาะสมกับกาลเทศะ มีความกระตือรือร้น เป็นต้น

จรรยาบรรณข้อที่ ๗ ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา อธิบายว่า ครูย่อม รักและศรัทธาในวิชาชีพครู หมายถึงการ แสดงออกด้วยความชื่นชมและเชื่อมั่นในอาชีพครู ด้วยตระหนักว่า อาชีพครูมีเกียรติ มีความสำคัญ และจำเป็นต่อสังคม ครูพึงปฏิบัติงานด้วยครูพึงปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและภูมิใจ รวมทั้งปกป้องเกียรติภูมิ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กำหนดพฤติกรรมสำคัญตามจรรยาบรรณข้อที่ ๗ ว่า ครูต้องเชื่อมั่น ชื่นชม ภูมิใจในความเป็นครู และองค์กรวิชาชีพครูว่ามีความสำคัญ จำเป็นต่อสังคม ครูต้องชื่นชมในเกียรติ รางวัลที่ได้รับ และรักษาไว้ได้อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ยกยอชื่นชมเพื่อนครูที่ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับการสอน เผยแพร่ความสำเร็จของตนเองเพื่อนครู แสดงตนเป็นครูอย่างภาคภูมิใจ ปฏิบัติตามเงื่อนไข ข้อกำหนดขององค์กร ร่วมกิจกรรมที่องค์กรจัดขึ้น เป็นกรรมการหรือคณะทำงานขององค์กร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของครูและองค์กรวิชาชีพครู ตลอดจนชี้แจงทำความเข้าใจต่อการเข้าใจผิดในวงการวิชาชีพครู

จรรยาบรรณข้อที่ ๘ ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา อธิบายว่า การช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์ หมายถึงการให้ความร่วมมือ แนะนำ ปรีกษา ช่วยเหลือเพื่อนครูทั้งในเรื่องส่วนตัวครอบครัวและการงานตามโอกาสอย่างเหมาะสมรวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน โดยให้คำแนะนำปรีกษา แนวทางปฏิบัติตน ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคนในชุมชน สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กำหนดพฤติกรรมสำคัญตามจรรยาบรรณข้อที่ ๘ ว่า ครูต้องให้ความร่วมมือ แนะนำ ปรีกษาแก่เพื่อนครู ตามโอกาสและความเหมาะสม เช่น ร่วมงานการกุศล ช่วยเหลือทุนทรัพย์สิ่งของ แก่เพื่อนครู ตาม

โอกาสและความเหมาะสม เช่นร่วมงานกุศล ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ ครูที่ประสบเหตุการณ์พิเศษ
ครูต้องเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน

จรรยาบรรณข้อที่ ๕ ครูพึงประพฤติปฏิบัติตนและเป็นผู้ดำเนินการอนุรักษ์พัฒนา ภูมิปัญญา
และวัฒนธรรมไทย สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา อธิบายว่า การเป็นผู้ดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนา
ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย หมายถึง การริเริ่มดำเนินกิจกรรมสนับสนุน ส่งเสริมภูมิปัญญาและ
วัฒนธรรมไทยโดยรวมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ เลือกรสร และเผยแพร่ศิลปะ คนตรี กีฬา
การละเล่น อาหาร เครื่องแต่งกาย เพื่อใช้ในการเรียนการสอน การดำรงชีวิตตน และสังคม
สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กำหนดพฤติกรรมสำคัญตามจรรยาบรรณข้อที่ ๕ ครูต้องรวบรวม
เลือกรสรภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมที่เหมาะสมมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การ
เชิญบุคคลในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ครู
ต้องเป็นผู้ดำเนินการวางแผนเพื่ออนุรักษ์ พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม เช่น ฝึกการละเล่น
ท้องถิ่นแก่ศิษย์ จัดตั้งชมรมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดทำพิพิธภัณฑ์ในสถานศึกษา รวมทั้ง
สนับสนุนส่งเสริม เผยแพร่ และร่วมกิจกรรมทางประเพณี วัฒนธรรม ของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
และครูยังมีบทบาทหน้าที่วิเคราะห์ วิจัย ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อนำผลการวิจัย มาจัด
กระบวนการเรียนการสอน เช่นศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้าน ตำนาน
ความเชื่อ^{๕๕}

๒.๓.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรม จากการตระหนักการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่มีขึ้นใน
สังคมจนทำให้มีผลทำให้เกิดปัญหาทางจริยธรรม จึงได้มีการศึกษา นักจิตวิทยา และผู้รู้หลายท่าน
ต่างให้ความสนใจ และพยายามศึกษาถึงวิธีการต่าง ๆ ที่จะให้เด็กและเยาวชนมีจริยธรรมที่ดีงาม จึง
ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรม ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายรูปแบบ ดังต่อไปนี้

๑. การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) นักจิตวิทยาในกลุ่ม
จิตวิเคราะห์พยายามค้นคว้าหาทฤษฎีที่จะอธิบายพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ รวมถึงด้าน
จริยธรรมด้วย นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มี ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เป็นผู้นำของกลุ่ม ฟรอยด์ เชื่อ
ว่า “บุคลิกภาพของมนุษย์จะพัฒนาขึ้นจากพลังงานที่เรียกว่า อิด (id) อีโก (ego) และซุเปอร์อีโก
(super ego) ตามลำดับ จัดเป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดจะผลักดันให้เด็กสนองความต้องการ
ตามสัญชาตญาณ ในขณะที่เดียวกันก็กระตุ้นให้แสวงหาความสุขให้แก่ตนเองด้วย แต่อาศัยการ

^{๕๕} สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. ๒๕๓๕,
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๑), หน้า ๑-๒๒.

ทำงานของอีกอย่างเดียว บางครั้งก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ อีโกจึงพัฒนาขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการคิดและวางแผนตอบสนองความต้องการ โดยการปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ครั้นต่อมาเมื่อเด็กมีอายุประมาณ ๓-๖ ปี ซูเปอร์อีโกจึงเริ่มพัฒนาขึ้นมา เพื่อจะควบคุมระบบจริยธรรมให้แก่ตัวบุคคล ทำให้บุคคลได้รับทราบถ่ายทอดค่านิยมและมาตรฐานทางจริยธรรมของสังคม โดยผ่านกระบวนการเลียนแบบผู้เลี้ยงดู ซึ่งโดยมากคือพ่อแม่ นั่นเอง^{๖๖}

๒. การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีพัฒนาการทางสติปัญญาและจริยธรรม (Cognitive Development Theory)

ของ เพียเจท์ เป็นผู้ริเริ่มความคิดที่ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ย่อมขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญา เพียเจท์ ได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนาทางสติปัญญาออกเป็น ๔ ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การเคลื่อนไหวเพื่อตอบสนองความต้องการแห่งตน (The Sensorimotor Period) อยู่ในช่วงอายุ ๐-๒ ปี เป็นระยะของการพัฒนาไอชัววัยวะส่วนต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของร่างกาย เป็นระยะที่เด็กยังไม่สามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ ๒ การคิดโดยใช้ความรู้สึกละจินตนาการ (Preoperational Thought) อยู่ในช่วงอายุ ๒-๗ ปี เป็นระยะที่เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ ๓ การคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นรูปธรรม (Concrete Operation) อยู่ในช่วงอายุ ๗-๑๑ ปี เป็นระยะที่เด็กสามารถคิดตามหลักเหตุผลได้ แต่ก็ยังจำกัดอยู่ในขอบเขตสิ่งที่เป็นรูปแบบ สามารถแยกประเภทของสิ่งของได้ และเข้าใจลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งที่เป็นรูปธรรม

ขั้นที่ ๔ การคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรม และการคิดตามหลักตรรกวิทยา (Propositional or Formal Operations) ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ ๑๑-๑๒ ปี ถึง ๑๔-๑๕ ปี เป็นระยะที่เด็กสามารถคิดโดยใช้เหตุผลและสามารถคิดอย่างเป็นระบบตามหลักตรรกวิทยา จึงเข้าใจสิ่งที่นามธรรมได้^{๖๗} จากการพัฒนาทางสติปัญญาทั้ง ๔ ขั้นตอนนี้ เพียเจต์ได้นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน กล่าวคือ

ขั้นก่อนจริยธรรม ตรงกับขั้นที่ ๑ ของพัฒนาการทางสติปัญญา เด็กในขั้นนี้ยังไม่สามารถรับรู้สิ่งแวดล้อมได้อย่างละเอียด มีแต่ความปรารถนาที่จะสนองความต้องการทางกาย โดยไม่

^{๖๖} ธีระพร อูวรรณโณ, **ความรู้พื้นฐานทางศาสนา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๒๑๕.

^{๖๗} ชัยพร วิชชาวุธ, **จริยธรรมตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ของดังกม**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๑๑๓.

คำนึงถึงความควรมาควร ต่อเมื่อเด็กรู้จักพูดเป็นภาษา จึงเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อมและตระหนักในบทบาทของตนเองต่อผู้อื่นมากขึ้น

ขั้นยึดคำสั่ง ตรงกับขั้นที่ ๒ และคาบเกี่ยวบางส่วนในขั้นที่ ๓ ของการพัฒนาทางสติปัญญา เด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในขั้นนี้จะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่า คำสั่ง ตลอดจนกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม การยึดหลักแห่งตน ตรงกับส่วนที่เหลือในขั้นที่ ๓ ของการพัฒนาการทางสติปัญญา และประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนเด็กด้วยกัน เด็กจะสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจ และรู้จักกฎเกณฑ์เฉพาะตัวไว้ยึดถือเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ^{๔๔}

จากการศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ จะพบว่าจริยธรรมของบุคคลย่อมมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อายุและสติปัญญา ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีอายุมากขึ้นย่อมมีโอกาสแห่งการเรียนรู้ทางจริยธรรมมากขึ้นด้วย และการพัฒนาจริยธรรมของบุคคลจะเป็นไปตามขั้น โดยการพัฒนาขั้นต่ำและยุ่งยากน้อยกว่า ต้องเป็นสิ่งที่จำเป็นและต้องเกิดขึ้นก่อนขั้นสูง ๆ ต่อไป

การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีพัฒนาการทางสติปัญญา และจริยธรรม ของโคลเบอร์ก ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ ตามแนวทฤษฎีของเพียเจท์ โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องของเหตุผลเชิงจริยธรรม ทั้งนี้เพราะ โคลเบอร์กเห็นว่า การใช้เหตุผลเพื่อตัดสินใจที่เลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ต่าง ๆ ย่อมแสดงให้เห็นถึงระดับความเจริญด้านจิตใจของบุคคลอื่นที่จะทำให้สามารถพิจารณาได้ว่าบุคคลนั้น ๆ มีจริยธรรมอยู่ในระดับหรือขั้นใดตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก จริยธรรมของมนุษย์จะแบ่งเป็น ๓ ระดับ แต่ละระดับแบ่งแยกได้เป็น ๒ ขั้น ดังนี้^{๔๕}

จริยธรรมก่อนเกณฑ์ (Preconventional Level) ประกอบด้วยขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ๒ ขั้น คือ

ขั้นที่ ๑ ระดับจริยธรรมของผู้อื่น (Heteronomous Level) อายุประมาณ ๒-๗ ปี เป็นขั้นที่คนจะกระทำการต่าง ๆ โดยคิดถึงความปลอดภัยทางกายของตนเป็นหลัก เนื่องจากผู้มีจริยธรรมในขั้นนี้มักจะมีอายุน้อยพฤติกรรมเชิงจริยธรรมส่วนใหญ่ จึงเกิดจากการเชื่อฟังผู้ใหญ่ ซึ่งมีอำนาจสูงกว่าเพราะกลัวการลงโทษ

^{๔๔} ดวงเดือน พันธุนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจฉิม, **จริยธรรมของเยาวชนไทย**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๐), หน้า ๑๑๔.

^{๔๕} กীরติ ศรีวิเชียร, **จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔), หน้า ๒๗.

ขั้นที่ ๒ ผลประโยชน์ของคนเป็นส่วนใหญ่ (Individualism and Instrumental Purpose and exchange) อายุประมาณ ๘-๑๐ ปี เป็นขั้นที่คนเราอาจจะทำสิ่งต่าง ๆ โดยยึดถึงคนอื่นมาบ้าง แต่ก็เกินไปเพราะหวังที่จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทน ในขณะที่เดียวกันก็เริ่มรู้จักตอบแทนผู้อื่นแบบเล็ก ๆ

จริยธรรมระดับกฎเกณฑ์ (Conventional Level) ประกอบด้วยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอีก ๒ ขั้น คือ

ขั้นที่ ๓ การยอมรับของกลุ่ม (Mutual Interpersonal Expectations Relationship and Interpersonal Conformity) อายุประมาณ ๑๒-๑๓ ปี เป็นขั้นที่คนเริ่มรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราและจะปฏิบัติตามที่กลุ่มเห็นว่าเหมาะสม แรงจูงใจที่ประพุดิขั้นนี้ก็คือ การได้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ตนเองเกี่ยวข้องด้วย

ขั้นที่ ๔ ระเบียบของสังคม (Social System and Conscience) อายุประมาณ ๑๓-๑๖ ขั้นที่คนเข้าหากฎเกณฑ์ กฎหมาย และระเบียบแบบแผนในสังคมแทนการทำในสิ่งที่คนเห็นชอบ โดยการปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบของสังคม จะเป็นไปได้ในลักษณะที่ยึดมั่นอย่างเคร่งครัดไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม

ขั้นที่ ๕ สัญญาสังคม (Social Contract) อายุประมาณ ๑๖-๒๕ ปี เป็นขั้นที่คนเราจะยังคงยึดถือกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ของสังคม แต่มีความคิดว่ากฎหมายหรือกฎเกณฑ์ดังกล่าว อาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ถ้าเป็นความต้องการของคนส่วนใหญ่ และเป็นสิ่งที่ชอบด้วยเหตุผล

ขั้นที่ ๖ คุณธรรมสากล (Universal Ethical Principle) อายุประมาณ ๒๕ ปีขึ้นไป เป็นขั้นที่คนจะมีความสำนึกในหลักการต่าง ๆ ทางจริยธรรมที่เป็นอุดมคติสากล หลักจริยธรรมที่สำคัญที่สุดจะเกี่ยวข้องกับความยุติธรรม ความเสมอภาค และความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ หลักการเหล่านี้อยู่ในระดับสูงกว่าค่านิยมทางสังคม ตลอดจนกฎหมายต่าง ๆ ทั้งหลายที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

จากการศึกษาหลักจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของโคลเบอร์ก จะพบว่า การพัฒนาทางจริยธรรมของบุคคลนั้น จะพัฒนาขึ้นด้วยตัวของมันเอง จากการนึกคิดของแต่ละบุคคล ตามลำดับขั้น และตามลำดับพัฒนาการทางปัญญา ซึ่งผูกพันกับ อายุ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมภายนอก

การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ได้แก่ ทฤษฎีของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) นักจิตวิทยาชาวแคนาดาตามทฤษฎีของแบนดูรา การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับโดยตรงและอีกส่วนหนึ่งจะเกิดจากการสังเกตตัวแบบซึ่งมี ๓ ประเภท คือ ตัวแบบซึ่งแสดงพฤติกรรมจริงให้เห็น ตัวแบบสัญลักษณ์ได้แก่ตัวแบบในโทรทัศน์ ภาพยนต์หรือ

รูปภาพต่าง ๆ และตัวแบบประเภทสุดท้าย ได้แก่คำบอกเล่า หรือการบันทึก ซึ่งจะปรากฏในรูปของคำพูด หรือข้อเขียนต่าง ๆ ผลจากประสบการณ์ตรงและสังเกตจากตัวแบบทั้ง ๓ ประเภทดังกล่าว จะทำให้เกิดการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลดีที่เกิดจากพฤติกรรม ทำให้สามารถคาดหวังได้ถึงวิธีที่จะนำผลที่พึงปรารถนาสู่ตน และในขณะที่เดียวกันก็มองเห็นวิธีการที่จะหลีกเลี่ยงผลที่เลวร้ายต่าง ๆ การคิดในเชิงประเมินเช่นนี้ จะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมต่าง ๆ และนำไปสู่การตั้งมาตรฐานการประพฤติสำหรับตนเอง ตลอดจนการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามมาตรฐานนั้น^{๖๐}

จากการศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมจะพบว่า การปลูกฝังจริยธรรมให้แก่บุคคลนั้นต้องอาศัยวิธีการเรียนรู้ทางตรงและทางอ้อม ด้วยการสร้างเงื่อนไขให้บุคคลประสบด้วยตนเอง หรือการให้แบบอย่างหรือการบอกกล่าวอบรมให้บุคคลเกิดความเชื่อ ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลรู้จักควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและแสดงออกเฉพาะพฤติกรรมที่เหมาะสม

๓. การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีการกระจ่างนิยม (Value Clarification Theory) ผู้ที่เสนอทฤษฎีนี้คือ Rath, Harmin, and Simon โดยใช้แนวคิดของทฤษฎีสัมพันธนิยม (Pelativism) ที่มีหลักการว่าความถูกต้องดีงาม มิได้ขึ้นอยู่กับหลักการที่แน่นอน แต่จะแปรผันตามบุคคล และสถานการณ์ต่าง ๆ ในหลักการของทฤษฎีกระจ่างนิยม จะไม่กำหนดจริยธรรมที่ปลูกฝัง มีการยอมรับการตัดสินใจ ความรู้สึก และค่านิยมที่เลือกแล้วของผู้เรียน อย่างไม่มีเงื่อนไข โดยครุมีหน้าที่ปลูกฝังค่านิยมคือ การชี้แนะ ความเชื่อ ทศนคติ พฤติกรรม และความรู้สึกของคนที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ๆ นั้นเป็นไปตามเกณฑ์ ๗ ประการ ของกระบวนการของค่านิยมหรือไม่ กล่าวคือ

- ๑) เกิดจากการเลือกของตนอย่างอิสระหรือเปล่า
- ๒) ได้พิจารณาทางเลือกอื่น ๆ หรือเปล่า
- ๓) ได้พิจารณาผลทางเลือกต่าง ๆ หรือเปล่า
- ๔) มีความภูมิใจหรือยินดีในสิ่งที่คนเลือกหรือเปล่า
- ๕) จะยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนอย่างเปิดเผยหรือไม่
- ๖) จะทำตามที่ตนตัดสินใจเลือกหรือไม่
- ๗) จะกระทำซ้ำอีกหรือไม่^{๖๑}

^{๖๐}ชัยพร วิชชาวุธ, จริยธรรมตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม, อ้างแล้ว, หน้า ๑๓๓.

^{๖๑}อาภรณ์ พุกกะมาน, การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีการปรับพฤติกรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๔), หน้า ๑๓๒.

จากการศึกษาจริยธรรมตามแนวระจ่างนิยม ซึ่งจะพบได้ว่า ในการที่จะปลูกฝังจริยธรรม ให้แก่บุคคลนั้นไม่ควรจะไปกำหนดตัวจริยธรรมให้ แต่ควรจะใช้คำพูด คำถาม เพื่อกระตุ้นให้ บุคคลนั้นเกิดความใคร่ครวญ และตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วยตัวของเขาเอง โดยไม่ มีการชักจูงจากผู้อื่น

๔. การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification Theory) นัก ทฤษฎีกลุ่มนี้คือ สกินเนอร์(Skinner) ทฤษฎีนี้ประยุกต์จากทฤษฎีการวางเงื่อนไขขงกรรมวิบาก (Operant Conditioning) ที่อธิบายหลักการเรียนรู้ว่า มนุษย์สามารถพัฒนาตนได้โดยอาศัยหลักการ ปรับพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมในที่นี้หมายถึง การนำเอาหลักพฤติกรรมมาประยุกต์ใช้อย่างเป็น ระบบในการเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งกระบวนการปรับพฤติกรรมนี้ สามารถใช้เปลี่ยนพฤติกรรมใด ๆ ใน สภาพการณ์ใด ๆ ก็ได้ หลักการปรับพฤติกรรมจะเจาะจงเฉพาะกระบวนการเรียนรู้แบบการกระทำ อันเป็นการเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลกรรมที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกจะมี ผลในการกำหนดถึงการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้นในอนาคต^{๖๒}

พฤติกรรมใดก็ตามที่บุคคลแสดงออก แล้วได้รับผลกรรมที่พึงพอใจบุคคลนั้นจะมี แนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก หรือทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเกิดเพิ่มขึ้น เนื่องจากผล กรรมที่พึงพอใจนั้นได้เปลี่ยนสภาพมาเป็นสิ่งเร้าที่แยกแยะได้ของบุคคลในอนาคต ผลกรรมชนิดนี้ เรียกว่า ตัวเสริมทางบวกและการให้ตัวเสริมแรงทางบวกเรียกว่า การเสริมแรงทางบวก เช่น การที่ สมชายเข้าเรียนตรงเวลา ครูให้คำชม (ตัวเสริมแรงบวก) ทำให้สมชายเข้าชั้นเรียนตรงเวลาทุกครั้ง การเสริมแรงทางบวกนั้นจะต้องมีเงื่อนไข ๒ ประการ คือ

๑. บุคคลนั้นจะต้องได้รับผลกรรมที่เขาพึงพอใจ

๒. ความถี่ของพฤติกรรม จะต้องเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ
การเสริมแรงทางบวก อาจทำได้โดยใช้ตัวเสริมแรง ดังต่อไปนี้

๑. ตัวเสริมแรงทางสังคม ได้แก่ การใช้ ภาษาพูด และภาษาท่าทาง เช่นการใช้คำชม การ พุดจาขยอ การแสดงท่าทางยอมรับ หรือการแตะที่หัวไหล่เบา ๆ เป็นต้น

๒. เบี้ย ธรรมดา ได้แก่ การใช้แต้ม ดาวเบี้ย หรือคะแนน โดยที่แต้มดาว เบี้ย หรือคะแนน นั้น จะต้องสามารถนำไปแลกสิ่งทีบุคคลนั้นพึงพอใจ

๓. กิจกรรมที่พึงพอใจ ได้แก่ การเล่นเกม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่บุคคลนั้นพึงพอใจ เช่น ถ้า นักเรียนทำการบ้านเสร็จเรียบร้อย ครูก็อนุญาตให้ไปเล่นเกม หรือกีฬา^{๖๓}

^{๖๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๔.

^{๖๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๖.

๒.๓.๖ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักจริยธรรม ทฤษฎีที่ใช้อธิบายทางด้านการพัฒนาการทางด้านจริยธรรม ได้แก่

๑. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) กล่าวว่า พัฒนาการของบุคลิกภาพในวัยเด็ก เป็นรากฐานของการพัฒนาการบุคลิกภาพตอนวัยผู้ใหญ่ จิตของมนุษย์แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ จิตสำนึก จิตก่อนสำนึก และจิตไร้สำนึก จิตไร้สำนึกจะเป็นสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมและมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของมนุษย์ มนุษย์มีสัญชาตญาณมาแต่กำเนิด ๒ ชนิด คือ สัญชาตญาณเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ และเพื่อความตายซึ่งถูกเก็บกดไว้จิตในจิตไร้สำนึก และมีการพัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับ จากความต้องการให้ได้เป็นของตนเองเพื่อความพึงพอใจ เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกหรือบุคคลอื่น มีการปรับตัวให้สมดุลระหว่างความต้องการให้ได้เป็นของตนเองมาใช้กับหลักความเป็นจริง และพัฒนาพฤติกรรม โดยรับค่านิยมและมาตรฐานจริยธรรมของบิดามารดา จากเกณฑ์ที่พ่อแม่สอน หรือกำหนดเป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาโดยการเสริมแรงบวก

๒. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม โดยเฉพาะทฤษฎีที่นำเสนอโดย **อัลเบิร์ต บันดูรา (Albert Bandura)** กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการสังเกตและเลียนแบบ ทั้งนักเรียนและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญเท่า ๆ กัน การเรียนรู้จึงเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะรับรู้สิ่งเร้าและสามารถกำหนดสัญลักษณ์ของสิ่งที่สังเกตเก็บไว้ในความจำ และเรียกใช้ในขณะที่ต้องการแสดงให้เหมือนตัวแบบ โดยให้การเสริมแรงทางบวกแก่ผู้ที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ครูและผู้ปกครองจะเป็นตัวแบบที่ดีที่สามารถช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม และการเรียนยังเกิดจากประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้น โดยตนเอง หรือเกิดจากการสังเกตพฤติกรรม และการอ่านสิ่งที่ผู้อื่นบันทึกไว้ด้วยวิธีการเรียนรู้หลายรูปแบบซึ่งทำให้นักเรียนรู้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว^{๒๔}

^{๒๔} Burrhur, Skinner F., *Beyond Freedom and Dignity*, (New York : Penquin Book, 1971), p. 22.

๓. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา

จริยธรรมเกิดจากแรงจูงใจในการปฏิบัติตนสัมพันธ์กับสังคม การพัฒนาจริยธรรมต้องมีการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมตามระดับสติปัญญาของแต่ละกลุ่มบุคคลผู้ที่มีวุฒิภาวะสูงขึ้น การรับรู้จริยธรรมก็พัฒนาขึ้นตามลำดับ^{๖๕}

เพียเจต์ (Piaget) ได้กล่าวว่าขั้นการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์มี ๓ ขั้น คือ

๑. ขั้นก่อนจริยธรรม (ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๒ ปี) ยังไม่เกิดจริยธรรมแต่สามารถเรียนรู้จากประสาทสัมผัส และมีการพัฒนาทางสติปัญญาในขั้นต้น

๒. ขั้นเชื่อฟังคำสั่ง (อายุ ๘-๑๐ ปี) เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ มีการคิดก่อนปฏิบัติตามคำสั่ง ซึ่งในขณะแรกเริ่มไม่คำนึงถึงเหตุผลของคำสั่งนั้น

๓. บิดหลักแห่งตน (อายุ ๘-๑๒ ขวบ) เกิดหลังความคิดพัฒนาการทางสติปัญญาสูงขึ้นตามประสบการณ์ทางสังคม คลายความเกรงกลัวอำนาจภายนอก เริ่มมีความคิดเป็นของตนเองมากขึ้น

ทฤษฎีของเพียเจต์ ทั้ง ๓ ขั้น ในการพัฒนาจริยธรรมนี้เป็นที่ยอมรับของนักการศึกษาและผู้ศึกษาแนวทางต่อมา คือ โคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก (Kohlberg) กล่าวว่า จริยธรรมของบุคคลจะแสดงออกในทางการใช้เหตุผล จริยธรรมนั้น แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ในแต่ละระดับแบ่งออกเป็นข้อย่อย ๆ รวม ๖ ขั้น ดังนี้

ระดับที่ ๑ ระดับก่อนเกณฑ์ หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้อื่น แบ่งเป็น ๒ ขั้น คือ

ขั้นที่ ๑ อายุ ๒-๗ ปี การกระทำสิ่งใดคิดถึงตัวเองเป็นหลัก กลัวการถูกทำโทษทางกาย

ขั้นที่ ๒ อายุ ๘-๑๐ ปี การกระทำคิดถึงคนอื่นบ้างแต่การกระทำมุ่งหวังรางวัลเป็นสิ่งตอบแทน

ระดับที่ ๒ ระดับตามกฎเกณฑ์

ขั้นที่ ๓ อายุ ๑๐-๑๓ ปี เริ่มทำตามความรู้สึก หรือความคิดเห็นของผู้อื่น

ขั้นที่ ๔ อายุ ๑๓-๑๖ ปี มีการปฏิบัติตนเป็นไปตามกฎเกณฑ์กฎหมาย หรือระเบียบของสังคม

ระดับที่ ๓ ระดับเหนือกฎเกณฑ์ หมายถึงการตัดสินใจข้อขัดแย้งด้วยการนำมาพิจารณาแล้วตัดสินใจไปตามความสำคัญ

ขั้นที่ ๕ อายุ ๑๖-๒๕ ปี เริ่มเห็นความสำคัญของกฎหมาย ทำตามคำมั่นสัญญา และข้อตกลงระหว่างบุคคล

^{๖๕} Piaget, J. and B. Inhelder, *The Psychology of the child*, (New York : Basic Book, 1969), p. 122.

ขั้นที่ ๖ อายุ ๒๕ ปีขึ้นไป ยึดอุดมคติสากล สิ่งที่ดีว่าถูกต้องจะเป็นเรื่องสำนึกของแต่ละบุคคล ซึ่งจะอยู่บนฐานความคิดที่ถูกต้องหรือ เหมาะสมในการนำไปใช้กับทุกคน

โคลเบอร์ก (Kohlberg) เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะเป็นไปตามลำดับขั้น จากขั้นที่ ๑ ผ่านไปตามลำดับถึงขั้นที่ ๖ บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ แต่ต่อมาเมื่อได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและการใช้เหตุผล ทำให้การให้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้น เช่น พัฒนาการทางจริยธรรมของแต่ละบุคคลไม่จำเป็นต้องไปถึงขั้นสูงสุด อาจจะหยุดชะงักในขั้นใดขั้นหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญา และประสบการณ์ทางด้านสังคมของบุคคลนั้น^{๖๖}

๔. ทฤษฎีพัฒนาทางจริยธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับเงื่อนไขในการทำความคิดหรือพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ พวกหนึ่งเห็นว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางจริยธรรมของบุคคล หรืออีกนัยหนึ่งว่า คนเรามีได้ดีหรือชั่วโดยสิ้นเชิงมาแต่กำเนิด จิตใจอยู่ในสภาวะกลาง ๆ พร้อมทั้งจะได้รับเงื่อนไขปัจจัยผลักดันให้เป็นคนดีหรือชั่ว แต่อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ความพร้อมที่จะมีความเจริญเติบโตทางจิตใจนั้นอยู่ในตัวบุคคลตั้งแต่เกิดมาแล้ว พุดง่าย ๆ จิตใจเขาบริสุทธิ์มาตั้งแต่กำเนิด เมื่อเติบโตขึ้นลักษณะทางจริยธรรมของเขาจะเริ่มสำแดงตัวอย่างเด่นชัดและ การพัฒนาการไปตามวิถีทางที่ดีขึ้น นักวิชาการกลุ่มหนึ่งเชื่อว่า การพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นไปตามขั้นตอน

เพียร์เจท์ ได้แบ่งขั้นการพัฒนาทางจริยธรรมเป็น ๓ ขั้น ตามการใช้เหตุผลของเด็กดังนี้

๑. ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึงสองขวบ เด็กขั้นนี้ยังไม่มีความสามารถรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด มีความต้องการกาย ต้องการตอบสนองต่อความอยากโดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใด เมื่อพูดได้ก็เริ่มรับรู้สภาพและบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่น

๒. ขั้นยึดคำสั่ง เด็กอายุ ๒-๘ ปี จะเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่คือประกาศิตที่ตนต้องทำตาม

๓. ขั้นยึดหลักแห่งตน เด็กอายุ ๘-๑๐ ปี มีการพัฒนาทางสติปัญญา ประสบการณ์เพิ่มขึ้น การยึดคำสั่งหรือการเกรงกลัวอำนาจภายนอกจะกลายเป็นความเชื่อมโยงหาเหตุผลความเป็นไปได้กับเป็นไปไม่ได้ ความถูกต้องยุติธรรม^{๖๗}

^{๖๖} Kohlberg L., *Development of Moral Character and Ideology*, (Hartford : Connecticut Connection Printers Inc, 1964), p. 405.

^{๖๗} ดวงเดือน พันธุมนาวิณ, *ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครูสภา, ๒๕๒๒), หน้า ๑๑๖.

โคลเบิร์ต ได้สืบทอดแนวทฤษฎีของเพียเจท์ ในการเลือกการกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมชนิดใดชนิดหนึ่ง โคลเบิร์ต พบว่า บุคคลมิได้บรรลุถึงระดับจริยธรรมในขั้นสูงสุด เมื่ออายุ ๑๐ ปี ดังที่เพียเจท์สรุปไว้ แต่ยังมีการพัฒนาจริยธรรมไปอีกหลายขั้น โดยเฉพาะในช่วงอายุ ๑๐-๑๖ ปี เกี่ยวกับการจัดระดับเหตุผลทางจริยธรรม ๖ ขั้น ของโคลเบิร์ต ชัยพร วิชชาวุธ ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่องว่า “แนวทางพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม” ตอนหนึ่งว่า “นักทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ไม่เชื่อว่าการพัฒนาการทางจริยธรรมจะเป็นลำดับขั้นที่แน่นอนตายตัวตามที่เสนอโดยเพียเจท์และโคลเบิร์ต เพราะการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการตัดสินใจความถูกต้องของการกระทำแม้จะเริ่มต้นเรียนรู้จากกฎเกณฑ์ง่าย ๆ ไปสู่กฎเกณฑ์ที่ยากขึ้น และเริ่มการใช้เกณฑ์เดียวไปสู่หลาย ๆ เกณฑ์ พร้อมกัน แต่เกณฑ์ที่เรียนรู้และใช้ตัดสินใจการกระทำไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับที่แน่นอนตายตัว การเรียนรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์การตัดสินใจทางจริยธรรมของเด็กในแต่ละวัยจึงมีความหลากหลายเกินกว่าจะจัดให้อยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่ง แม้ในเด็กคนเดียวที่กฎเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินใจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพต่าง ๆ ทำให้ยากที่จะจัดให้อยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่งเพียงขั้นเดียว ดังนั้นจึงไม่แปลกใจเลยที่โคลเบิร์ตต้องใช้เกณฑ์แต่เพียง ๕๐ เปอร์เซนต์ ในการจัดเด็กเข้าขั้นต่าง ๆ และเมื่อเด็กบางคนไม่สามารถจัดให้ลงในขั้นใดขั้นหนึ่ง ต้องขอยกขั้นต่าง ๆ ให้ย่อยลงไปอีก หากติดตามข้อเขียนของโคลเบิร์ตจะพบว่าปรากฏการณ์นี้จริง เช่นการเพิ่มขั้นที่ ๗ ในข้อเขียนที่พิมพ์ในปี ค.ศ. ๑๙๗๑-๑๙๗๔ แต่ต่อมาได้ตัดออกไปไม่กล่าวถึงอีก”^{๒๔}

๕ ทฤษฎีอิทธิพลทางสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อพัฒนาการทางจริยธรรม

ทฤษฎีนี้ใช้เป็นทฤษฎีที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของบุคคล โดยเฉพาะประเพณีและค่านิยมต่างๆ ภายในสังคม บุคคลได้รับการปลูกฝังจริยธรรมจากสิ่งแวดล้อมและสังคมมาแต่กำเนิด **สกินเนอร์** (Skinner) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ จารีตประเพณี ตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดเงื่อนไขทางสังคมให้เด็กประพฤติปฏิบัติตั้งแต่เกิดเงื่อนไขทางสังคมเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคมนั้นๆ พ่อแม่และผู้ใหญ่จะเป็นผู้ถ่ายทอดให้เด็กถึงแนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนภายในสังคม ซึ่งเนะความถูกต้องชั่วดี ถึงแม้บุคคลจะไม่มีจริยธรรมหรือความต้องการทางจริยธรรมมาตั้งแต่เกิด แต่เมื่อโตขึ้นก็ต้องมีจริยธรรมและพฤติกรรมไปตามแนวโครงสร้างทางวัฒนธรรมของสังคมนั้น นอกจากนี้ **ดีไรท์** (D. Wright) เชื่อว่าสังคมจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อการพัฒนาทางจริยธรรมของบุคคล กลุ่มสังคมที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่เป็นเป้าหมายจริยธรรมให้แก่บุคคลนั้น เด็กๆ จะเรียนรู้สิ่งที่ดีเลวจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมด้วยขบวนการเทียบเคียง (Identification) เด็กจะ

^{๒๔} ชัยพร วิชชาวุธ, **จริยธรรมตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม**, อ้างแล้ว หน้า ๑๑๔.

ใช้วิธีการเลียนแบบผู้ที่มีอำนาจและผู้ที่ตนเคารพรัก จนในที่สุดจะยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นหลักปฏิบัติตนเองโดยอัตโนมัติ ดังนั้น ถ้าผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กเป็นผู้มีจริยธรรมสูง เด็กจะเลียนแบบและจะเป็นผู้มีจริยธรรมสูงไปด้วย

นอกจากนี้นักทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมวิทยาหลายท่านเชื่อว่า การพัฒนาทางจริยธรรมจะเกิดขึ้นในช่วงแรกของมนุษย์ คือในช่วงสิบปีแรกจะฝังรากลึกยากแก่การเปลี่ยนแปลงในช่วงหลัง ๆ ของชีวิต แม้ว่านักทฤษฎีบางคนจะยอมรับการผันแปรทางสังคมและสถานการณ์ในชีวิตอาจมีผลให้บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงทางจริยธรรมในวัยผู้ใหญ่ก็ตาม ดังนั้น ตามแนวคิดนี้กลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กมากที่สุดคือสมาชิกในครอบครัวของเด็กเอง รองลงมา ก็คือ โรงเรียนอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา นอกจากนี้ยังมีสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์

ในเรื่องเดียวกัน **ดวงเดือน พันธุมนาวิน** ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า จริยธรรมของบุคคลมีต้นเหตุมาจากอิทธิพลของสังคมมากกว่าอิทธิพลของพันธุกรรม กล่าวคือ บุคคลที่เกิดมาในสังคมจะเรียนรู้และยอมรับประเพณีในสังคมของตนซึ่งจะแตกต่างจากจารีตประเพณีของสังคมอื่น ๆ ไม่มากนักน้อย ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าแหล่งกำเนิดที่สำคัญของจริยธรรมของบุคคลก็คือสังคม และผู้ที่แวดล้อมตนเองนั่นเอง รากฐานของการเกิดจริยธรรมจะเริ่มก่อตัวขึ้นในทารกตั้งแต่แรกเกิด^๖ โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลอื่นที่ล้อมรอบตามที่พัฒนาการทางประสาทสัมผัสต่าง ๆ ที่จะอำนวยให้

สรุปได้ว่า การพัฒนาทางจริยธรรมในตัวบุคคลนั้น เป็นการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลให้มีแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนที่เหมาะสม ตามกฎเกณฑ์ที่สังคมพึงปรารถนาให้เกิดขึ้น ดังนั้น จำเป็นที่จะมีวิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาจริยธรรม และควรมีการเสริมแรง สนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะทำให้มีการแสดงพฤติกรรมทางจริยธรรมนั้นยิ่งขึ้น ซึ่งพฤติกรรมทางจริยธรรมเกิดจากการเรียนรู้โดยสังเกต การเลียนแบบ และการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม และมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้น ตามระดับสติปัญญา วัย และวุฒิภาวะ โดยเฉพาะการปลูกฝังจริยธรรมนักเรียน ทุกฝ่ายควรให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะครู ผู้ปกครอง และสิ่งแวดล้อม เป็นตัวแบบที่ดีที่สามารถช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่เหมาะสมต่อไป หลักการครองตน ครองคน และครองงาน จึงเป็นหลักสำคัญในการปฏิบัติตนของครู ที่จะต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะนำมาซึ่งความเชื่อมั่น ความศรัทธาแก่ศิษย์

^๖ ดวงเดือน พันธุมนาวิน, **จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬารัฐสภา, ๒๕๒๒), หน้า ๑๑๓.

๒.๓.๗ หลักของการครองตน การครองคน และการครองงาน

ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ได้กล่าวถึงหลักและวิธีการที่จะทำให้ทำงานมีความมั่นคง จะต้องรู้วิธีการครองตน ครองคน และครองงาน ตามหลักการต่อไปนี้

๑. การครองตน คือ การรู้จักตนเอง คนเราต้องมีเป้าหมายในชีวิตที่แน่นอนเรียกว่า มีเป้าหมายแห่งตนรู้จักควบคุมตน หรือมีวินัยแห่งตน หมายความว่า ทำงานสำเร็จได้ด้วยตนเอง การครองตนที่สมควรใช้หลักการ ดังต่อไปนี้

๑) การรู้จักตนเองด้วยการมีสติ คือ มีความมั่นคง ตั้งมั่นกับเป้าหมายแห่งตน และมีความละเอียดเกรงกลัวต่อบาป

๒) มีความอดทนและสงบเสถียร ให้เกียรติกับบุคคลทุกระดับชั้น

๓) มีความขยันให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่นและรู้จักช่วยตนเอง

๔) ไม่ทำตนให้อยู่ในความประมาท เช่น การลุ่มหลงในอบายมุข พัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้อยู่เสมอ

๕) รู้จักถ่อมตน ไม่ยกตนข่มท่าน ไม่อวดเก่ง อวดดี ต้องเอาดีมาอวด

๖) มีความสำนึกในคุณงามความดีของตนเองและผู้อื่น

๒. การครองคน คือ การรู้จักคนอื่น มองคนอื่นในแง่ดีในการทำงานร่วมกับคนอื่น การครองคนเป็นเรื่องที่ยากที่สุด จึงควรทราบหลักการครองใจคน ซึ่งหลักทางพุทธศาสนาได้กำหนดไว้ อย่างชัดเจนในที่นี้จะขอเสนอเฉพาะในส่วนที่สำคัญ ดังนี้

๑) การเสียดสละแบ่งปันด้วยจิตใจที่โอบอ้อมอารี เป็นการครองใจคนที่ดีวิธีหนึ่ง เพราะการเป็นผู้ให้ทุกอย่างแก่บุคคลอื่น ย่อมจะได้รับผลตอบแทนที่มีค่ามากกว่าสิ่งของที่ให้ไป นั่นคือ ทำให้เกิดความรัก ความศรัทธา

๒) การรู้จักเลือกใช้วาจาที่อ่อนหวาน คนอื่นฟังแล้วสบายใจ อยากรู้ อยากคบค้า เมื่อสมาคมด้วย ต้องมีความรับผิดชอบต่อกำพูดของตนเอง ตามภานิตที่ว่าพูดเป็นนายใจเป็นบ่าว หมายความว่าให้คิดก่อนพูด พูดแล้วต้องปฏิบัติตามที่พูด

๓) พลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี ยกย่องชมเชยเมื่อผู้อื่นทำงานประสบความสำเร็จ ให้ความจริงใจ ให้ความช่วยเหลือในโอกาสอันควร

๔) การทำตนให้เป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย คือการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างสม่ำเสมอ ไม่ให้ขาดช่วงตอน ก็จะทำให้การทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีน้ำใจต่อกัน

๓. การครองงาน คือการรู้จักงานที่ตนกำลังทำ และทำงานอย่างมีความสุขรักและชอบในงานที่ตนเองกำลังทำอยู่ มีวิธีการครองงาน ดังนี้ คือ

๑) การครองงานโดยใช้ความรู้และปัญญา กล่าวคือ ปัญญากับความรู้อย่างที่เกื้อกูลต่อกัน รู้จักการค้นหาคำรู้ใหม่ มาช่วยพัฒนางานที่ตนเองทำอยู่ให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

๒) การครองงานโดยใช้หลักธรรมมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ คือ การมีใจรัก มีความพากเพียรทำ ตั้งใจฝึกฝน และใช้ปัญญาไตร่ตรอง งานนั้นก็จะสำเร็จ เมื่องานสำเร็จ การทำงานก็จะมีความสุข มีความรักในงาน

๓) การให้ความรักและเคารพในงาอาชีพของตน ไม่ดูถูกหรือให้ใครดูหมิ่นในงานของตน มีจริยธรรมในอาชีพ คือการซื่อสัตย์ต่องานในหน้าที่ของตน การครองตน ครองคน ครองงาน เป็นศิลปะการทำงานให้มีความสุข บุคคลใดใช้หลักการตามที่กล่าวมา ก็จะมีความสำเร็จในการทำงาน ฉะนั้น การครองตนก็คือการรู้จักตนเอง การครองคนคือการรู้จักผู้อื่น ส่วนการครองงานก็คือ การมีสมาธิในการทำงาน อย่างหนีปัญหา แก้ปัญหา^{๑๑}

กระทรวงศึกษาธิการได้วางหลักเกณฑ์ในการประเมินคัดเลือกข้าราชการพลเรือนดีเด่น ดังนี้

๑. การครองตน หมายถึง การมีความประพฤติและการปฏิบัติส่วนตน ประกอบไปด้วยคุณธรรมควรแก่การยกย่อง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบค่านิยมพื้นฐาน ๕ ประการ ดังต่อไปนี้

- ๑) การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบ
  - ๑.๑) มีความวิริยะ อุตสาหะ ในหน้าที่งานที่รับผิดชอบ
  - ๑.๒) มีความตั้งใจที่จะทำงานในหน้าที่ให้ได้รับความสำเร็จด้วยตนเอง
  - ๑.๓) มีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
  - ๑.๔) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและผู้อื่น
- ๒) การประหยัดและออม
  - ๒.๑) รู้จักใช้จ่ายตามควรแห่งฐานะ
  - ๒.๒) รู้จักใช้ทรัพย์สินของทางราชการให้เป็นประโยชน์และประหยัด
  - ๒.๓) รู้จักมีมัธยัสถ์และเก็บออม เพื่อสร้างฐานะตนเองและครอบครัว
  - ๒.๔) รู้จักดูแล บำรุง และรักษาทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวม
- ๓) การรักษาระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
  - ๓.๑) เป็นผู้รักและปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายที่วางไว้
  - ๓.๒) ประพฤติและปฏิบัติตน อันอาจเป็นตัวอย่างแก่บุคคลทั่วไป

^{๑๑}ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย, สำนักบริหารงานการศึกษาภายนอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, “งานคืออะไร”, ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๗,

๓.๓) เชื่อฟังและให้ความเคารพต่อผู้บังคับบัญชา

๓.๔) เป็นผู้ตรงต่อเวลา

๔) การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

๔.๑) ละเว้นต่อการประพฤตชั่วและไม่ลุ่มหลงอบายมุข

๔.๒) เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

๔.๓) มีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น

๔.๔) มีความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารีต่อบุคคลอื่นโดยทั่วไป

๕) การมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๕.๑) ส่งเสริม สนับสนุนระบบประชาธิปไตย และปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการและรัฐบาล

๕.๒) เข้าร่วมในศาสนกิจและทำนุบำรุงศาสนา

๕.๓) ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี เช่น ป้องกันประเทศ เสียภาษี เคารพกฎหมาย เป็นต้น

๕.๔) มีความจงรักภักดีและเทิดทูนในสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามพระบรมราโชวาท หรือเข้าร่วมพิธีในโอกาสสำคัญอย่างสม่ำเสมอ

๒. การครองคน หมายถึง การมีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

๑) ความสามารถในการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้มาติดต่องาน

๑.๑) เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี

๑.๒) ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๑.๓) กล้าและรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำ

๑.๔) มีน้ำใจ ช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

๒) ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือ

๒.๑) ให้ความเห็น ปรีกษา และเสนอแนะในงานที่ตนรับผิดชอบ

๒.๒) การมีส่วนร่วมในงานที่รับผิดชอบ

๒.๓) ยอมรับ แลฟังความคิดเห็นชอบผู้ร่วมงาน

๒.๔) มีความสามารถในการคิดและเสนอเหตุผล

๒.๕) มอบหมายงานให้ปฏิบัติตามความรู้ ความสามารถ

๒.๖) เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น

- ๓) ให้บริการแก่ผู้มาติดต่องานด้วยความเสมอภาค แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์
- ๓.๑) มีความสำนึกและถือเป็นที่ที่จะต้องให้บริการ
  - ๓.๒) ช่วยเหลือ แนะนำในสิ่งที่ดี ตลอดจนให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์
  - ๓.๓) ให้บริการด้วยความเต็มใจ และเสมอภาคทุกระดับ
  - ๓.๔) มีอัธยาศัยดี เป็นกันเอง และสุภาพต่อทุกคน
- ๔) การเป็นผู้มีความเป็นธรรมทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
- ๔.๑) ประพฤติและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบ วิธีการที่กำหนด
  - ๔.๒) ถือประโยชน์ของทางราชการหรือส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
  - ๔.๓) ตัดสิน วินิจฉัย หรือแก้ปัญหา โดยใช้เหตุผล
- ๕) การเสริมสร้างความสามัคคีและร่วมกิจกรรมของหมู่คณะ ทั้งในและนอก

หน่วยงาน

- ๕.๑) การให้ความร่วมมือ หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น
- ๕.๒) เสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องาน
- ๕.๓) ให้ความสำคัญ ยกย่อง หรือให้เกียรติแก่ผู้ร่วมงาน

๓. การครองงาน หมายถึง การมีความสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดี โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

- ๑) ความรับผิดชอบต่อหน้าที่
  - ๑.๑) ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ
  - ๑.๒) มีความตั้งใจปฏิบัติงานให้ได้ความสำเร็จ
  - ๑.๓) สนใจและเอาใจใส่งานที่รับผิดชอบ
  - ๑.๔) ปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบและที่ได้รับมอบหมาย อย่างมี

ประสิทธิภาพ

- ๑.๕) ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน

๒) ความรู้ ความสามารถ และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

- ๒.๑) รู้และเข้าใจหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบ กฎ ข้อบังคับ มติ กฎหมาย และ

นโยบาย

- ๒.๒) มีความสามารถในการนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

- ๒.๓) มีความสามารถในการแก้ปัญหา และมีปฏิภาณ ไหวพริบ ในการปฏิบัติงาน

- ๒.๔) รักและชอบที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบหรืองานที่ได้รับ

มอบหมาย อย่างเต็มใจ

๓) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และปรับปรุงงาน

๓.๑) มีความสามารถในการคิดริเริ่ม หาหลักการ แนวทางวิธีการใหม่ ๆ มาใช้
ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

๓.๒) มีความสามารถในการปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓.๓) มีความสามารถในการทำงานที่ยาก หรืองานใหม่ให้สำเร็จเป็นผลดี

๔) ความเพียรในการทำงาน และมีผลงานที่เป็นที่น่าพอใจ

๔.๑) มีความกระตือรือร้น ต้องการที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ

๔.๒) ความขยันหมั่นเพียร เสียสละ และอุทิศเวลาให้แก่ราชการหรืองานที่

รับผิดชอบ

๔.๓) ได้รับการยกย่องในความสำเร็จของงาน

๔.๔) สามารถปฏิบัติงานในภาวะที่มีข้อจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ขาด
แคลนวัสดุ อุปกรณ์ หรืออัตรากำลัง เป็นต้น

๕) การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและประชาชน

๕.๑) การปฏิบัติงานยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวมและประชาชน

๕.๒) การดำเนินงานสอดคล้องหรือเป็นไปตามความต้องการของส่วนรวมและ

ประชาชน

๕.๓) ใช้วัสดุอุปกรณ์และสาธารณูปโภคได้อย่างประหยัดและเหมาะสม

๕.๔) ร่วมมือช่วยเหลือและประสานงานระหว่างราชการกับประชาชน^{๑๐}

กลุ่มประชาสัมพันธ์สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้นำเสนอแนวคิดและหลักปฏิบัติใน
การครองตน ครองคน ครองงาน ซึ่งพระคุณเจ้าพระโสภณคณาภรณ์หรือพระเทพดิลกในปัจจุบัน
ได้เคยแสดงเป็นธรรมเทศนาไว้ และเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ทำงานไม่ว่าจะเป็นระดับผู้บริหาร
หรือผู้ปฏิบัติสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าแก่ตนและสังคมโดยอยู่เสมอ พอสรุป
ได้ดังนี้ คำว่า “ตน” โดยความหมายแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ กายและจิต หากกายและจิตแยกจาก
กันเมื่อไร ตนก็จะหายไปถ้ามีกาย ไม่มีจิต เรียกว่า ซากศพ หากมีแต่จิตแต่ไม่มีกายเรียกว่าเจตภูมิจึงหรือ
วิญญาณ ดังนั้น ตน จึงรวมทั้งกายและจิตเข้าด้วยกัน แต่ทางพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับจิตเป็น

^{๑๐}กระทรวงศึกษาธิการ, “คู่มือการคัดเลือกข้าราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปีพุทธศักราช
๒๕๔๗,” ๒๓ มกราคม ๒๕๔๗,

พิเศษ เพราะจิตใจสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้ โดยทั่วไปคนให้ความสำคัญกับร่างกายมากกว่าจิตใจ มีการออกกำลังกาย การบำรุงรักษา โดยไม่คำนึงถึงจิตใจ ทั้ง ๆ ที่ใจมีความสำคัญยิ่งดังที่ว่า “ใจเป็นนายกายเป็นบ่าว” หากจะสังเกตความดีความชั่ว บุคคลกระทำมักเริ่มจากใจเป็นประการสำคัญ การบำรุงรักษาชีวิตทางพุทธศาสนาจึงเน้นที่จิตใจแต่ขณะเดียวกันก็ยอมรับความจริงที่ว่าสัตว์โลกทั้งหลายอยู่ได้ด้วยโยอาหาร แต่ถือว่าเป็นประเด็นรองลงมา และความต้องการทางร่างกายมีข้อจำกัดในตัวมันเอง ส่วนจิตใจนั้นได้มีการศึกษา พัฒนาไว้โดยนัยต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงความสะอาด สงบสว่าง ตามหลักศีล สมาธิ และปัญญา โดยลำดับ ในขั้นปฏิบัติก็เริ่มที่ตนเองก่อน โดยใช้หลักเดียวกับที่บุคคลกระทำ เห็นคุณค่าของตนเอง เห็นความรับผิดชอบที่ตนจะต้องมีแก่ตนเอง พระพุทธองค์ทรงเคยกล่าวไว้ว่า ความรักอื่นเสมอด้วยตนไม่มี ถ้าบุคคลรู้ตนเป็นที่รักหรือพูดง่าย ๆ ว่ารักตนเองแล้ว ก็ต้องคุ้มครองรักษาตนไว้ให้ดี และมีการเตือนตนด้วยตน พิจารณาตรวจสอบตนด้วยตน บุคคลผู้ปรารถนาความเจริญก้าวหน้าในชีวิต จะต้องทราบอุปสรรคอันเป็นปัจจัยที่จะก่อให้เกิดผลดังที่ตนมุ่งหมาย ซึ่งในที่นี้ได้ให้หลักไว้ ๔ เรื่อง

๑. พหุสัจจะ ได้แก่ การศึกษาและการสดับรับฟังซึ่งมี ๔ ขั้นตอน ได้แก่ สุตะ ได้แก่ การฟังมากหรือเทียบกับปัจจุบันคือมีประสบการณ์ตรงนั่นเอง ใครฟังมารู้มาก ก็ได้เปรียบเพราะสามารถนำประสบการณ์หรือการได้ยินหรือได้ฟังมาปรับใช้ในงานได้มากกว่าผู้อื่น ธคา หรือการทรงไว้ซึ่งประสบการณ์นั้น ๆ หมายถึงเมื่อเราฟังหรือมีประสบการณ์นั้นแล้ว สามารถทรงจำไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อมา มิใช่แค่ฟังแล้วผ่านเลยไป วจสาปรีฐิตา คือ การสั่งสมด้วยวาจาหรือท่องได้ เพราะกฎเกณฑ์ ทฤษฎีที่สำคัญบางอย่างนั้น จำเป็นต้องจำเอาไว้ไม่ให้ผิดพลาด จินตามขยปัญญา คือ ปัญญาที่เกิดจากการพิจารณา หมายถึงการนำเอาประสบการณ์ทั้งสามอย่างที่ได้อ่านตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นมาพิจารณา พิจารณาจนสามารถเข้าใจแจ่มแจ้งในเรื่องเหล่านั้นตลอดเรื่องด้วยจิตใจของคน เป็นความรู้ความเข้าใจที่ตนจะนำไปใช้ด้วยตนเองหรือนำไปอบรมแนะนำบุคคลอื่น ๆ ได้ด้วย

๒. ความฉลาดในศิลปะ พระพุทธเจ้าได้วิชาและศิลปะไว้ว่า วิชาคือการศึกษาในทางโลก ไม่ว่าจะด้วยวิชาอะไรก็ตาม ส่วนศิลปะถือเป็นอุปายในการเลี้ยงชีวิต การดำรงชีวิต และการเสริมสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของตนให้สูงขึ้น ข้อสำคัญบุคคลจะประกอบอาชีพใดก็จำเป็นต้องมีความเฉลียวฉลาดในศิลปะอย่างใดอย่างหนึ่ง

๓. การมีวินัยในตนเอง คือสามารถควบคุมตนเองได้ไม่จำเป็นต้องอาศัยเงื่อนไข กติกาทางสังคมเข้าไปควบคุมหรือบังคับบัญชา เป็นความสำนึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลจนสามารถแยกแยะได้ว่าอะไรดีอะไรชั่ว อะไรเป็นบาป บุญ คุณ โทษ อะไรควรประพฤติปฏิบัติ อะไรควรละเว้นเหล่านี้สามารถปฏิบัติและควบคุมตนเองได้ โดยไม่ต้องให้ใครมาชี้แจงสั่งการ ซึ่งการ

สร้างวินัยบังเกิดในจิตใจนั่นเอง เพราะคนที่ไม่มีหิริและโอตตปปะ หรือ ความเกรงกลัวและละอายต่อบาป ให้บังเกิดในจิตใจนั่นเอง เพราะคนที่ไม่มีหิริและโอตตปปะเป็นเครื่องควบคุมจิตใจ จะเป็นผู้ที่ไม่กระทำผิดบาปหรืออกุศลทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพราะถือว่าแม้คนอื่นไม่เห็นแต่ตนเองเห็น ใครก็ตามที่มีหลักธรรมข้อนี้ในจิตใจ ย่อมสามารถคุ้มครองตนและผู้อื่นได้ด้วย

๔. การกล่าววาทาเป็นสุภายิต หรือปิยวาทา นั่นก็คือ การพูดดี พูดงามและพูดมีประโยชน์นั่นเอง เพราะคนที่พูดจาดี พูดไพเราะอ่อนหวาน น่าฟัง และมีประโยชน์ ใครฟังแล้วย่อมรื่นหู ไปที่ไหนคนก็ยินดีต้อนรับ เพราะไม่กล่าววาทาให้ระคายหู หลักทั้งสี่ที่กล่าวมาคือ หลักแห่งการครองตน หรือการบำรุงชีวิต จิตใจของตน ซึ่งนอกจากบำรุงแล้วยังทำหน้าที่บำบัดอีกด้วย กล่าวคือ การสดับรับฟังมากหรือพาหุสัจ เมื่อบำรุงเข้าไปแล้วก็จะขจัดความไม่รู้ ความโง่เขลาให้หมดไป ความฉลาดในศิลปะเมื่อศึกษาจะทำให้สามารถเลี้ยงชีพได้ ความมีวินัยในตนเอง เมื่อมีแล้วก็จะช่วยให้รู้จักควบคุมตนเอง เป็นคนเคารพกติกากฎเกณฑ์ต่าง ๆ ส่วนการมีวาทาดี ก็ทำให้เป็นคนไม่พูดเท็จ หลอกลวง หรือสร้างความแตกสามัคคีคนน่านำรึคนน่าเข้าใกล้มากขึ้น

การครองคน ท่านกล่าวว่า นอกจากความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างกันแล้ว หลักของการครองใจคนเป็นเรื่องของกริยา ปฏิกริยาของบุคคล ผู้ที่ปรารถนาจะครองใจผู้อื่นก็ต้องสร้างกริยาเพื่อให้เกิดผลตามที่ตนเองต้องการ ดังนั้น พื้นฐานจิตใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะผู้ทำงานระดับผู้บริหารจะต้องมีพรหมวิหาร ๔ ซึ่งประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุชิตา และอุเบกขา แต่หลักธรรมที่วามันแม่พูดง่าย ๆ และเข้าใจง่าย แต่กลับเป็นธรรมะที่ปฏิบัติยากมาก เพราะคนเรามักเชื่อด้วยอคติ หลักพรหมวิหาร ๔ ถือเป็นหลักครองคนที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเป็นอันมาก มีพื้นเพแตกต่างกัน ผู้ที่เป็นผู้บังคับบัญชาจะต้องมีความอดทน

การครองคนนี้ ท่านบอกว่าผู้ที่เป็นประมุข ประธานหรือหัวหน้ากลุ่มชนนั้น ๆ ตั้งแต่สถาบันครอบครัวเป็นต้นไป ต้องเป็นคนประพฤติ ปฏิบัติธรรมด้วย คนอื่นจึงจะปฏิบัติธรรมด้วย คนอื่นจึงจะปฏิบัติตาม เพราะหากใครไม่ทำตามก็ยังสามารถกล่าวตักเตือนได้ เพราะตน ไม่มีผลประโยชน์ใครจะตอบโต้เอาผิดไม่ได้ แต่หากเป็นคนไม่มีธรรมะ เมื่อตนบอกพร่อง ก็ยากที่จะว่ากล่าวคนอื่นได้ ดังนั้น การครองคนจึงต้องครองให้เข้าถึงใจ เพราะหากครองด้วยกฎเกณฑ์ ระเบียบ กฎหมาย คนก็ให้ความเคารพนับถือตามธรรมดา แต่หากครองด้วยใจแล้ว โอกาสจะให้ความร่วมมือ ความคิด และร่วมทำประโยชน์พึงประสงค์ก็จะบังเกิดขึ้น โดยง่าย ไม่เกิดการต่อต้านทั้งต่อหน้าและลับหลัง

การครองงาน ท่านบอกวาทาให้เริ่มด้วยความขยันหมั่นเพียร แม้แต่พระพุทธเจ้าเองก็ทรงเป็นแบบอย่างของความเพียรก่อนจะสำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งการครองงานมีขั้นตอนคือ

๑. ทำงานที่มาถึงให้สำเร็จลุล่วงไป หมายถึง วันนี้มีอะไรต้องทำ ก็พยายามทำงานนั้นให้สำเร็จเสร็จสิ้นไป ไม่ค้างค้ำ ผัดวันประกันพรุ่ง

๒. งานที่แทรกซ้อนขึ้นมาแม้จะเป็นงานจร ก็ควรทำให้สำเร็จด้วยเพื่อมิให้งานพอกพูน
๓. ให้ทำงานด้วยความขยันเอาจริงเอาจัง ไม่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอก เช่น ไม่อ้างว่าหนาวเกินไป ร้อนเกินไป เลยไม่ทำงานนั้น ๆ แต่ถือว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องธรรมชาติที่จะต้องอดทน
๔. มีสติในการทำงานอยู่เสมอ คือ ก่อนทำ ระหว่างทำ และหลังทำ รู้ว่าตนกำลังทำอะไร หากมีสติตลอดเวลาในการทำงานทั้งสามช่วงดังกล่าว กิจการต่าง ๆ ก็จะไม่มีความบกพร่องเกิดขึ้น เพราะรู้ตัวตลอดเวลาว่าทำอะไรอยู่
๕. งานที่ทำงานจะต้องเป็นงานที่สะอาด คือ เป็นสัมมาชีพ หมายถึงอาชีพที่ถูกต้องดีงาม เพราะสามารถทำได้อย่างยั่งยืนและมั่นคง ไม่ผิดศีลธรรม
๖. ใครควรวูก่อนแล้วจึงทำ หมายถึง งานทุกอย่างต้องมีการวางแผน ศึกษาข้อมูลและประเมิน สรุปผล ซึ่งจะสามารทำให้เห็นเป็นแนวปฏิบัติไม่เสียเวลาและเกิดผลดี
๗. ธรรมชีวิโน คือ มีชีวิตโดยธรรม หมายถึงการปฏิบัติตนให้ผสมกลมกลืนอยู่กับธรรมชาติ เพราะคนเราทุกคนล้วนอยากให้เห็นคุณค่าของตน ซึ่งคุณค่าที่นี้คือคุณภาพหรือคุณสมบัติที่บุคคลนั้น ๆ มีอยู่ อันหมายถึง คุณธรรมนั่นเอง เพราะชีวิตต้องมีหลักศีลธรรม ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด ๆ เป็นตัวหล่อเลี้ยงเป็นตัวคุ้มครอบรักษา และเป็นตัวสร้างคุณค่าอันควรแก่การยกย่องสรรเสริญ
- หลักการครองตน ครองคน ครองงานข้างต้น อันที่จริงแล้วส่วนใหญ่พุทธศาสนิกชนทั่วไปทราบกันดีอยู่แล้วแต่อาจจะปล่อยปละละเลยกันไปบ้างด้วยเหตุปัจจัยบางอย่าง แต่หากเรารักตนเอง และประสงค์จะเป็นที่รักของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนฝูงแล้ว หลักดังกล่าวคงไม่ยากที่เราจะประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในชีวิตประจำวันของเรา เพราะหลักธรรมเหล่านี้ปฏิบัติเมื่อใด ก็ได้ผลดีเมื่อนั้น ดังพุทธพจน์ที่ว่า อตตาทิ อตตานิโนนาโถ ตนแล เป็นที่พึ่งแห่งตน^{๑๒}
- สุรพันธ์ เสนาบุษ** ได้กล่าวถึงการใช้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี จะต้องยึดหลักการที่ว่า ตัวอย่างที่ดีมีค่ามากกว่าคำสอน ผู้บริหารโรงเรียนมีหลักคิดในการดำเนินชีวิตที่เน้นให้มีการครองตน ครองคน ครองงาน นั่นคือ การครองตนให้ประพฤติในหลักศีลธรรม จริยธรรม ขยัน ประหยัด อุดม อุดม อุดม อุดม นั่นคือ การทำงานร่วมกันอย่างเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีเมตตา ซื่อสัตย์

^{๑๒} สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, “การครองตน ครองคน และครองงาน หลักปฏิบัติสำหรับผู้บริหารและคนทำงาน,” ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๘;

<http://www.m-culture.go.th/culture01/news/newsdetail.php/news_id=186&lang=th(18 March

สุจริต ให้กำลังใจกัน รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และครองงานคือรับผิดชอบในการกิจหน้าที่
ทุ่มเท เสียสละ ประสารสามัคคีมองประ โยชน์องค์กรเป็นหลัก^{๑๓}

สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น วางหลักการครองตน ครองคน ครองงาน บุค
เศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

การครองตน

๑. การพึ่งพาตนเอง ขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ
๒. ประหยัดและออม
๓. การรักษาระเบียบวินัยและกฎหมาย
๔. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
๕. มีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา

การครองคน

๑. ความสามารถในการสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน
ผู้ใต้บังคับบัญชา

๒. ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับและร่วมมือ
ให้บริการลูกค้าอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

๓. เสริมสร้างความสามัคคีและร่วมกิจกรรมหมู่คณะ
๔. มีมนุษยสัมพันธ์

การครองงาน

๑. ความรับผิดชอบ
๒. มีความรู้ความสามารถและพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
๓. มีความพากเพียรในการทำงานและมีผลงานเป็นที่น่าพอใจ คำนึงถึงประโยชน์ของ
ส่วนรวม หมู่คณะ และองค์กร^{๑๔}

รองศาสตราจารย์รชทอง จันทรางศุข รองปลัดกระทรวงยุติธรรม หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้าน
บริหารความยุติธรรม ให้แนวคิดหลักการทำงานในการปกครอง คือ ครองตน ครองคน ครองงาน

^{๑๓}สุรพันธ์ เสนานุช, "วิธีบริหารอย่างกัลยาณมิตร," ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๗,

<<http://www.kw.ac.th/halaya.pdf>>(22 March 2008)

^{๑๔}สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น, "การครองตน ครองคน ครองงาน บุคเศรษฐกิจ
พอเพียง," ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๑,

<http://www.tpif.or.th/inhouse/article_description.php?nid=2>(25 March 2008)

คำว่าครอง ไม่ได้หมายความว่าปกครอง เพราะปกครอง หมายถึง การใช้อำนาจวาสนา บางคนปกครองคนได้แต่ปกครองใจไม่ได้เลย หลักการครองตน คือการดำรงตนให้เป็นที่เคารพ นับถือ เลื่อมใส ศรัทธา ทำตนให้เป็นตัวอย่าง ที่เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ คือ การคอร์ปชั่นขอให้พึงระวัง การปฏิบัติตามศีล ๕ หลักการครองคน อาจแบ่งได้ ๒ ส่วน คือ ผู้ร่วมงาน และผู้ที่มาติดต่อราชการ หมายถึงการครองใจ ผู้ได้บังคับบัญชา การดูแลทุกข์สุข ความมีอัชฌาศัย เอาใจใส่ พุดจาอ่อนหวาน ผูกใจคน ยึดหลักคำสอนทางพุทธศาสนา คือ สังคหวัตถุ ๔ เป็นหลักการครองงาน ปัจจุบันเป็นยุค โลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากและรวดเร็ว ข้าราชการควรรู้หา ความรู้ อ่านข่าวสารบ้านเมือง ความเป็นไปของโลก การเปิดหูเปิดตารับรู้ข้อมูลใหม่ที่เป็น ประโยชน์กับการปฏิบัติงาน เพราะคนที่มีข้อมูลมากที่สุด สามารถเลือกใช้ข้อมูลที่ดีที่สุดยอมก้าว ได้ไกลกว่าผู้อื่น^{๑๕}

หลักในการทำงานของเทพฤทธิ์ ศรีปัญญา ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนอนันต์ ได้ยึดหลัก ครองตน ครองคน และครองงาน ดังนี้

๑. การครองตน พยายามประพฤติตนให้เป็นคนดี มีศีลธรรม เป็นที่เคารพรักของบุคคลอื่น พยายามรักษาสุขภาพ พละนามัย ให้สมบูรณ์แข็งแรง ทำจิตใจให้ร่าเริง แจ่มใสเบิกบานอยู่เสมอ

๒. การครองคน พยายามเป็นมิตรที่ดีต่อทุกคน ด้วยความจริงใจ ให้ความยุติธรรม ความเสมอภาค ยกย่องชมเชย พยายามเป็นผู้ให้ต่อกันอื่นเสมอ ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ให้เกียรติและเป็นมิตรกับทุกคนด้วยความจริงใจ

๓. การครองงาน มอบหมายงานตามความสามารถ กระจายอำนาจ ยึดถือระเบียบ ยกย่องชมเชย ให้รางวัลเมื่อประสบความสำเร็จ เสียสละ อุทิศให้กับงาน มีความมุ่งมั่น ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ร่วมงาน^{๑๖}

หลักการครองตน ของผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงาน

๑. ผู้บริหารต้องใฝ่หาคนดีมีความรู้ความสามารถเป็นพวก

^{๑๕} กลุ่มงานประชาสัมพันธ์กองกลาง, สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม, กระทรวงยุติธรรม, “หลักการปฏิบัติป้องกันมากกว่าปราบปราม,” ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐,

<<http://www.moj.go.th/mojnews/MojNewsDetail..php?type=3&pr-id=782>> (25 March 2008)

^{๑๖} เทพฤทธิ์ ศรีปัญญา, ผู้อำนวยการ โรงเรียนสวนอนันต์, “หลักในการทำงาน”, ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐,

<http://www.61.7.156.235/Teacher/boss_tap.htm>(25 March 2008)

๒. ไม่คือสิ่ง ไม่ถือความคิดเห็นของคนเป็นใหญ่หรือไม่เป็นนักเผด็จการ
๓. มีคุณธรรมความดี
๔. มีความอดทน
๕. ไม่ชิงสุกก่อนห่าม
๖. รู้กาลเวลาว่าเวลาใดควรทำหรือไม่ควรทำอะไร
๗. รู้ประมาณว่า ควรทำอะไรมากหรือน้อยเพียงใด
๘. ฟังเสียงมหาชนเป็นใหญ่ คือ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมให้ผู้อื่นหรือผู้ร่วมงานตลอดจนผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการคิดหรือตัดสินใจ
๙. รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย คือ รู้จักยุติเรื่องด้วยความเหมาะสม ไม่ต่อความยาวสาวความยืด
๑๐. มีศิลปะในการทำงและมึศิลปะในการทำตลาด คือ ผู้บริหารต้องรู้จักทำงเป็น ไม่อวดฉลาดตลอดไปหรือจนเกินไป และต้องรู้จักทำตลาดเป็นในสิ่งที่ไม่รู้ให้ลูกน้องดูถูกหรือหลอกหลวงได้
๑๑. มีความคิดรอบคอบรอบยั้งขั้นพันชั้นแล้วจึงทำ คือ ผู้บริหารจะทำอะไรต้องคิดล่วงหน้าหรือวางแผนไว้ก่อน และต้องคิดรอบคอบหรือทบทวนศึกษาถึงความเป็นไปได้ก่อน เมื่อได้ผลดีแล้วค่อยทำ
๑๒. มีความเห็นอกเห็นใจความทุกข์ยากของผู้อื่นหรือผู้ได้บังคับบัญชา คือ มนุษยธรรม
๑๓. มีความคิดช่วยให้ผู้อื่นหรือผู้ได้บังคับบัญชาพันทุกข์ คือ มีเมตตา
๑๔. มีความคิดช่วยให้ผู้อื่นหรือผู้ได้บังคับบัญชามีความร่มเย็นเป็นสุข คือ มีกรุณา หรือ หากพิจารณาในด้านการบริหารแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาอาจยึดหลักในการครองตนดังนี้
๑. เป็นผู้ที่มีความสุขเรียบง่าย วาจาไพเราะ ความเป็นผู้ดีโดยธรรมชาติ มิใช่แกล้งทำเป็นผู้ดีเพื่อข่มขู่ผู้อื่น
๒. ทำอะไร สิ่งงานอะไร มีเหตุผล กระทำด้วยความรอบคอบ
๓. ไม่เชื่อ้ง่ายจากคำฟ้องหรือคำวิจารณ์จากบุคคลอื่น เมื่อได้รับคำฟ้องจากบุคคลอื่นจะต้องสอบสวนหาข้อเท็จจริงว่า คำฟ้องนั้นเท็จจริงเพียงใด ไม่ฟังความข้างเดียว
๔. อย่างสนิทสนมหรือสนใจต่อครูอาจารย์คนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่ควรรักหรือเกลียดใครเป็นพิเศษ ให้ความรักความเอ็นดูผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนเท่า ๆ กัน
๕. อย่างชมครุคนหนึ่งว่าสามารถกว่าครุอีกคนหนึ่ง หรือเชื่อกุมิรู้และความสามารถของครุ
๖. ที่มีปริญญาหรือผ่านต่างประเทศมา ว่าเก่งกว่าครุที่ไม่มีปริญญาหรือศึกษาภายในประเทศ

๗. อย่าตำหนิใครนึ่งต่อหน้าครูคนอื่น ๆ ถ้าครูคนนั้นทำผิดวินัยหรือหย่อนสภาพ ควรเรียกไปพบเป็นการส่วนตัวว่ากล่าวตักเตือนหรือดำเนินการทางวินัย
๘. การลงโทษควรทำอย่างอย่างยุติธรรมและมีเหตุผล
๙. ผู้บริหารควรจัดอบรมครูและมีการประชุมเป็นครั้งคราว เพื่อรับทราบข้อมูลต่าง ๆ และนำข้อมูลไปพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนต่อไป
๑๐. ผู้บริหารต้องไม่โอ้อวดตนเองในด้านความรู้ด้านการบริหาร แต่ควรทำหน้าที่แทนครูได้เมื่อครูผู้นั้นไม่มาปฏิบัติหน้าที่
๑๑. ต้องแสดงตนให้เห็นว่าตนเองมีความรู้ในระดับเดียวกับผู้สอน แต่มีเจตนาที่ดี
๑๒. ผู้บริหารต้องแสดงให้ครูเห็นสมรรถภาพและความสามารถของตน เช่น การทำงานเข้า การตรงต่อเวลา ความเป็นผู้สนใจในวิชาความรู้และอื่น ๆ อีกมาก
๑๓. อย่าเห็นแก่ตัว อย่าจัดงานโดยอ้างว่าเป็นงานโรงเรียน แต่จุดใหญ่เพื่อหาชื่อเสียงหรือสร้างบารมีของตนเองโดยเฉพาะ และโยนภาระค่าใช้จ่ายให้กับครูหรือนักเรียน
๑๔. ไม่ควรจัดงานขึ้นบ่อย และการจัดงานควรใช้เงินพิเศษ ไม่ควรใช้เงินงบประมาณ
๑๕. ผู้บริหารต้องแสดงออกซึ่งความรับผิดชอบทุกด้าน ถ้ามีความบกพร่องเสียหายเกิดขึ้นในโรงเรียน
๑๖. ไม่ควรแสดงออกว่าตนร่ำรวยเป็นพิเศษ ควรแสดงตนบนทางสายกลางด้วยการแต่งกายเรียบ ๆ สะอาด
๑๗. ต้องแสดงให้เห็นว่าตนเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม และรักษาความก้าวหน้าเสมอ
๑๘. กล้าทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อความก้าวหน้าและเจริญของโรงเรียน

หลักการครองคน

ธรรมรส ไชติภุชจร ได้เสนอแนวทางการครองใจคนไว้ ดังนี้

๑. สร้างความกันเอง การสร้างความเป็นกันเองกับบุคคลอื่น ๆ เป็นหนทางในการที่จะเข้ากับบุคคลอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี หากท่านเป็นกันเองกับบุคคลอื่น ๆ เขาก็มีความรู้สึกเป็นกันเองกับท่าน การสร้างความเป็นกันเองได้นั้นท่านจะต้องปลุกความความรู้สึกอย่างแรงกล้าในการติดต่อสัมพันธ์กับเขา มีทัศนคติที่ดีต่อเขา สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง กำจัดความละอาย ปมด้อย และความเคลือบแคลงไปให้หมดจากตัวท่าน จงลืมทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้ท่านไม่รู้สึกเป็นกันเองกับเขา ท่านจะต้องคิดว่าเขาเป็นคนที่สำคัญสำหรับท่าน
๒. พุดจาด้วยความสุภาพอ่อนโยน การพุดจาด้วยความสุภาพอ่อนโยนจะทำให้ผู้อื่นมีความสุขรู้สึกว่าคุณเป็นคนน่ารักเพียงใด การพุดจาอ่อนโยน หมายถึง การที่ท่านเข้าใจบุคคลอื่น การพุดเป็นมิตร การไว้ทำให้ใคร ๆ มีความทุกข์ ตลอดจนจนหมายถึง การทำให้คนอื่นเกิดความรู้สึก

เป็นสำคัญ ดังนั้น การพูดจาสุภาพอ่อนโยนต่างกับการพูดตำหนิ เพราะการตำหนิติเตียนเป็นการทำลายจิตใจอันอ่อนโยน คนเรานั้นแม้จะทำผิดสักเพียงใดก็ตาม เขาก็ยังเข้าใจว่าตัวเองทำถูกต้องอยู่เสมอ น้อยคนนักที่จะยอมรับผิดเพราะกลัวเสียหน้า

๓. อารมณ์ขัน อารมณ์ขันทำให้ผู้เป็นเจ้าของมีความสุข ใคร ๆ ก็ชอบคบหากับบุคคลที่มีอารมณ์ขันรื่นเริง การมีอารมณ์ขันทำให้หัวเราะหรือมองผู้อื่นในแง่ดี ทำให้ยิ้มแย้มร่าเริงชอบพอบอกของบุคคลอื่นที่พบเห็นได้ ดังที่ ฆอัมส พูลเฟอร์ นักประพันธ์ชาวอังกฤษ กล่าวว่าควรใช้คำตลกเป็นโล่ป้องกันตัว แทนดาบที่ทำให้ผู้อื่นบาดเจ็บ ดังนั้น หากท่านถูกโจมตีหรือถูกกล่าวหา ก็พึงใช้คำตลกหรือขมวดคำตลกของท่านด้วยการพูดข้อน เพื่ออำนวยการประนีประนอมแก่ท่าน

๔. ร่าเริงแจ่มใส เป็นคุณลักษณะคล้ายคลึงกับอารมณ์ขันที่จะทำให้เข้ากับบุคคลอื่น ๆ เพราะความร่าเริงแจ่มใสจะทำให้ท่านเป็นคนเข้าไหนก็ได้ มีชีวิตน่าคบหาสมาคม และมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น ๆ เสน่ห์ในเรื่องนี้อาจหลีกเลี่ยงและปฏิบัติได้ ดังนี้

๑) เลิกวิพากษณ์หรือคิดวิพากษณ์กับบุคคลทุก ๆ คน

๒) เลิกวิพากษณ์วิจารณ์ทุกสิ่งทุกอย่างถึงใคร ๆ ไม่ปนถึงความทุกข์ที่เกิดขึ้น และทิ้งนิสัยขี้บ่น และนิสัยชอบวิพากษณ์วิจารณ์ให้หมดไปจากตัว

๓) พยายามเป็นกันเองกับบุคคลทุก ๆ คน สร้างอารมณ์ขันให้เกิดขึ้นในตัวเอง

๔) พยายามมีน้ำใจอันดี มีจิตใจกว้างขวางในทุกสถานที่ที่ท่านปรากฏ

๕) สร้างบรรยากาศร่าเริงแจ่มใส ด้วยการร้องเพลงหรือ ฮัมเพลงหรือเล่นดนตรีหรือเล่นกีฬา

๖) พยายามทำแต่สิ่งที่ดีมีคุณค่าทางจิตใจแก่ผู้อื่น

๕. ยิ้ม เป็นลักษณะของการร่าเริงแจ่มใส เป็นเสน่ห์ที่ทำให้ผู้อื่นนิยมชมชอบ การยิ้มจะช่วยแก้ปัญหาทุกร้อนโศกเศร้าได้ หากใครมีเรื่องทุกข์ร้อนมาหาท่าน ท่านจงยิ้มด้วยท่าทางยิ้มแย้มร่าเริง ให้เขาเล่าของเขาให้ตลอด การยิ้มช่วยขจัดปัญหาของเขาได้เพราะทำให้มีความสุขขึ้นแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น

หลักการครองงาน ตามหลักธรรมในการบริหารงาน ได้แก่

พรหมวิหาร ๔ คือ ธรรม สำหรับผู้ใหญ่ที่ประเสริฐ ๔ ประการ หรือ ธรรมประจำใจของผู้ใหญ่ ผู้เป็นหัวหน้าคน พึงมีต่อผู้น้อย มีจิตใจใหญ่กว้างดุจพระพรหม มี ๔ ประการ

๑. เมตตา ความรัก คือ มีความปรารถนาดีไมตรีต้องการที่จะช่วยเหลือให้ทุกคนประสบแต่ความเจริญ และ มีความสุข

๒. กรุณา ความสงสาร คือ อยากช่วยเหลือผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ มีจิตคิดสงสารที่จะปลดเปลื้องความทุกข์

๓. มุทิตา ความเบิกบานพลอยยินดี คือ เห็นคนอื่นอยู่ดีมีสุข ก็มีใจแจ่มชื่นเบิกบานเมื่อเห็นเขาประสบความสำเร็จ ก็พลอยชื่นชมด้วย

๔. อุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง คือ วางจิตราบเรียบสม่ำเสมอ มีจิตมั่นคงเที่ยงตรงดูจดตาซึ่งมองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดีผลชั่ว สมควรแก่เหตุที่ตนประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัย และปฏิบัติด้วยความเที่ยงธรรม

อิทธิบาท ๔ คือ คุณเครื่องทำให้สำเร็จตามความประสงค์ ๔ อย่าง หรือ หลักความสำเร็จทางให้ถึงความสำเร็จอย่างดีเยี่ยม มี ๔ ประการ คือ

๑. ฉันทะ ทำความพอใจ รักใคร่ในสิ่งนั้น คือ มีใจรัก จะทำอะไรต้องมีใจรัก จะทำงานอะไรต้องมีใจรักในสิ่งนั้น เช่น การงานที่ทำ ถ้าต้องการทำให้สำเร็จ ต้องตั้งใจทำ และพอใจในงานที่ทำนั้น ไม่ใช่ทำให้พอเสร็จ เพียงเพื่อหวังผลกำไร หรือ รางวัล เป็นเครื่องตอบแทน

๒. วิริยะ พากเพียรทำหรือทำความเพียรประกอบสิ่งนั้น คือ เพียรพยายามกระทำสิ่งนั้นด้วยความมานะ อุตุน เอารุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่หือถอย มีความขยันหมั่นเพียร หมั่นประกอบ หมั่นกระทำด้วยความเพียรพยายาม มีความเข้มแข็งอุตุน

๓. จิตตะ เอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น คือ เอาใจฝักใฝ่ในงานที่ทำนั้น ด้วยความคิด ด้วยสติปัญญา จนกว่าการงานนั้นจะสำเร็จสมควรประสงค์

๔. วิมังสา หมั่นตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น คือ ใช้ปัญญาสอบสวน หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผลในสิ่งที่ทำนั้นว่า พอดี เกินเลย หรือขาดตกบกพร่องอย่างไร จะได้คิดค้นหาวิธีแก้ไข และปรับปรุงให้ดีขึ้น

อกติ ๔ คือ พฤติกรรมผิดทางของผู้บริหาร หรือผู้ใหญ่ ซึ่งไม่ควรให้เกิดขึ้นในจิตใจ อกติ มี ๔ ประการ

๑. ฉันทาคติ ความลำเอียงเพราะความรักใคร่กัน คือ เป็นความลำเอียงที่ไม่ตรงทาง เช่น ครูลงโทษศิษย์ที่ทะเลาะวิวาทกัน ลงโทษศิษย์ที่รักน้อย แต่ศิษย์ที่รักมากไม่ลงโทษ ทั้งที่ศิษย์คนที่รักมากนั้นมีความผิด ฉันทาคตินี้เป็นภัยร้ายแรงสำหรับผู้บริหาร ผู้เป็นใหญ่ เพราะไปเข้าข้างผู้ที่ตนรัก จนลืมนึกถึงเหตุผลและความยุติธรรม ทำให้เสียการปกครอง ฉะนั้น ผู้บริหารหรือผู้ใหญ่จะต้องทำลาย ฉันทาคติให้หมดไป

๒. โทษาคติ ความลำเอียงเพราะความโกรธ หรือ ความขัดเคืองกัน คือ เป็นความลำเอียงที่ผิดธรรมชาติ ปราศจากเหตุผล ผิดทำนองคลองธรรม อันมีความโกรธมาเป็นเหตุให้เสียความยุติธรรม เช่น ครูลงโทษนักเรียนเพราะความโกรธ หรือ เกลียดชัง ด้วยเหตุก็ตาม ครูลงโทษนักเรียนคนนั้น ส่วนนักเรียนคนอื่น ๆ ที่ครูไม่เกลียด ไม่ถูกลงโทษทั้ง ๆ ที่ มีความผิดเช่นเดียวกัน ฉะนั้น ผู้เป็น

ผู้บริหารหรือผู้ใหญ่ อย่าตกอยู่ใต้อำนาจของความโกรธ เพราะความโกรธคอยเผาให้จิตใจเร่าร้อน
ควรรหาทางกำจัดโทสะคดีด้วยการแผ่เมตตา

๓. โมหาคติ ความลำเอียงเพราะหลง คือ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เพราะความโง่ เขลาเป็น
เหตุ ไม่รู้เท่าทันตามความเป็นจริง อันเป็นเหตุให้ความยุติธรรมเสียไป ไม่ควรต้องให้ถ่วงแท้ด้วย
เหตุผล เรียกว่า ทำอย่างโง่เขลาเบาปัญญา เช่น ครูลงโทษนักเรียน โดยมีได้สอบสวน เพื่อหาเหตุผล
หรือความผิดเสียก่อน เชื่อตามที่คนบอกเล่าให้ฟัง ฉะนั้น ผู้เป็นครูเป็นใหญ่ เป็นผู้บริหาร ต้องใช้
สติปัญญาพิจารณาเหตุผลนั้น ๆ จึงสามารถกำจัด โมหาคติให้หมดไปได้

๔. ภัยาคติ ความลำเอียงเพราะกลัว คือ มีความหวาดกลัว อันมีความหวาดหวั่นเป็น
มูลเหตุ หมายความว่า เพราะมีความขลาดกลัวจึงยินยอมเข้าข้างฝ่ายที่ตนกลัว โดยไม่คำนึงถึงเหตุผล
และความยุติธรรม เช่น ตุลาการพิจารณาคดีตัดสินคดีให้คู่ความที่มีอำนาจวาสนาเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ที่ตน
หวาดกลัวว่าถ้าตัดสินให้แพ้แล้ว เขาจะทำอันตรายตน หรือกลั่นแกล้งตนเองได้ จึงตัดสินให้ชนะคดี
อย่างนี้เรียกว่า ภัยาคติ

กัลยาณมิตรธรรม ๗ กัลยาณมิตรธรรม เป็นธรรมจำเป็นสำหรับครู อาจารย์ และผู้ใหญ่
ผู้ปกครอง ที่มีหน้าที่อบรมสั่งสอน ให้การศึกษาแก่ผู้อื่น พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสเป็นพระ
คาถา กำหนดคุณสมบัติของครูไว้ ๗ ประการ เป็นพระคาถาสำคัญที่คนโบราณ ผู้จะตั้งตัวเป็นครู
หรือ ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่อบรมสั่งสอน และให้การศึกษาแก่ผู้อื่น จะต้องท่องจนขึ้นใจเสมอ
ประกอบด้วย

๑. ปิโย ทำตนให้เป็นคนที่รัก คือ เข้าถึงจิตใจ สร้างความรู้สึกให้สนิทสนมเป็นกันเอง

๒. กรุ ทำตนให้เป็นที่น่าเคารพ และเป็นที่น่ายำเกรงแก่ศิษย์ คือ ประพฤติตนให้เหมาะสม
แก่ฐานะ ทำตนให้เป็นที่พึ่งและเป็นที่ยอบอุ่นแก่ศิษย์ได้

๓. ภาวนีโย อบรมตนให้เจริญก้าวหน้าด้านความรู้ คือ มีความรู้จริง ทางภูมิปัญญา หมั่น
ฝึกฝนปรับปรุงตนอยู่เสมอ เป็นที่ยกย่องของบุคคลทั่วไป และทำตนให้เป็นตัวอย่างได้ จนศิษย์เฝ้า
อึ้งและระลึกถึงอยู่เสมอด้วยความรู้สึกซาบซึ้ง

๔. วตฺตา อุตสาหพยายามพร่ำสอน คือ ชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูด เมื่อไรควรทำ
และคอยให้คำแนะนำ ว่ากล่าวตักเตือน เป็นนิจ สามารถเป็นที่ปรึกษาได้ตลอดเวลา

๕. วจนฺทฺขโม ทนต่อถ้อยคำที่กระทบกระทั่ง เสียคติ คือ พร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็น
แม้จะถูกจิกก็ตาม ตลอดจนคำล่วงเกิน และคำวิพากษ์วิจารณ์ ต่าง ๆ ก็อดทนฟังได้ โดไม่ทำอารมณ์
ให้เสีย

๖. คมฺภีรญฺจ กตฺ กตฺตา ขยายคำอธิบายที่ล้าลึกได้ คือ กล่าวชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ที่ยุ่งยากให้ง่าย
ขึ้นและเข้าใจได้

๑. โน จฏฐเน นิโยชเย ไม่ชักนำศิษย์ในทางที่ไม่เหมาะสมไม่ควร คือ ไม่ชักชวนไปในทางเสื่อมเสีย หรือ เรื่องเหลวไหลไร้สาระ^{๑๑}

จากแนวคิดเรื่อง จริยธรรมครู บทบาทหน้าที่ครู ลักษณะครูดี ตามแนวคิดของบุคคลต่าง ๆ และการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครูของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ถือเป็นแนวทางในการที่จะปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ครูพึงจะมีให้นักเรียน และการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมทางจริยธรรมของครูจะเป็นตัวอย่างหรือแนวทางประพฤติปฏิบัติที่ดีให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามเพื่อให้เป็นคนดีของครอบครัวของโรงเรียน และของสังคมในระดับประเทศต่อไป และผู้วิจัยได้นำแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วเบื้องต้น มาเป็นแนวทางในการทำวิจัยศึกษาค้นคว้า โดยได้แบ่งพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูออกเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านครองตน ด้านครองคน และด้านครองงาน

๑. ด้านการครองตน
  - ๑) ด้านการเสียสละ
  - ๒) ด้านการประหยัด
  - ๓) ด้านการมีวินัยในตนเอง
  - ๔) ด้านการมีปียวาจา
๒. ด้านการครองคน
  - ๑) ด้านความเมตตากรุณา
  - ๒) ด้านความยุติธรรม
  - ๓) ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์
  - ๔) ด้านความมีเหตุผล และ ประชาธิปไตย
๓. ด้านการครองงาน
  - ๑) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต
  - ๒) ด้านความขยันหมั่นเพียร
  - ๓) ด้านความรับผิดชอบ
  - ๔) ด้านความอดทน
  - ๕) ด้านการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ

^{๑๑} กองการมัธยม กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, **ความรู้ด้านพฤติกรรมมนุษย์และทักษะการครองตน**, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๑๖๕-๑๘๑.

๒.๔ สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สร้างขึ้นเพื่อน้อมรำลึกถึงสมเด็จพระบรมราชชนนีหลังเสด็จสวรรคต ได้ประกาศจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เขตการศึกษาละ ๑ โรงเรียนเป็นชุดแรก ชื่อว่าโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี และต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานชื่อโรงเรียนที่ตั้งขึ้นใหม่ว่า โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ตามด้วยชื่อจังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่ สำหรับเขตการศึกษา ๓ กรมสามัญศึกษาในขณะนั้น ได้คัดเลือกจังหวัดนครศรีธรรมราชให้เป็นที่จัดตั้งโรงเรียน ปัจจุบันตั้งอยู่เลขที่ ๑๒๓ หมู่ที่ ๑ ตำบลสวนหลวง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๓๖ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๑ ปัจจุบันมีนักเรียน ๑,๐๑๓ คน ครูผู้สอน จำนวน ๕๖ คน ผู้บริหาร จำนวน ๕ คน มีนักเรียน ๒ ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ ๓ และช่วงชั้นที่ ๔ คำขวัญของโรงเรียนคือ รักยศศักดิ์ศรี มีคุณธรรม นำวิชาการ สืบสานงานพระราชดำริ สภาพทั่วไปของนักเรียนฐานะค่อนข้างยากจน ผู้ปกครองมีรายได้น้อยและบางครอบครัวไม่มีอาชีพทำกินต้องไปทำงานต่างจังหวัดเพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว จึงไม่ได้ดูแลบุตรและเอาใจใส่บุตรของตัวเองเท่าที่ควร นักเรียนบางคนบิดามารดาแยกทางกัน และต้องอยู่ในความดูแลรับผิดชอบอุปการะของปู่ย่า ตายาย ทำให้นักเรียนเหล่านี้แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในต่อเพื่อน ต่อครู ในบางครั้ง^{๑๔}

สรุป นักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่หรือผู้ปกครองเท่าที่ควร

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัชชัช ชัยจริยาภาณุ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาคุณสมบัตินิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย” ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมทางด้านจริยธรรมของคนไทยมีความสำคัญลดหลั่นกันไปตามลำดับดังนี้ ๑. ความกตัญญู ๒. ความมีวินัยในตนเอง ๓. ความซื่อสัตย์ ๔. การยึดหลักการ ๕. การรู้จักตอบแทนคุณ ๖. ความเสียสละ ๗. ความมีน้ำใจเมตตา ๘. การตรงต่อเวลา ๙. การพึ่งพาอาศัยกัน ๑๐. การยึดตัวบุคคล ได้สรุปผลในส่วนที่เกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรมว่า ควรแก้ไขปัญหাজริยธรรมโดยมุ่งทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ตั้งแต่ครอบครัว จากนั้นโรงเรียนควรสอนหรือ

^{๑๔}โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช, **คู่มือนักเรียน**, (นครศรีธรรมราช : โรงพิมพ์อักษรการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๒.

ปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เยาวชนโดยการสอดแทรกไว้ทุกครั้งเมื่อมีโอกาสใช้หลาย ๆ วิธี และครูทุกคนควรจะได้รับผิดชอบในการสอนจริยธรรม^{๔๘}

พชวรรณ ครุฑนาถ ได้ศึกษาวิจัย “ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป ในทัศนะของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ในโรงเรียนราชวินิตมัธยม กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน บิดามารดาที่ดี ควรใช้เวลากับครอบครัวพอสมควร ครูอาจารย์ไม่ควรลำเอียง ผู้ใหญ่ที่ดีต้องไม่เห็นแก่ตัว การมีคุณธรรมจริยธรรมควรเริ่มที่บ้าน ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน ผู้ใหญ่ที่ดีควรสอนเด็กให้เป็นคนดีของสังคม^{๔๙}

พระมหาบุญเพียร ปุญญวิริโย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวคิดและวิธีขัดเกลากายทางสังคัมในสถาบันครอบครัวตามแนวพุทธศาสนา” พบว่า ลักษณะครอบครัวที่ดีตามแนวพุทธศาสนา ได้แก่ ครอบครัวที่สมาชิกครอบครัวมีคุณลักษณะด้านคุณธรรม และปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง แนวคิดสำคัญคือ การให้ความสำคัญเด็กในฐานะที่เป็นผู้สืบทอดอารยธรรมของมนุษย์ ผู้ใหญ่ต้องอบรม ปลูกฝังจิตสำนึกในความกตัญญูกตเวที การรู้จักหน้าที่ของตนเองที่พึงปฏิบัติต่อผู้อื่น และการเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล และตระหนักรู้ถึงกระบวนการแห่งเหตุปัจจัยของสรรพสิ่ง โดยการขัดเกลากายบุคคลต้องทำทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และสติปัญญา มีการกระทำที่ต่อเนื่อง ตั้งแต่เด็กจนเติบโตใหญ่ ซึ่งในการขัดเกลากายนั้น ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนรวมทั้งการเปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวได้สำนึกตน เมื่อทำผิดพลาดไปด้วย^{๕๐}

วรรณ มาลีโชติ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๒” พบว่า พฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา

^{๔๘} ธีรัชชัย ชัยจิรฉายากุล, “การศึกษาคุณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางด้านจริยธรรมของคนไทย”, **ปริชญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๓๕), ๑๖๕ หน้า.

^{๔๙} พชวรรณ ครุฑนาถ, “ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปในทัศนะของผู้ปกครองและนักเรียนในโรงเรียนราชวินิตมัธยมกรุงเทพมหานคร”, **ปริชญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๒), ๑๓๘ หน้า.

^{๕๐} พระมหาบุญเพียร ปุญญวิริโย, “แนวคิดและวิธีขัดเกลากายทางสังคัมในสถาบันครอบครัวตามแนวพุทธศาสนา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสนาคาตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), ๑๒๑ หน้า.

ในเขตการศึกษา ๒ อยู่ในระดับมาก ครูผู้ชายมีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณมากกว่าครูผู้หญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑ ครูกลุ่มอายุ ๔๑-๖๐ ปี ครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ครูที่มีตำแหน่งสายบริหารมีพฤติกรรม ตามจรรยาบรรณครูมากกว่าตำแหน่งสายผู้สอน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณไม่แตกต่างกัน^{๕๒}

สมชาย แสงสุวรรณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วินัยในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับการปฏิบัติตามวินัยของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครราชสีมาอยู่ในระดับมากอย่างยิ่งสองด้าน คือ วินัยต่อสังคม และประเทศชาติ และวินัยต่อวงการวิชาชีพครู ส่วนวินัยต่อตนเองและวินัยต่อการศึกษาอยู่ในระดับมากตามลำดับ^{๕๓}

มงคล ภูวิภิมย์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อจริยธรรมที่คาดหวังกับจริยธรรมที่ปฏิบัติจริงของครูใน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา ๑ ผลการวิจัยพบว่า

๑. นักเรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมที่ปฏิบัติจริงของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

๑) นักเรียนมีความคาดหวังในระดับสูงมากทุกด้าน และส่วนที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับสูงทุกด้าน

๒) ครูมีความคาดหวังในระดับสูงมากเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคมนอกนั้นอยู่ในระดับสูง และส่วนที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับสูงทุกด้าน

๓) ผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ทั้งส่วนที่คาดหวังและส่วนที่ปฏิบัติจริง

๒. ความคิดเห็นระหว่างนักเรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับจริยธรรมที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงของครูใน โรงเรียนมัธยมศึกษาแตกต่างกันบ้างในบางกลุ่ม

^{๕๒}วรรณามณี โชติ, “พฤติกรรมตามจรรยาบรรณของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา ๒”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๔๑), ๑๘๖ หน้า.

^{๕๓}สมชาย แสงสุวรรณ, “วินัยในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ๒๕๓๘), ๑๑๕ หน้า.

๑) ส่วนที่เป็นจริยธรรมที่คาดหวัง นักเรียนมีความคาดหวังสูงกว่าผู้ปกครองในด้านอุปนิสัยส่วนตัว และครูมีความคาดหวังสูงกว่าผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ปกครองในด้านเกี่ยวกับวิชาชีพครู และด้านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคม

๒) ส่วนที่ปฏิบัติจริงพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นว่าคุณในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจริยธรรมที่ปฏิบัติสูงกว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองในด้านอุปนิสัยส่วนบุคคลและด้านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคม

๓. นักเรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ปกครอง มีความคาดหวังเกี่ยวกับจริยธรรมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสูงกว่าที่ปฏิบัติจริง^{๔๔}

ประชิด เขยกิจวงศ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั่วไป บิดา มารดา และครู ตามความคาดหวังของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า “นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของบิดามารดา และครู เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับชั้น กลุ่มการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสรุปได้ดังนี้

๑. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๒. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครูและผู้ใหญ่ทั่วไปสอดคล้องกัน

๓. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของบิดา มารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปสอดคล้องกัน โดยเมื่อพิจารณาตามเส้นกราฟจะเป็นไปในลักษณะเดียวกัน^{๔๕}

วิชัย มัจฉันท์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครูผู้สอน ในทรรศนะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” พบว่า

^{๔๔}มณฑล ภูวิกรมย์, “ความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ปกครอง ที่มีต่อจริยธรรมที่คาดหวังกับจริยธรรมที่ปฏิบัติจริงของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา ๗”, **ผลงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๓๐**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ๒๕๒๕), ๑๕๓ หน้า.

^{๔๕}ประชิด เขยกิจวงศ์, “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้ใหญ่ตามความคาดหวังของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา”, **ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๘), ๑๔๔ หน้า.

๑) ส่วนที่เป็นจริยธรรมที่คาดหวัง นักเรียนมีความคาดหวังสูงกว่าผู้ปกครองในด้านอุปนิสัยส่วนตัว และครูมีความคาดหวังสูงกว่าผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ปกครองในด้านเกี่ยวกับวิชาชีพครู และด้านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคม

๒) ส่วนที่ปฏิบัติจริงพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาามีจริยธรรมที่ปฏิบัติสูงกว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองในด้านอุปนิสัยส่วนบุคคลและด้านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคม

๓. นักเรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ปกครอง มีความคาดหวังเกี่ยวกับจริยธรรมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสูงกว่าที่ปฏิบัติจริง^{๔๔}

ประชิด เขยกิจวงศ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั่วไป บิดา มารดา และครู ตามความคาดหวังของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า “นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของบิดามารดา และครู เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับชั้น กลุ่มการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสรุปได้ดังนี้

๑. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๒. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครูและผู้ใหญ่ทั่วไปสอดคล้องกัน

๓. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของบิดา มารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปสอดคล้องกัน โดยเมื่อพิจารณาตามเส้นกราฟจะเป็นไปในลักษณะเดียวกัน^{๔๕}

วิชัย มัจฉา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครูผู้สอน ในทรรณะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” พบว่า

^{๔๔}มงคล ภูวิภิรมย์, “ความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ปกครอง ที่มีต่อจริยธรรมที่คาดหวังกับจริยธรรมที่ปฏิบัติจริงของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา ๗”, **ผลงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๓๐**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ๒๕๒๕), ๑๕๓ หน้า.

^{๔๕}ประชิด เขยกิจวงศ์, “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้ใหญ่ตามความคาดหวังของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา”, **ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๘), ๑๔๔ หน้า.

๑. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น เห็นว่า ครูผู้สอนมีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณครู โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์ อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ เมื่อพิจารณาตามเพศพบว่า ผู้บริหารเพศชาย เห็นว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูต้องอบรมสั่งสอนฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ ผู้บริหารเพศหญิง เห็นว่า การปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของครูผู้สอน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพึงปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูต้องไม่กระทำตนที่เป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์

๒. ผู้บริหารเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณครูของครูผู้สอน มากกว่าผู้บริหารเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓. กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนวทางการปฏิบัติตามจรรยาบรรณครูของครูผู้สอนไว้ ดังนี้ ครูต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยการอบรมสั่งสอนศิษย์อยู่เสมอ อุทิศเวลาในการดูแลศิษย์ การอบรมความรู้ให้แก่ศิษย์ในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจ มาสอนตรงเวลา อุทิศเวลาให้กับงานไม่ควรดื่มของเมาให้ศิษย์เห็น ส่งเสริมให้ศิษย์ทุกคนได้มีโอกาสแสดงออกตามศักยภาพ^{๖๖}

คมสัน บุพศิริ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม” พบว่า ครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษามีคุณธรรมทุกด้านอยู่ในระดับค่อนข้างสูง^{๖๗}

^{๖๖} วิชัย มาจันทร์, “การปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณครูของครูผู้สอน ในทรศนะของ ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”, รายงานการค้นคว้าอิสระ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๔), ๑๐๖ หน้า.

^{๖๗} คมสัน บุพศิริ, “พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม”, ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒), ๑๐๓ หน้า.

ไพโรจน์ สิงห์คำ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์” พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านคุณธรรมจริยธรรม ประเด็นเป็นแบบอย่างที่ดีในการครองงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านภาวะผู้นำ ประเด็นรักเกียรติ รักศักดิ์ศรี ศรัทธาในวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ประเด็นทักษะการบริหารงานในการครองตน ครองคน ครองงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านมนุษยสัมพันธ์ ประเด็นมีสติจะ พุดจริง ทำจริง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย ระหว่างครูผู้สอนเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน^{๔๔}

จารุณี ถาวรเรื่องฤทธิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินผลการดำเนินการจัดอบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของข้าราชการครูตามโครงการพัฒนาจิตเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น” พบว่า ข้าราชการครูที่ผ่านการฝึกอบรมได้นำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงาน พัฒนาตนเอง และทำประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม อยู่ในระดับมาก มีจิตสำนึกในการเป็นผู้นำ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและเพื่อนร่วมงาน รักษาศรัทธาในอาชีพครู ขยันทำงาน อุทิศเวลาให้กับทางราชการ^{๔๕}

สุวิมล สมไชย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครู : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร” พบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ และนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน^{๔๖}

^{๔๔}ไพโรจน์ สิงห์คำ, “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย”, **รายงานการค้นคว้าอิสระ**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒), ๑๑๘ หน้า

^{๔๕}จารุณี ถาวรเรื่องฤทธิ์, “การประเมินผลการดำเนินการจัดอบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการครู ตามโครงการพัฒนาจิตเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๕), ๑๒๒ หน้า.

^{๔๖}สุวิมล สมไชย, “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครู:ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร”, **สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐), ๑๓๓ หน้า.

สมจิตร วินากร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น” พบว่า นักศึกษาเพศหญิงกับเพศชายมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ไม่แตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน และพบว่านักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น แตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๑๐}

Stapp ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะของครูที่สอนเด็กฉลาดในรัฐอาร์แคนซอร์ (Arkansar) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากครูใหญ่ จำนวน ๖๕ คน และครู ๑๐๓ คน และนักเรียนจำนวน ๗๒๗ คน ทำการศึกษาใน ๑๕ เขตการศึกษา พบว่า “คุณลักษณะที่สำคัญของครู ๑๐ ประการ คือ

๑. ให้คำแนะนำดี
๒. มีความยืดหยุ่น
๓. มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ
๔. สามารถให้นักเรียนใช้ความสามารถพิเศษ
๕. ทำงานร่วมกับครูอื่น ได้
๖. สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น
๗. รับรู้ความต้องการของนักเรียน
๘. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์
๙. มีความยุติธรรมในการตรวจผลงานนักเรียน

๑๐. มีความสำคัญน้อย คือ แต่งกายดีใจ มีความเป็นศิลปินสร้างสรรค์ สติปัญญาดี ตกแต่งห้องเรียนได้เหมาะสม^{๑๑}

Hackman พบว่า ครูที่เป็นปรารถนาของทุกคนต้องมีความรับผิดชอบ วางแผนและปฏิบัติงานตามแผนได้ดี เป็นการเพิ่มศักยภาพตนเองและงานไปในตัวสนใจเรื่องการกำหนดเวลาในการทำงานเป็นลักษณะเด่น ถือเป็นจรรยาบรรณสำคัญของครู เพื่อให้บรรลุผลงานตามที่วางไว้

^{๑๐}สมจิตร วินากร, “ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น”, **สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), ๑๒๕ หน้า.

^{๑๑}Stapp Karen Jannie, “Characteristics Perceived to be Important by Arkansas Teachers of Gifted Student”, **Dissertation Abstracts International**, vol.48 No.7 January,1988,16553-A.

และยังสนใจการแบ่งขนาดขององค์กรให้ง่ายต่อการควบคุมด้วย ซึ่งเห็นว่า ขณะนี้มีการขยายโรงเรียนออกเป็นขนาดเล็ก ระดับอำเภอ ตำบล^{๕๓}

Beck ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของครู” โดยใช้แบบสอบถาม “ครูของฉัน” จำนวน ๑๐๐ ข้อ กับนักเรียนไฮสกูล ระดับ ๖ จำนวน ๒,๑๐๘ คน พบว่าครูที่ดีในสายตาของนักเรียน คือ ครูที่ให้ความรัก ความเอาใจใส่ มีที่ท่าทำให้ความอบอุ่นกับนักเรียน มีความเป็นกันเอง สามารถสื่อความเข้าใจได้ดี กระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกได้อย่างเต็มที่ สามารถควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย^{๕๔}

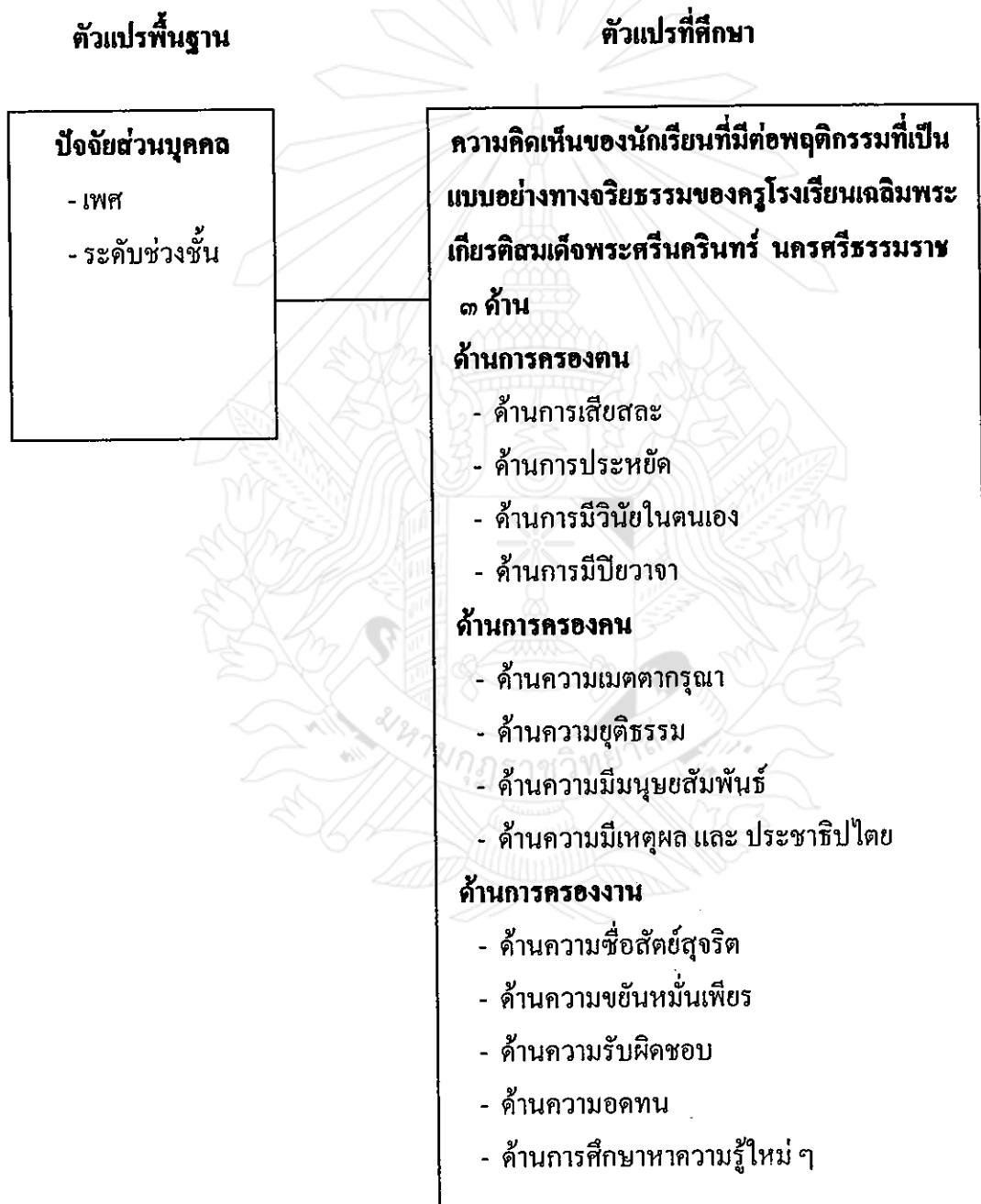

^{๕๓}Hackman, J.R., “The Design of Work Team”, **Handbook of Organization Behavior** edited by J.W. Lorsh., (New Jersey : Prentice Hall, 1987), Abstract..

^{๕๔}Beck, อ่างใน รัชนี้ งามสนัน, “การศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามธรรมชาติของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสตูล”, **ปริญญาานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ๒๕๓๓), ๑๔๕ หน้า.

๒.๖ สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ประกอบด้วย ๓ ด้าน คือ ด้านการครองตน ด้านการครองคน และด้านการครองงาน โดยพบว่า เพศ และระดับช่วงชั้น เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของนักเรียน แสดงเป็นรูปแบบได้ดังนี้

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๓ การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผล
- ๓.๖ สถิติที่ใช้ในการในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๐ จำนวน ๑,๐๑๓ คน

๓.๑.๒ เทคนิควิธีการซึ่งได้มาของกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตามลำดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยสุ่มแบบเป็นสัดส่วน แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากอีกครั้ง ในการกำหนดขนาดกลุ่มใช้สูตรของ ยามาเน (Taro Yamane)^๑ จำนวน ๒๘๗ คน

---

^๑พศ.ชานินทร์ ศิลปจารย์, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.อินเตอร์ พรีนซ์, ๒๕๔๘), หน้า ๔๘.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช

ระดับช่วงชั้น	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ชั้นปีที่ ๑	๑๓๒	๑๔๓	๒๗๕	๔๐	๔๐	๘๐
ชั้นปีที่ ๒	๑๐๘	๑๕๓	๒๖๑	๓๑	๔๓	๗๔
ชั้นปีที่ ๓	๑๐๗	๑๔๐	๒๔๗	๓๐	๓๕	๖๕
รวมช่วงชั้นที่ ๓	๓๔๗	๔๓๖	๗๘๓	๑๐๑	๑๒๒	๒๒๓
ชั้นปีที่ ๔	๒๒	๖๗	๘๙	๖	๑๕	๒๑
ชั้นปีที่ ๕	๒๗	๖๖	๙๓	๘	๑๘	๒๖
ชั้นปีที่ ๖	๑๒	๓๖	๔๘	๓	๑๐	๑๓
รวมช่วงชั้นที่ ๔	๖๑	๑๖๙	๒๓๐	๑๗	๔๓	๖๐
รวม	๔๐๘	๖๑๕	๑๐๒๓	๑๑๘	๑๖๕	๒๘๓

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๑ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-ended) และแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช โดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ๕ ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมีระดับการปฏิบัติ ดังนี้

- ๕ หมายถึง มีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมมากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมมาก
- ๓ หมายถึง มีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมน้อย
- ๑ หมายถึง มีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมน้อยที่สุด^๒

^๒เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๕.

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช

๓.๓ การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ได้แก่ ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูเพื่อเป็นแนวทางในการทำแบบสอบถาม

๒. กำหนดขอบเขตคำถามและสร้างแบบสอบถาม

๓. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อให้เกิดความถูกต้องและเที่ยงตรงตามเนื้อ

๔. นำผลการพิจารณาแสดงความคิดเห็นและให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๓ ท่าน ไปคำนวณหาค่าเฉลี่ยของคะแนนรายข้อโดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum x}{N}$$

๕. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช จำนวน ๔๐ คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ ๐.๘๔ นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

๑. นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ ขอความร่วมมือจากผู้บริหาร โรงเรียน และคุณครู ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒. ดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ช่วงชั้นที่ ๓ และช่วงชั้นที่ ๔ แล้วประชุมชี้แจงกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม พร้อมแจกแบบสอบถามให้แต่ละกลุ่มทำ ใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง เสร็จแล้วให้ตัวแทนนักเรียนเก็บรวบรวม ได้แบบสอบถามคืนมาจำนวน ๒๖๕ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๕ ตรวจสอบข้อมูลและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามความต้องการ แล้วนำข้อมูลที่ได้ออกไปวิเคราะห์

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับเพศและระดับช่วงชั้น โดยใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ ๒ ข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู วิเคราะห์หาค่าสถิติต่อไปนี้

๑) วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	๔.๕๐-๕.๐๐	คือ ปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	๓.๕๐-๔.๔๙	คือ ปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย	๒.๕๐-๓.๔๙	คือ ปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	๑.๕๐-๒.๔๙	คือ ปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ย	๑.๐๐-๑.๔๙	คือ ปฏิบัติน้อยที่สุด

๒) วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test (Independent Samples)

ตอนที่ ๓ สอบถามถึงข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โดยรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจัดเป็นกลุ่ม

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

๑) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

๑.๑ หาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยหาความสอดคล้องของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ โดยใช้สูตร

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

๑.๒ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach)^๔

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 n = จำนวนข้อคำถาม
 $\sum s_i^2$ = ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
 s^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

๑.๓ หานขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรยามานะ (Taro Yamane)^๕

สูตร $n = \frac{N}{1 + Ne^2}$
 เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากร
 e = ระดับความคลาดเคลื่อน

๒) สถิติพื้นฐาน

๒.๑ หาค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร

สูตร $P = \frac{N \times 100}{NA}$
 เมื่อ N = จำนวนสมาชิกที่สุ่มตัวอย่าง
 NA = จำนวนสมาชิกทั้งหมด

๒.๒ ค่าเฉลี่ย (Mean)^๖ โดยใช้สูตร

สูตร $\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$
 เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ = ผลรวมคะแนนทั้งหมด
 N = จำนวนประชากร

^๔ดร.ส่งศรี ชมพวงส์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗), หน้า ๔๕.

^๕เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๓.

^๖เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๐.

๒.๓ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)^๑ โดยใช้สูตร

สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ = ผลรวมคะแนนแต่ละตัวกำลังสอง

$(\sum x)^2$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดกำลังสอง

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

๒.๔ หาค่าทดสอบที (t-test)^๒ เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่มี ๒ กลุ่ม โดยไม่ทราบค่าของความแปรปรวน โดยใช้สูตร

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2 + S_2^2}{n_1 + n_2}}}, df = \infty$$

เมื่อ t = ค่าแจกแจงของที (t-Distribution)

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ ๑

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ ๒

s_1^2 = ความแปรปรวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ ๑

s_2^2 = ความแปรปรวนของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ ๒

n_1 = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ ๑

n_2 = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ ๒

^๑มะลิวัลย์ สมศักดิ์, **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานวิจัย**, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๓), หน้า ๑๕๓.

^๒ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๓๖), หน้า ๑๐๑.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช อำเภอเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ปีการศึกษา ๒๕๕๐ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๑

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอเป็น ๓ ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ ๑ เสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ดังตารางที่ ๔.๑, ๔.๒

ตอนที่ ๒ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามจุดประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช โดยแยกเป็น ๓ ด้าน และจุดประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ดังตารางที่ ๔.๓-๔.๑๘

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ดังตารางที่ ๔.๑๙

ตอนที่ ๑ เสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๑๑	๔๐.๔
หญิง	๑๖๔	๕๙.๖
รวม	๒๗๕	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่านักเรียน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๔ ส่วนเพศหญิง จำนวน ๑๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๖

ตารางที่ ๔.๒ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ช่วงชั้นที่ ๓	๒๑๔	๗๗.๘
ช่วงชั้นที่ ๔	๖๑	๒๒.๒
รวม	๒๗๕	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่านักเรียน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ที่ตอบแบบสอบถาม ช่วงชั้นที่ ๓ จำนวน ๒๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๘ และ ช่วงชั้นที่ ๔ จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒

ตอนที่ ๒ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็น
แบบอย่างทางจริยธรรมของครู

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็น
แบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์
นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรเพศ

ด้านการครองตน	ระดับความคิดเห็น					
	ชาย			หญิง		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
๑. ร่วมบริจาคทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ ส่วนรวม	๓.๔๐	๐.๘๒	กลาง	๓.๔๐	๐.๘๓	กลาง
๒. ระยะเวลาส่งเสริมสนับสนุนให้ นักเรียนได้มีโอกาสก้าวหน้าในด้าน อาชีพ	๓.๕๐	๐.๘๘	มาก	๓.๕๖	๐.๕๐	มาก
๓. ใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่าง คุ้มค่า	๓.๕๔	๐.๕๓	มาก	๓.๔๘	๐.๘๖	กลาง
๔. ใช้จ่ายในสิ่งที่มีประโยชน์และจำเป็น	๓.๖๕	๐.๘๗	มาก	๓.๕๗	๐.๘๔	มาก
๕. มีค่านิยมที่พอเพียง	๓.๕๐	๐.๘๔	มาก	๓.๕๑	๐.๕๒	มาก
๖. เข้าสอนตรงเวลา	๓.๗๕	๐.๕๑	มาก	๓.๗๕	๐.๘๕	มาก
๗. แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับ ความเป็นครู	๔.๐๖	๑.๐๕	มาก	๔.๐๓	๐.๕๒	มาก
๘. ไม่เสพสิ่งเสพติด	๓.๗๒	๐.๕๘	มาก	๓.๗๖	๑.๑๑	มาก
๙. พุดจาสุภาพไม่ใช้วาจาหยาบคายกับ นักเรียน	๓.๕๔	๐.๕๑	มาก	๓.๕๕	๑.๑๐	มาก
๑๐. เป็นบุคคลที่พุดจาเชื่อถือได้	๓.๕๕	๐.๕๑	มาก	๓.๗๔	๐.๕๔	มาก
๑๑. พุดจาให้กำลังใจนักเรียนที่ต้องการ ความช่วยเหลือ	๓.๖๘	๐.๕๗	มาก	๓.๖๓	๑.๐๐	มาก
๑๒. ไม่นินทากล่าวร้ายผู้อื่น	๓.๔๓	๑.๑๐	กลาง	๓.๕๖	๑.๑๓	มาก
รวม	๓.๖๒	๐.๖๑	มาก	๓.๖๓	๐.๖๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่านักเรียน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองตน โดยรวม พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า เพศชายประเด็นไม่นินทากล่าวร้ายผู้อื่น และร่วมบริจาคทรัพย์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ประเด็นเข้าสอนตรงเวลา ไม่เสพสิ่งเสพติด และใช้จ่ายในสิ่งที่มีประโยชน์และจำเป็น เพศหญิง ประเด็นใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า และร่วมบริจาคทรัพย์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ประเด็นไม่เสพสิ่งเสพติด เข้าสอนตรงเวลา และเป็นบุคคลที่พูดจาเชื่อถือได้

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองคน ของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรเพศ

ด้านการครองคน	ระดับความคิดเห็น					
	ชาย			หญิง		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
๑. มีความเชื่อเพื่อพ่อแม่กับนักเรียน	๓.๖๕	๐.๘๗	มาก	๓.๗๒	๐.๕๘	มาก
๒. ให้ความรักและเมตตาต่อนักเรียนอย่างจริงใจ	๓.๕๘	๐.๕๒	มาก	๓.๗๐	๑.๐๒	มาก
๓. ให้ความช่วยเหลือทุกครั้งเมื่อมีโอกาส	๓.๖๖	๐.๕๗	มาก	๓.๖๕	๐.๕๗	มาก
๔. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียง	๓.๔๖	๐.๕๔	กลาง	๓.๓๔	๑.๐๘	กลาง
๕. มีบรรทัดฐานในการตัดสินใจ	๓.๕๑	๐.๘๔	มาก	๓.๕๑	๐.๕๖	มาก
๖. รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน	๓.๕๑	๑.๐๘	มาก	๓.๔๘	๑.๐๔	กลาง
๗. หน้าตาเบิกบานยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ	๓.๖๘	๐.๕๔	มาก	๓.๕๗	๑.๐๒	มาก
๘. วางตนเหมาะสมมีความสุขใจเย็น	๓.๔๕	๐.๕๗	กลาง	๓.๔๕	๑.๐๔	กลาง
๙. สนทนาทักทายนักเรียนอย่างเป็นกันเอง	๓.๖๖	๐.๕๑	มาก	๓.๕๑	๑.๐๑	มาก
๑๐. รับฟังความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันของนักเรียน	๓.๕๕	๐.๕๑	มาก	๓.๓๗	๐.๕๓	กลาง
๑๑. เคารพในสิทธิของนักเรียนที่พึงมี	๓.๕๕	๐.๘๘	มาก	๓.๔๕	๑.๐๑	กลาง
๑๒. รับฟังเหตุผลของนักเรียนอย่างเต็มใจ	๓.๖๐	๑.๐๐	มาก	๓.๕๐	๑.๐๐	มาก
๑๓. ดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการทำงาน	๓.๗๗	๐.๕๒	มาก	๓.๕๘	๐.๕๑	มาก
รวม	๓.๖๓	๐.๖๓	มาก	๓.๕๓	๐.๘๐	มาก

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็น
แบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์
นครศรีธรรมราช ด้านการครองงาน ของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรเพศ

ด้านการครองงาน	ระดับความคิดเห็น					
	ชาย			หญิง		
	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
๑. ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้เป็นของตนเอง	๓.๕๔	๐.๕๘	มาก	๓.๖๐	๐.๕๘	มาก
๒. อุทิศเวลาให้นักเรียนอย่างเต็ม ความสามารถ	๓.๕๗	๐.๘๕	มาก	๓.๕๑	๑.๐๐	มาก
๓. ปฏิบัติตนอย่างโปร่งใสในการใช้ เงินกิจกรรมของนักเรียน	๓.๕๕	๐.๕๔	มาก	๓.๕๕	๑.๐๔	มาก
๔. จัดหาสื่ออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๕๖	๐.๕๔	มาก	๓.๔๘	๐.๕๘	กลาง
๕. ตรวจสอบนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	๓.๘๒	๐.๕๒	มาก	๓.๗๖	๐.๕๒	มาก
๖. ปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็ม ความสามารถ	๓.๘๗	๐.๕๒	มาก	๓.๗๗	๐.๘๕	มาก
๗. รับผิดชอบคาบสอนอย่างสม่ำเสมอ	๓.๘๑	๑.๐๕	มาก	๓.๗๕	๐.๕๑	มาก
๘. รับผิดชอบนักเรียนที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง	๓.๘๘	๐.๕๕	มาก	๓.๗๘	๐.๕๖	มาก
๙. ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ	๓.๕๕	๐.๕๖	มาก	๓.๕๕	๐.๕๐	มาก
๑๐. นำความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ใน วิชาที่สอน	๓.๖๒	๐.๕๖	มาก	๓.๖๐	๐.๕๖	มาก
๑๑. ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย	๓.๕๔	๑.๐๒	มาก	๓.๔๓	๑.๐๖	กลาง
๑๒. ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนอย่าง เต็มความสามารถ	๓.๗๕	๑.๐๗	มาก	๓.๖๘	๑.๐๐	มาก
๑๓. ตอบคำถามนักเรียนอย่างเต็มใจ	๓.๖๖	๑.๐๔	มาก	๓.๖๗	๐.๕๔	มาก
๑๔. ให้คำปรึกษากับนักเรียนได้เสมอ	๓.๖๕	๐.๕๕	มาก	๓.๔๖	๑.๐๐	กลาง
๑๕. มีความอดทนกับการใช้วาจาที่ไม่ สุภาพของนักเรียน	๓.๕๗	๑.๐๖	มาก	๓.๒๗	๑.๑๖	กลาง
รวม	๓.๖๔	๐.๕๕	มาก	๓.๕๕	๐.๖๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่านักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการ ครอบงำ โดยรวม พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า เพศชายอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยเฉพาะ ประเด็นรับผิดชอบนักเรียนที่ปรึกษาอย่าง ทั่วถึงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ประเด็นปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ตรวจสอบ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ถ้ายทอดความรู้ให้นักเรียนอย่างเต็มความสามารถ ส่วนส่งเสริมให้นักเรียน มีรายได้เป็นของตนเองและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เพศหญิง ประเด็นจัดหาสื่อ อุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ให้คำปรึกษากับนักเรียนได้เสมอ ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีความอดทนกับการใช้วาจาที่ไม่สุภาพของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ใน ระดับมาก โดยประเด็นรับผิดชอบคาบสอนอย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ประเด็น รับผิดชอบนักเรียนที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง ปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และตรวจ งานนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ๓ ด้าน ของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรเพศ

พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรม	ระดับความคิดเห็น					
	ชาย			หญิง		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
๑. ด้านการครองตน	๓.๖๒	๐.๖๑	มาก	๓.๖๓	๐.๖๖	มาก
๒. ด้านการครองคน	๓.๖๓	๐.๖๓	มาก	๓.๕๓	๐.๘๐	มาก
๓. ด้านการครองงาน	๓.๖๔	๐.๕๕	มาก	๓.๕๕	๐.๖๕	มาก
รวม	๓.๖๓	๐.๕๕	มาก	๓.๕๘	๐.๖๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า นักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองตน ด้านการครองคน ด้านการครองงาน จำแนกตามเพศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เพศชายอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการครองงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการครองคน และด้านการครองตนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เพศหญิงอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเฉพาะด้านการครองตนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านการครองงาน และด้านการครองคนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรช่วงชั้น

ด้านการครองตน	ระดับความคิดเห็น					
	ช่วงชั้นที่ ๓			ช่วงชั้นที่ ๔		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
๑. ร่วมบริจาคทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	๓.๔๕	๐.๗๕	กลาง	๓.๐๘	๐.๘๘	กลาง
๒. สละเวลาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสก้าวหน้าในด้านอาชีพ	๓.๖๓	๐.๘๔	มาก	๓.๒๐	๐.๕๘	กลาง
๓. ใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า	๓.๕๕	๐.๘๗	มาก	๓.๑๘	๐.๕๐	กลาง
๔. ใช้จ่ายในสิ่งที่มีประโยชน์และจำเป็น	๓.๖๘	๐.๘๓	มาก	๓.๔๓	๐.๕๐	กลาง
๕. มีค่านิยมที่พอเพียง	๓.๕๕	๐.๘๔	มาก	๓.๒๑	๐.๕๖	กลาง
๖. เข้าสอนตรงเวลา	๓.๗๘	๐.๘๗	มาก	๓.๗๒	๐.๘๖	มาก
๗. แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครู	๔.๐๘	๐.๘๕	มาก	๓.๕๒	๐.๕๕	มาก
๘. ไม่เสพสิ่งเสพติด	๓.๗๕	๑.๐๕	มาก	๓.๕๖	๑.๒๔	มาก
๙. พุดจาสุภาพไม่ใช้วาจาหยาบคายกับนักเรียน	๓.๖๕	๑.๐๐	มาก	๓.๒๘	๑.๐๘	กลาง
๑๐. เป็นบุคคลที่พุดจาเชื่อถือได้	๓.๗๕	๐.๕๑	มาก	๓.๔๑	๐.๕๖	กลาง
๑๑. พุดจาให้กำลังใจนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ	๓.๗๐	๑.๐๐	มาก	๓.๔๘	๐.๕๒	กลาง
๑๒. ไม่นินทากล่าวร้ายผู้อื่น	๓.๕๘	๑.๐๗	มาก	๓.๒๕	๑.๑๒	กลาง
รวม	๓.๖๕	๐.๖๑	มาก	๓.๓๕	๐.๖๗	กลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า นักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองตน โดยรวมพบว่า ช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมาก ช่วงชั้นที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ช่วงชั้นที่ ๓ ประเด็นร่วมบริจจาคทรัพย์เพื่อประโยชน์ส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ รองลงมา ประเด็นเข้าสอนตรงเวลา เป็นบุคคลที่พูดจาเชื่อถือได้ และพูดจาให้กำลังใจนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ ช่วงชั้นที่ ๔ ประเด็นแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครู เข้าสอนตรงเวลา และไม่เสพสิ่งเสพติด อยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นร่วมบริจจาคทรัพย์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็น
แบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์
นครศรีธรรมราช ด้านการครองคน ของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรช่วงชั้น

ด้านการครองคน	ระดับความคิดเห็น					
	ช่วงชั้นที่ ๓			ช่วงชั้นที่ ๔		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
๑. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับนักเรียน	๓.๘๒	๐.๕๑	มาก	๓.๓๓	๐.๕๑	กลาง
๒. ให้ความรักและเมตตาแก่นักเรียนอย่างจริงใจ	๓.๕๐	๑.๐๑	มาก	๓.๕๑	๐.๘๖	มาก
๓. ให้ความช่วยเหลือทุกครั้งเมื่อมีโอกา	๓.๗๓	๐.๕๕	มาก	๓.๓๖	๐.๕๘	กลาง
๔. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียง	๓.๕๑	๑.๐๓	มาก	๓.๐๕	๐.๕๗	กลาง
๕. มีบรรทัดฐานในการตัดสินใจ	๓.๕๘	๐.๕๐	มาก	๓.๒๕	๐.๕๑	กลาง
๖. รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน	๓.๕๕	๐.๕๘	มาก	๓.๐๗	๑.๐๖	กลาง
๗. หน้าตาเบิกบานยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ	๓.๗๐	๐.๕๖	มาก	๓.๓๑	๑.๐๔	กลาง
๘. วางตนเหมาะสมมีความสุขใจเย็น	๓.๕๓	๑.๐๐	มาก	๓.๓๓	๐.๕๕	กลาง
๙. สนทนาทักทายนักเรียนอย่างเป็นกันเอง	๓.๖๓	๐.๕๘	มาก	๓.๓๖	๑.๐๗	กลาง
๑๐. รับฟังความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันของนักเรียน	๓.๕๕	๐.๕๐	มาก	๓.๑๕	๑.๐๑	กลาง
๑๑. เคารพในสิทธิของนักเรียนที่พึงมี	๓.๕๗	๐.๕๕	มาก	๓.๒๑	๐.๕๕	กลาง
๑๒. รับฟังเหตุผลของนักเรียนอย่างเต็มใจ	๓.๖๒	๐.๕๕	มาก	๓.๒๖	๐.๕๘	กลาง
๑๓. ดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการทำงาน	๓.๗๔	๐.๗๐	มาก	๓.๓๖	๐.๘๕	กลาง
รวม	๓.๖๕	๐.๗๑	มาก	๓.๒๗	๐.๗๗	กลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่านักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองคน โดยรวมพบว่า ช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมาก ส่วนช่วงชั้นที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยเฉพาะ ประเด็นให้ความรักและเมตตาแก่นักเรียนอย่างจริงใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ประเด็นมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่นักเรียน คุณดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการทำงาน ให้ความช่วยเหลือทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และประเด็นมีความยุติธรรมไม่ลำเอียงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ช่วงชั้นที่ ๔ ประเด็นให้ความรักและเมตตาแก่นักเรียนอย่างจริงใจอยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นให้ความช่วยเหลือทุกครั้งเมื่อมีโอกาส สนทนาทักทายนักเรียนอย่างเป็นกันเอง คุณดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนประเด็นมีความยุติธรรมไม่ลำเอียงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็น
แบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์
นครศรีธรรมราช ด้านการครองงาน ของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรช่วงชั้น

ด้านการครองงาน	ระดับความคิดเห็น					
	ช่วงชั้นที่ ๓			ช่วงชั้นที่ ๔		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
๑. ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้เป็นของตนเอง	๓.๖๐	๐.๕๓	มาก	๓.๕๑	๑.๐๗	มาก
๒. อุทิศเวลาให้นักเรียนอย่างเต็มความสามารถ	๓.๕๖	๐.๕๗	มาก	๓.๔๔	๐.๕๐	กลาง
๓. ปฏิบัติตนอย่างโปร่งใสในการใช้เงินกิจกรรมของนักเรียน	๓.๖๑	๐.๕๗	มาก	๓.๔๓	๑.๑๐	กลาง
๔. จัดหาสื่ออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๕๘	๐.๕๕	มาก	๓.๒๕	๐.๕๘	กลาง
๕. ตรวจสอบนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	๓.๘๗	๐.๘๕	มาก	๓.๔๕	๐.๕๖	กลาง
๖. ปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ	๓.๘๘	๐.๕๑	มาก	๓.๕๗	๐.๘๕	มาก
๗. รับผิดชอบคาบสอนอย่างสม่ำเสมอ	๓.๘๓	๑.๕๗	มาก	๓.๖๕	๐.๘๗	มาก
๘. รับผิดชอบนักเรียนที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง	๓.๘๘	๐.๕๘	มาก	๓.๖๒	๐.๕๕	มาก
๙. ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ	๓.๖๒	๐.๕๔	มาก	๓.๕๑	๐.๘๕	มาก
๑๐. นำความรู้ใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในวิชาที่สอน	๓.๖๕	๐.๕๘	มาก	๓.๔๖	๐.๕๐	กลาง
๑๑. ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย	๓.๕๔	๑.๐๗	มาก	๓.๒๖	๐.๕๑	กลาง
๑๒. ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนอย่างเต็มความสามารถ	๓.๗๕	๑.๐๓	มาก	๓.๔๘	๑.๐๑	กลาง
๑๓. ตอบคำถามนักเรียนอย่างเต็มใจ	๓.๗๒	๐.๕๘	มาก	๓.๔๘	๐.๕๘	กลาง
๑๔. ให้คำปรึกษากับนักเรียนได้เสมอ	๓.๖๓	๐.๕๘	มาก	๓.๓๑	๑.๐๗	กลาง
๑๕. มีความอดทนกับการใช้วาจาที่ไม่สุภาพของนักเรียน	๓.๔๗	๑.๑๐	กลาง	๓.๑๓	๑.๒๐	กลาง
รวม	๓.๖๘	๐.๖๒	มาก	๓.๓๗	๐.๖๕	กลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่านักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการ ครอบงำ โดยรวม พบว่า ช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมาก ช่วงชั้นที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าช่วงชั้นที่ ๓ ประเด็นมีความอดทนกับการใช้วาจาที่ไม่สุภาพของ นักเรียนอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะ ประเด็นปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และรับผิดชอบนักเรียนที่ปรึกษาอย่างทั่วถึงมี ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ประเด็นตรวจงานนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ รับผิดชอบคาบสอนอย่าง สม่ำเสมอ และถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนอย่างเต็มความสามารถ ช่วงชั้นที่ ๔ ประเด็นรับผิดชอบ คาบสอนอย่างสม่ำเสมอ รับผิดชอบนักเรียนที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้เป็น ของตนเอง และศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับ ปานกลางโดยประเด็นมีความอดทนกับการใช้วาจาที่ไม่สุภาพของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ๓ ด้าน ของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรช่วงชั้น

พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทาง จริยธรรม	ระดับความคิดเห็น					
	ช่วงชั้นที่ ๓			ช่วงชั้นที่ ๔		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
๑. ด้านการครองตน	๓.๖๕	๐.๖๑	มาก	๓.๓๕	๐.๖๗	กลาง
๒. ด้านการครองคน	๓.๖๕	๐.๗๑	มาก	๓.๒๗	๐.๗๗	กลาง
๓. ด้านการครองงาน	๓.๖๘	๐.๖๒	มาก	๓.๓๗	๐.๖๕	กลาง
รวม	๓.๖๗	๐.๖๒	มาก	๓.๓๔	๐.๗๐	กลาง

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า นักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองตน ด้านการครองคน ด้านการครองงาน จำแนกตามช่วงชั้น โดยรวมพบว่า ช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมาก ช่วงชั้นที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะ ด้านการครองตนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการครองงาน และด้านการครองคนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ช่วงชั้นที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการครองตนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านการครองงาน และ ด้านการครองคนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ของนักเรียนตามตัวแปรเพศ

ด้านการครองตน	ระดับความคิดเห็น				t
	ชาย		หญิง		
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
๑. ร่วมบริจาคทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	๓.๔๐	๐.๘๒	๓.๔๐	๐.๘๓	๐.๐๖
๒. สละเวลาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสก้าวหน้าในด้านอาชีพ	๓.๕๐	๐.๘๘	๓.๕๖	๐.๘๐	๐.๕๕
๓. ใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า	๓.๕๔	๐.๕๓	๓.๔๘	๐.๘๖	-๐.๕๕
๔. ใช้จ่ายในสิ่งที่มีประโยชน์และจำเป็น	๓.๖๕	๐.๘๖	๓.๕๖	๐.๘๔	-๑.๑๕
๕. มีค่านิยมที่พอเพียง	๓.๕๐	๐.๘๔	๓.๕๑	๐.๘๒	๐.๑๕
๖. เข้าสอนตรงเวลา	๓.๗๕	๐.๕๑	๓.๗๕	๐.๘๕	-๐.๔๐
๗. แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความ เป็นครู	๔.๐๖	๑.๐๕	๔.๐๓	๐.๘๒	-๐.๒๘
๘. ไม่เสพสิ่งเสพติด	๓.๗๒	๐.๕๘	๓.๗๖	๑.๑๑	๐.๒๖
๙. พุดจาสุภาพไม่วิชาจหาหยาบค้ายกับนักเรียน	๓.๕๔	๐.๕๑	๓.๕๕	๑.๑๐	๐.๔๐
๑๐. เป็นบุคคลที่พุดจาเชื่อถือได้	๓.๕๕	๐.๕๑	๓.๗๔	๐.๕๔	๑.๓๓
๑๑. พุดจาให้กำลังใจนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ	๓.๖๘	๐.๕๖	๓.๖๓	๑.๐๐	-๐.๓๕
๑๒. ไม่นินทากล่าวร้ายผู้อื่น	๓.๔๓	๑.๑๐	๓.๕๖	๑.๑๓	๐.๕๕
รวม	๓.๖๒	๐.๖๑	๓.๖๓	๐.๖๖	๐.๑๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ตามตัวแปรเพศ โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกประเด็น

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความนึกเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็น
แบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์
นครศรีธรรมราช ด้านการครองคน ของนักเรียนตามตัวแปรเพศ

ด้านการครองคน	ระดับความคิดเห็น				t
	ชาย		หญิง		
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
๑. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับนักเรียน	๓.๖๕	๐.๘๗	๓.๗๒	๐.๕๘	๐.๒๓
๒. ให้ความรักและเมตตาแก่นักเรียนอย่างจริงใจ	๓.๕๘	๐.๕๒	๓.๗๐	๑.๐๒	-๒.๓๖*
๓. ให้ความช่วยเหลือทุกครั้งเมื่อมีโอกาส	๓.๖๖	๐.๕๗	๓.๖๕	๐.๕๗	-๐.๑๐
๔. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียง	๓.๔๖	๐.๕๔	๓.๓๔	๑.๐๘	๐.๑๓
๕. มีบรรทัดฐานในการตัดสินใจ	๓.๕๑	๐.๘๔	๓.๕๑	๐.๕๖	-๐.๐๗
๖. รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนอย่างเท่าเทียม	๓.๕๑	๑.๐๘	๓.๔๘	๑.๐๔	-๑.๓๕
๗. หน้าตาเบิกบานยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ	๓.๖๘	๐.๕๔	๓.๕๗	๑.๐๒	-๐.๕๘
๘. วางคนเหมาะสมมีความสุขใจเย็น	๓.๔๕	๐.๕๗	๓.๔๕	๑.๐๔	๐.๐๑
๙. สนทนาทักทายนักเรียนอย่างเป็นกันเอง	๓.๖๖	๐.๕๑	๓.๕๑	๑.๐๑	-๑.๒๔
๑๐. รับฟังความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันของนักเรียน	๓.๕๕	๐.๕๑	๓.๓๗	๐.๕๓	-๒.๐๐*
๑๑. เคารพในสิทธิของนักเรียนที่พึงมี	๓.๕๕	๐.๘๘	๓.๔๕	๑.๐๑	-๐.๕๑
๑๒. รับฟังเหตุผลของนักเรียนอย่างเต็มใจ	๓.๖๐	๑.๐๐	๓.๕๐	๑.๐๐	-๐.๘๔
๑๓. ดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการทำงาน	๓.๗๗	๐.๕๒	๓.๕๘	๐.๕๑	-๑.๖๕
รวม	๓.๖๓	๐.๖๓	๓.๕๓	๐.๘๐	-๑.๑๒

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

จากตารางที่ ๕.๑๒ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองคน ตามตัวแปรเพศ โดยรวม ไม่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นให้ความรักและเมตตานักเรียนอย่างจริงใจ และประเด็นรับฟังความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันของนักเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ที่ .๐๕ โดยเพศชายมีความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็น
แบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์
นครศรีธรรมราช ด้านการครองงาน ของนักเรียนตามตัวแปรเพศ

ด้านการครองงาน	ระดับความคิดเห็น				t
	ชาย		หญิง		
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
๑. ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้เป็นของตนเอง	๓.๕๔	๐.๕๘	๓.๖๐	๐.๕๘	๐.๕๒
๒. อุทิศเวลาให้นักเรียนอย่างเต็ม ความสามารถ.	๓.๕๗	๐.๘๕	๓.๕๑	๑.๐๐	-๐.๕๓
๓. ปฏิบัติตนอย่างโปร่งใสในการใช้เงิน กิจกรรมของนักเรียน	๓.๕๕	๐.๕๔	๓.๕๕	๑.๐๔	๐.๓๐
๔. จัดหาสื่ออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๕๖	๐.๕๔	๓.๔๘	๐.๕๘	-๐.๗๑
๕. ตรวจสอบนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	๓.๘๒	๐.๕๒	๓.๗๖	๐.๕๒	-๐.๕๑
๖. ปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ	๓.๘๗	๐.๕๒	๓.๗๗	๐.๘๕	-๐.๕๕
๗. รับผิดชอบคาบสอนอย่างสม่ำเสมอ	๓.๘๑	๑.๐๕	๓.๗๕	๐.๕๑	-๐.๑๕
๘. รับผิดชอบนักเรียนที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง	๓.๘๘	๐.๕๕	๓.๗๘	๐.๕๖	-๐.๘๔
๙. ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ	๓.๕๕	๐.๕๖	๓.๕๕	๐.๕๐	-๐.๐๓
๑๐. นำความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในวิชาที่ สอน	๓.๖๒	๐.๕๖	๓.๖๐	๐.๕๖	-๐.๒๐
๑๑. ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย	๓.๕๔	๑.๐๒	๓.๔๓	๑.๐๖	-๐.๘๕
๑๒. ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนอย่างเต็ม ความสามารถ	๓.๗๕	๑.๐๗	๓.๖๘	๑.๐๐	-๐.๕๐
๑๓. ตอบคำถามนักเรียนอย่างเต็มใจ	๓.๖๖	๑.๐๔	๓.๖๗	๐.๕๔	๐.๑๐
๑๔. ให้คำปรึกษากับนักเรียนได้เสมอ	๓.๖๕	๐.๕๕	๓.๔๖	๑.๐๐	-๑.๘๗
๑๕. มีความอดทนกับการใช้วาจาที่ไม่สุภาพ ของนักเรียน	๓.๕๗	๑.๐๖	๓.๒๗	๑.๑๖	-๒.๑๖*
รวม	๓.๖๔	๐.๕๕	๓.๕๕	๐.๖๕	-๐.๖๗

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองงาน ตามตัวแปรเพศ โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเศ็นพบว่า ประเศ็นมีความอดทนกับการใช้วาจาที่ไม่สุภาพของนักเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕ โดยเพศชายมีความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ๓ ด้าน ของนักเรียนตามตัวแปรเพศ

พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทาง จริยธรรม	ระดับความคิดเห็น				t
	ชาย		หญิง		
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
๑. ด้านการครองตน	๓.๖๒	๐.๖๑	๓.๖๓	๐.๖๖	๐.๑๕
๒. ด้านการครองคน	๓.๖๓	๐.๖๓	๓.๕๓	๐.๘๐	-๑.๑๒
๓. ด้านการครองงาน	๓.๖๔	๐.๕๕	๓.๕๕	๐.๖๕	-๐.๖๗
รวม	๓.๖๓	๐.๕๕	๓.๕๘	๐.๖๕	-๐.๕๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ด้านการครองคน ด้านการครองงาน ตามตัวแปรเพศ โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทั้ง ๓ ด้าน

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ของนักเรียนตามแปรตัวช่วงชั้น

ด้านการครองตน	ระดับความคิดเห็น				t
	ช่วงชั้นที่ ๓		ช่วงชั้นที่ ๔		
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
๑. ร่วมบริจาคทรัพย์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม	๓.๔๕	๐.๗๕	๓.๐๘	๐.๘๘	๓.๔๘**
๒. สละเวลาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสก้าวหน้าในด้านอาชีพ	๓.๖๓	๐.๘๔	๓.๒๐	๐.๕๘	๓.๔๑**
๓. ใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า	๓.๕๕	๐.๘๗	๓.๑๘	๐.๕๐	๓.๒๕**
๔. ใช้จ่ายในสิ่งที่มีประโยชน์และจำเป็น	๓.๖๘	๐.๘๓	๓.๔๓	๐.๕๐	๒.๐๔*
๕. มีค่านิยมที่พอเพียง	๓.๕๕	๐.๘๔	๓.๒๑	๐.๕๖	๒.๕๕**
๖. เข้าสอนตรงเวลา	๓.๗๘	๐.๘๗	๓.๗๒	๐.๘๖	๐.๔๖
๗. แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความ เป็นครู	๔.๐๘	๐.๘๕	๓.๕๒	๐.๕๕	๑.๒๑
๘. ไม่เสพสิ่งเสพติด	๓.๗๕	๑.๐๕	๓.๕๖	๑.๒๔	๑.๔๘
๙. พุดจาสุภาพไม่ใช้วาจาข่มขู่นักเรียน	๓.๖๕	๑.๐๐	๓.๒๘	๑.๐๘	๒.๕๔*
๑๐. เป็นบุคคลที่พุดจาเชื่อถือได้	๓.๗๕	๐.๕๑	๓.๔๑	๐.๕๖	๒.๕๖*
๑๑. พุดจาให้กำลังใจนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ	๓.๗๐	๑.๐๐	๓.๔๘	๐.๕๒	๑.๕๔
๑๒. ไม่นินทากล่าวร้ายผู้อื่น	๓.๕๘	๑.๐๗	๓.๒๕	๑.๑๒	๒.๑๔*
รวม	๓.๖๕	๐.๖๑	๓.๓๕	๐.๖๗	๓.๓๒**

** มีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๑

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ตามตัวแปรช่วงชั้น โดยรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดย ช่วงชั้นที่ ๓ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู มากกว่าช่วงชั้นที่ ๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นใช้จ่ายในสิ่งที่มีประโยชน์และจำเป็น พุดจาสุภาพไม่ใช้วาจาข่มขู่นักเรียน เป็นบุคคลที่พุดจาเชื่อถือได้ และไม่นินทากล่าวร้ายผู้อื่น แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนประเด็นร่วมบริจาคทรัพย์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ระยะเวลาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสก้าวหน้าในด้านอาชีพ ใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า มีค่านิยมที่พอเพียง และไม่นินทากล่าวร้ายผู้อื่น แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็น
แบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์
นครศรีธรรมราช คำนวณการครองคน ของนักเรียนตามตัวแปรช่วงชั้น

ด้านการครองคน	ระดับความคิดเห็น				t
	ช่วงชั้นที่ ๓		ช่วงชั้นที่ ๔		
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
๑. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับนักเรียน	๓.๘๒	๐.๕๑	๓.๓๓	๐.๕๑	๓.๖๘**
๒. ให้ความรักและเมตตาแก่นักเรียนอย่างจริงใจ	๓.๕๐	๑.๐๑	๓.๕๑	๐.๘๗	๒.๗๕**
๓. ให้ความช่วยเหลือทุกครั้งเมื่อมีโอกาส	๓.๗๓	๐.๕๕	๓.๓๖	๐.๕๘	๒.๖๘**
๔. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียง	๓.๕๑	๑.๐๓	๓.๐๕	๐.๕๗	๓.๘๐**
๕. มีบรรทัดฐานในการตัดสินใจ	๓.๕๘	๐.๕๐	๓.๒๕	๐.๕๑	๒.๕๘**
๖. รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนอย่างเท่าเทียม	๓.๕๕	๐.๕๘	๓.๐๗	๑.๐๖	๒.๕๔**
๗. หน้าตาเบิกบานยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ	๓.๗๐	๐.๕๖	๓.๓๑	๑.๐๔	๒.๗๓**
๘. วางตนเหมาะสมมีความสุขใจเป็น	๓.๕๓	๑.๐๐	๓.๓๓	๐.๕๕	๑.๔๐
๙. สนทนาทักทายนักเรียนอย่างเป็นกันเอง	๓.๖๓	๐.๕๘	๓.๓๖	๑.๐๗	๑.๘๓
๑๐. รับฟังความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันของนักเรียน	๓.๕๕	๐.๕๐	๓.๑๕	๑.๐๑	๒.๕๖**
๑๑. เคารพในสิทธิของนักเรียนที่พึงมี	๓.๕๗	๐.๕๕	๓.๒๑	๐.๕๕	๒.๕๕*
๑๒. รับฟังเหตุผลของนักเรียนอย่างเต็มใจ	๓.๖๒	๐.๕๕	๓.๒๖	๐.๕๘	๒.๔๕*
๑๓. ดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการทำงาน	๓.๗๔	๐.๗๐	๓.๓๖	๐.๘๕	๒.๘๖**
รวม	๓.๖๕	๐.๗๑	๓.๒๗	๐.๗๗	๓.๔๔**

** มีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๑

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองคน ตามตัวแปรช่วงชั้น โดยรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยช่วงชั้นที่ ๓ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูมากกว่าช่วงชั้นที่ ๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นเคารพในสิทธิของนักเรียนที่พึงมี และรับฟังเหตุผลของนักเรียนอย่างเต็มใจ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนประเด็นอื่น ๆ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็น
แบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์
นครศรีธรรมราช ด้านการครองงาน ของนักเรียนตามตัวแปรช่วงชั้น

ด้านการครองงาน	ระดับความคิดเห็น				t
	ช่วงชั้นที่ ๓		ช่วงชั้นที่ ๔		
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
๑. ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้เป็นของตนเอง	๓.๖๐	๐.๕๓	๓.๕๑	๑.๐๗	๐.๖๓
๒. อุทิศเวลาให้นักเรียนอย่างเต็ม ความสามารถ	๓.๕๖	๐.๕๗	๓.๔๔	๐.๕๐	๐.๘๑
๓. ปฏิบัติตนอย่างโปร่งใสในการใช้ เงินกิจกรรมของนักเรียน	๓.๖๑	๐.๕๗	๓.๔๓	๑.๑๐	๑.๒๗
๔. จัดหาสื่ออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๕๘	๐.๕๕	๓.๒๕	๐.๕๘	๒.๔๓*
๕. ตรวจสอบนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	๓.๘๗	๐.๘๕	๓.๔๕	๐.๕๖	๒.๘๖**
๖. ปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ	๓.๘๘	๐.๕๑	๓.๕๗	๐.๘๕	๒.๓๕*
๗. รับผิดชอบคาบสอนอย่างสม่ำเสมอ	๓.๘๓	๑.๕๗	๓.๖๕	๐.๘๗	๑.๐๔
๘. รับผิดชอบนักเรียนที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง	๓.๘๘	๐.๕๘	๓.๖๒	๐.๕๕	๑.๗๕
๙. ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ	๓.๖๒	๐.๕๔	๓.๕๑	๐.๘๕	๐.๘๑
๑๐. นำความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในวิชาที่ สอน	๓.๖๕	๐.๕๘	๓.๔๖	๐.๕๐	๑.๓๖
๑๑. ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย	๓.๕๔	๑.๐๗	๓.๒๖	๐.๕๑	๑.๕๕*
๑๒. ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนอย่างเต็ม ความสามารถ	๓.๗๕	๑.๐๓	๓.๔๘	๑.๐๑	๒.๑๔*
๑๓. ตอบคำถามนักเรียนอย่างเต็มใจ	๓.๗๒	๐.๕๘	๓.๔๘	๐.๕๘	๑.๗๑
๑๔. ให้คำปรึกษากับนักเรียนได้เสมอ	๓.๖๓	๐.๕๘	๓.๓๑	๑.๐๗	๒.๑๖*
๑๕. มีความอดทนกับการใช้วาจาที่ไม่สุภาพ ของนักเรียน	๓.๔๗	๑.๑๐	๓.๑๓	๑.๒๐	๒.๐๖*
รวม	๓.๖๘	๐.๖๒	๓.๓๗	๐.๖๕	๓.๓๐**

** มีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๑

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองงาน ตามตัวแปรช่วงชั้น โดยรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยช่วงชั้นที่ ๓ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูมากกว่าช่วงชั้นที่ ๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นจัดหาสื่ออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนอย่างเต็มความสามารถ ให้คำปรึกษากับนักเรียนได้เสมอ และมีความอดทนกับการใช้วาจาที่ไม่สุภาพของนักเรียนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนประเด็นอื่นๆ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ๓ ด้าน ของนักเรียนตามตัวแปรช่วงชั้น

พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรม	ระดับความคิดเห็น				t
	ช่วงชั้นที่ ๓		ช่วงชั้นที่ ๔		
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ด้านการครองตน	๓.๖๕	๐.๖๑	๓.๓๕	๐.๖๗	๓.๑๕**
ด้านการครองคน	๓.๖๕	๐.๗๑	๓.๒๗	๐.๗๗	๓.๔๔**
ด้านการครองงาน	๓.๖๘	๐.๖๒	๓.๓๗	๐.๖๕	๓.๑๑**
รวม	๓.๖๗	๐.๖๒	๓.๓๔	๐.๗๐	๓.๓๓**

** มีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ด้านการครองคน ด้านการครองงาน ตามตัวแปรช่วงชั้น โดยรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยช่วงชั้นที่ ๓ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูมากกว่าช่วงชั้นที่ ๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ที่ .๐๑ ทั้ง ๓ ด้าน

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู
โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช จากแบบสอบถาม
ปลายเปิด โดยจัดลำดับความถี่

ตารางที่ ๔.๑๘ ข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียน
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของ
นักเรียน

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการครองตน	
๑. ควรใช้วาจาที่สุภาพกับนักเรียน	๔๔
๒. ควรเข้าสอนให้ตรงเวลา	๕
๓. ควรแต่งกายให้เรียบร้อย	๗
๔. ไม่ควรสูบบุหรี่ให้นักเรียนเห็น	๓
๕. ไม่ควรนินทาว่าร้ายนักเรียน	๓
ด้านการครองคน	
๑. ควรมีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	๓๑
๒. ควรมีความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน	๑๖
๓. ควรให้ความรักและเข้าใจนักเรียน	๑๒
๔. ควรหน้าตายิ้มแย้มขณะที่สอน	๑๑
๕. ไม่ควรดุหรือลงโทษเมื่อนักเรียนทำผิด	๕
ด้านการครองงาน	
๑. ควรสอนให้สนุก เข้าใจง่าย และชัดเจน	๒๐
๒. ควรใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย	๑๔
๓. ไม่ควรสั่งงานให้นักเรียนทำมากเกินไป	๗
๔. ควรเตือนหรือลงโทษนักเรียนที่ไม่ปฏิบัติตามกฎกติกา	๘
๕. ควรรับผิดชอบคาบสอนทุกครั้ง	๓

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่านักเรียน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ได้เสนอข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช **ด้านครองตน** คือ ควรใช้วาจาสุภาพกับนักเรียน มีความดีมากที่สุด ไม่ควรสูบบุหรี่ให้นักเรียนเห็นและไม่ควรนินทาว่าร้ายนักเรียน มีความดีน้อยที่สุด **ด้านการครองคน** คือ ควรมีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน มีความดีมากที่สุด และไม่ควรดูหรือลงโทษเมื่อนักเรียนทำผิด มีความดีน้อยที่สุด **ด้านการครองงาน** คือ ควรสอนให้สนุก เข้าใจง่าย และชัดเจน มีความดีมากที่สุด ควรรับผิดชอบคาบสอนทุกครั้ง มีความดีน้อยที่สุด

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ในบทนี้ นำเสนอตามลำดับดังนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ตามตัวแปรเพศและช่วงชั้น และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

๑. นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูแตกต่างกัน
๒. นักเรียนที่อยู่ในระดับช่วงชั้นต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ตำบลสวนหลวง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

จังหวัดนครศรีธรรมราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๑ จำนวน ๑,๐๑๑ คน
กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่* (Taro Yamane) ได้จำนวน ๒๘๗ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัย
สร้างขึ้นเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู
โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามตัวแปรเพศ
และระดับการศึกษา เป็นแบบตัวเลือก (Check List)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็น
แบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช
มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง
มาก และมากที่สุด ประกอบด้วยคำถาม ๔๐ ข้อ ๓ ด้าน คือ

๑. ด้านการครองตน
๒. ด้านการครองคน
๓. ด้านการครองงาน

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามบอกข้อเสนอแนะที่ส่งเสริม
พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์
นครศรีธรรมราช

วิธีการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและพิจารณาสร้าง
เป็นคำถาม จำนวน ๔๐ ข้อ แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และเพื่อแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไข นำ
แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับนักเรียน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรี
นครินทร์ นครศรีธรรมราช ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน ๔๐ คน เพื่อหาความ
เชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค ได้ค่าความเชื่อมั่น ๐.๘๔

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากวิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช ถึงโรงเรียน
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลโดยให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำนวน ๒๘๗ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ เก็บ
รวบรวมได้ ๒๗๕ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๕

---

*สงศรี ชมพวงส์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช,
๒๕๔๗), หน้า ๕๕.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าทางสถิติ ประกอบด้วย วิเคราะห์ข้อมูลด้านบุคคล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Describe Statistics) ได้แก่ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Describe Statistics) ได้แก่ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ หาค่าทดสอบที (t-test) วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ตามตัวแปรอิสระ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๕.๑.๑ สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างนักเรียน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช จำนวน ๒๗๕ เป็นเพศชาย จำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๔ และเพศหญิงจำนวน ๑๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๖ ช่วงชั้นที่ ๓ จำนวน ๒๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๘ และช่วงชั้นที่ ๔ จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒

๕.๑.๒ การวิเคราะห์ความคิดเห็น ของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช

๕.๑.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ สรุปแต่ละด้านได้ดังนี้

๑) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองตน โดยรวม พบว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า เพศชายประเด็น ไม่นินทากล่าวร้ายผู้อื่น และร่วมบริจาคทรัพย์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ประเด็นเข้าสอนตรงเวลา ไม่เสพสิ่งเสพติด และใช้จ่ายในสิ่งที่มีประโยชน์และจำเป็น เพศหญิง ประเด็นใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า และร่วมบริจาคทรัพย์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็น

อื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นต่างกายสภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ประเด็นไม่เสพสิ่งเสพติด เข้าสอนตรงเวลา และเป็นบุคคลที่พูดจาเชื่อถือได้

๒) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองคน โดยรวมพบว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า เพศชาย ประเด็นวางคนเหมาะสมมีความสุขใจเย็น และมีความยุติธรรมไม่ลำเอียงอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นให้ความรักและเมตตาแก่นักเรียนอย่างจริงใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ประเด็นดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการทำงาน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่นักเรียน หน้าตาเบิกบานยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ เพศหญิง ประเด็นวางคนเหมาะสมมีความสุขใจเย็น รับฟังความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันของนักเรียน เคารพในสิทธิของนักเรียนที่พึงมี และมีความยุติธรรมไม่ลำเอียงอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่นักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ประเด็นให้ความรักและเมตตาแก่นักเรียนอย่างจริงใจ ให้ความช่วยเหลือทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการทำงาน

๓) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองงาน โดยรวมพบว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า เพศชายอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยเฉพาะ ประเด็นรับผิดชอบนักเรียนที่ปรึกษาอย่างทั่วถึงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ประเด็นปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ตรวจสอบงานนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนอย่างเต็มความสามารถ ส่วนส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้เป็นของตนเองและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เพศหญิง ประเด็นจัดหาสื่ออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ให้คำปรึกษากับนักเรียนได้เสมอ ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีความอดทนกับการใช้วาจาที่ไม่สุภาพของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นรับผิดชอบคาบสอนอย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ประเด็นรับผิดชอบนักเรียนที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง ปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และตรวจสอบงานนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

๔) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู

๓ ด้าน คือด้านการครองตน ด้านการครองคน ด้านการครองงาน จำแนกตามเพศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เพศชายอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการครองงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการครองคน และด้านการครองตนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เพศหญิงอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเฉพาะด้านการครองตนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านการครองงาน และด้านการครองคนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

๕.๑.๒.๒ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช อำเภอตากวางช่วงชั้น สรุปลแต่ละด้านได้ดังนี้

๑) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองตน โดยรวมพบว่า ช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมาก ช่วงชั้นที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ช่วงชั้นที่ ๓ ประเด็นร่วมบริจาครทรัพย์เพื่อประโยชน์ส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ รองลงมา ประเด็นเข้าสอนตรงเวลา เป็นบุคคลที่พูดจาเชื่อถือได้ และพูดจาให้กำลังใจนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ ช่วงชั้นที่ ๔ ประเด็นแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครู เข้าสอนตรงเวลา และไม่เสพสิ่งเสพติดอยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นร่วมบริจาครทรัพย์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

๒) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองคน โดยรวมพบว่า ช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมาก ส่วนช่วงชั้นที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยเฉพาะประเด็นให้ความรักและเมตตานักเรียนอย่างจริงใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ประเด็นมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับนักเรียน ดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการทำงาน ให้ความช่วยเหลือทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และประเด็นมีความยุติธรรมไม่ลำเอียงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ช่วงชั้นที่ ๔ ประเด็นให้ความรักและเมตตานักเรียนอย่างจริงใจอยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นให้ความช่วยเหลือทุกครั้งเมื่อมีโอกาส สนทนาทักทายนักเรียนอย่างเป็นกันเอง ดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนประเด็นรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนอย่างเท่าเทียมกันมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

๓) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองงาน โดยรวม พบว่านักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองงาน โดยรวม พบว่า ช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมาก ช่วงชั้นที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าช่วงชั้นที่ ๓ ประเด็นมีความอดทนกับการใช้วาจาที่ไม่สุภาพของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และรับผิดชอบนักเรียนที่ปรึกษาอย่างทั่วถึงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ประเด็นตรวจงานนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ รับผิดชอบคาบสอนอย่าง

สม่ำเสมอ และถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนอย่างเต็มความสามารถ ช่วงชั้นที่ ๔ ประเด็นรับผิดชอบคาบสอนอย่างสม่ำเสมอ รับผิดชอบนักเรียนที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้เป็นของตนเอง และศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นมีความสอดคล้องกับการใช้วาจาที่ไม่สุภาพของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

๔) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของ

ครู ๓ ด้าน คือ ด้านการครองตน ด้านการครองคน ด้านการครองงาน โดยรวมพบว่า ช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมาก ช่วงชั้นที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะ ด้านการครองตนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านด้านการครองงาน และด้านการครองคนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ช่วงชั้นที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการครองตนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านการครองงาน และ ด้านการครองคนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

๕.๑.๓ การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์นครราชสีมา ด้านการครองตน จำแนกตามเพศ

๕.๑.๓.๑ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครราชสีมา จำแนกตามเพศ สรุปแต่ละด้านได้ดังนี้

๑) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองตน จำแนกตามเพศ โดยรวม ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองคน จำแนกตามเพศ โดยรวมความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ที่ .๐๕ จำนวน ๒ ข้อ คือ ให้ความรักและเมตตาแก่นักเรียนอย่างจริงใจและรับฟังความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันของนักเรียน โดยเพศชายมีความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง

๓) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองงาน จำแนกตามเพศ โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕

จำนวน ๑ ข้อ คือ มีความอดทนกับการใช้วาจาที่ไม่สุภาพของนักเรียน โดยเพศชายมีความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง

๔) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ๓ ด้าน จำแนกตามเพศ ความความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๑.๓.๒ การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน จำแนกตามช่วงชั้น

๑) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองตน ตามตัวแปรช่วงชั้น โดยรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยช่วงชั้นที่ ๓ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูมากกว่าช่วงชั้นที่ ๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นใช้จ่ายในสิ่งที่มีประโยชน์และจำเป็น พุดจาสุภาพไม่ใช้วาจาข่มขู่นักเรียน เป็นบุคคลที่พุดจาเชื่อถือได้ และไม่นินทากล่าวร้ายผู้อื่น แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนประเด็นร่วมบริจาคทรัพย์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม สละเวลาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสก้าวหน้าในด้านอาชีพ ใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า มีค่านิยมที่พอเพียง และไม่นินทากล่าวร้ายผู้อื่น แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองคน ตามตัวแปรช่วงชั้น โดยรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยช่วงชั้นที่ ๓ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูมากกว่าช่วงชั้นที่ ๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นเคารพในสิทธิของนักเรียนที่ฟังมีและรับฟังเหตุผลของนักเรียนอย่างเต็มใจ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนประเด็นอื่น ๆ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๓) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองงาน ตามตัวแปรช่วงชั้น โดยรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยช่วงชั้นที่ ๓ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูมากกว่าช่วงชั้นที่ ๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นจัดหาสื่ออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนอย่างเต็มความสามารถ ให้คำปรึกษากับนักเรียนได้เสมอ และมีความอดทนกับ

การใช้วาจาที่ไม่สุภาพของนักเรียนแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนประเด็นอื่น ๆ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๔) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ๓ ด้าน ตามตัวแปรช่วงชั้น โดยรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยช่วงชั้นที่ ๓ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูมากกว่าช่วงชั้นที่ ๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๑ ทั้ง ๓ ด้าน

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช

นักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ที่ตอบแบบสอบถาม ได้เสนอข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู เฉพาะประเด็นที่สำคัญดังนี้

๕.๑.๔.๑ ด้านการครองตน ข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู อันดับที่ ๑ คือ ควรใช้วาจาที่สุภาพกับนักเรียน รองลงมาตามลำดับ ควรเข้าสอนให้ตรงเวลา ควรแต่งการให้เรียบร้อย ไม่ควรสูบบุหรี่ให้นักเรียนเห็น และไม่ควรมินินทาว่าร้ายนักเรียน

๕.๑.๔.๒ ด้านการครองคน ข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู อันดับที่ ๑ คือ ควรมีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน รองลงมาตามลำดับ ควรมีความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน ควรให้ความรักและเข้าใจนักเรียน ควรหน้าตาขี้มยิ้มขณะการสอน และไม่ควรรู้อหรือลงโทษเมื่อนักเรียนทำผิด

๕.๑.๔.๓ ด้านการครองงาน ข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู อันดับที่ ๑ คือ ควรสอนให้สนุก เข้าใจง่าย และชัดเจน รองลงมาตามลำดับ ควรใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ไม่ควรสั่งงานให้นักเรียนทำมากเกินไป ควรดักเตือนหรือลงโทษนักเรียนที่ไม่ปฏิบัติตามกฎกติกา และควรรับผิดชอบการสอนทุกครั้ง

๕.๒ การอภิปรายผล

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน จำแนกตาม

เพศโดยรวมพบว่าค่าเฉลี่ยเพศชาย และเพศหญิงอยู่ในระดับมาก แต่เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย จำแนกตามช่วงชั้น โดยรวมพบว่าช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมาก ช่วงชั้นที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าประเด็นมีแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความ เป็นครู มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าฝ่ายบริหาร โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ได้วางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการแต่งกายของครู ไว้เป็นอย่างดี ในฐานะที่เป็นโรงเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อน้อมรำลึกถึงสมเด็จพระบรมราชชนนีหลังเสด็จสวรรคต และได้รับพระราชทานชื่อโรงเรียนจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ครูน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณ และปฏิบัติตามพระบรมราโชวาทซึ่ง **พค.สงวน สุทธิเลิศอรุณ** ได้กล่าวไว้ในหนังสือปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู ความว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ครูอาวุโสใน โอกาสที่เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานเข็ม เครื่องหมายเชิดชูเกียรติ มีข้อความเกี่ยวกับลักษณะของครูที่ดีไว้ตอนหนึ่งว่า “ต้องรักษาวินัยสำรวม ระวังความประพฤติของตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม” ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของมัทนา ปิยะมาดา ได้สำรวจลักษณะของครูที่ดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่ง**พระมหาอดิศร** นำมาอ้างในหนังสือคุณธรรมสำหรับครูข้อหนึ่งว่า ลักษณะของครูที่ดี ต้องมีบุคลิกภาพดี รูปร่างท่าทางแต่งกาย สะอาด ตรงกับชื่อเขียนของ**สมควร เหล่าดากะ** ในหนังสือพุทธศาสตร์การศึกษา ได้กล่าวว่า ครูต้อง ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา ใจ เป็นไปตามระเบียบของครูสภาว่า ด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ.๒๕๓๕ ข้อที่ ๓ ความตอนหนึ่งว่า ปฏิบัติตนให้มีบุคลิกภาพที่ดี แต่งกาย สะอาด สุภาพ เรียบร้อย และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประเมินคัดเลือกข้าราชการพลเรือนดีเด่น ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการครองตน หัวข้อที่ ๓ เรื่องการรักษาระเบียบวินัยและเคารพ กฎหมาย กล่าวคือ ๑) เป็นผู้รักและปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายที่วางไว้ ๒) ประพฤติและ ปฏิบัติตนอันอาจเป็นตัวอย่างแก่คนทั่วไป และ ๓) เชื้อฟังและให้ความเคารพต่อผู้บังคับบัญชา สอดคล้องกับงานวิจัยของ**สมชาย แสงสุวรรณ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “วินัยในการปฏิบัติงานของ ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า วินัยต่อตนเองและวินัยต่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ**วรรณ มณีโชติ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมตาม จรรยาบรรณครู ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๒” พบว่า พฤติกรรมตาม จรรยาบรรณครู ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๒ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ งานวิจัยของ**วิชัย มาจันทร์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครูผู้สอน ใน ทรรศนะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” พบว่า ครูผู้สอนมีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณครู โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของ**มงคล ภูวิกรมย์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียน

และผู้ปกครองที่มีต่อจริยธรรมที่คาดหวังกับจริยธรรมที่ปฏิบัติจริงของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา ๙ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคาดหวังในระดับสูงมากทุกด้าน

ดังนั้นน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากทางโรงเรียนร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อจัดมอบรางวัลเกียรติบัตรประจำปี แก่ครูที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่คุณครู ในโรงเรียน โดยการหมุนเวียนไปตามกลุ่มสาระต่าง ๆ หรือจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมด้านการครองตนในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควรกับเวลา และเทศกาลต่าง ๆ ในรอบปี

๕.๒.๒ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู

โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองคน จำแนกตามเพศโดยรวมพบว่าค่าเฉลี่ยเพศชาย และเพศหญิงอยู่ในระดับมาก แต่เพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิง จำแนกตามช่วงชั้น โดยรวมพบว่าช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมาก ช่วงชั้นที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าประเด็นมีความซื่อสัตย์ไม่ลำเอียงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งได้สอดคล้องกับ ความคิดเห็นของนักเรียนในข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู ด้านการครองคน อันดับที่ ๑ คือ ควรมีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน รองลงมาตามลำดับ ควรมีความซื่อสัตย์กับนักเรียนทุกคน และควรให้ความรักความเข้าใจแก่นักเรียน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในมุมมองของนักเรียนที่มีต่อครูส่วนหนึ่งมีความรู้สึกว่าคุณครูมีความลำเอียงเข้าข้างนักเรียนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเมื่อเกิดกรณีปัญหาต่อกัน เรื่องนี้เป็นหลักธรรมชาติของคนเราที่ต่างมีความรู้สึกว่าคุณครูเป็นฝ่ายถูกเสมอ ซึ่งมีผลมาจากการเลี้ยงดูตั้งแต่เยาว์วัยของพ่อแม่ยุคปัจจุบันที่ต่างก็มีลูกเพียงคนสองคน และไม่มีเวลาดูแลลูกอย่างใกล้ชิดเพราะการทำมาหากินบีบบังคับ โดยเฉพาะเด็กนักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ฐานะยากจน และอาศัยอยู่กับปู่ย่าตายายส่วนหนึ่ง ซึ่งนักเรียนเหล่านี้จะได้รับการสงสารและเอาอกเอาใจเป็นพิเศษ เพราะถือเป็นผู้ที่ขาดพ่อแม่ ซึ่งไปทำมาหากินต่างจังหวัด ดอนเด็ก ๆ จึงเลี้ยงดูแบบตามใจ นิสัยเอาแต่ใจตนเองจึงคิดตัวมาตลอด ทำอะไรก็มีความคิดว่าถูกต้องเสมอ คนอื่นผิดเสมอ นี่คือสาเหตุหนึ่ง อีกสาเหตุหนึ่งก็เป็นความจริงที่ครูบางคนตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ตามความรู้สึกของตนว่าเด็กเรียบร้อยเป็นเด็กดี ไม่ทำอะไรผิด ๆ ส่วนเด็กเกเรเป็นเด็กไม่ดี ทำอะไรเป็นฝ่ายผิดเสมอ เมื่อมีกรณีเกิดขึ้นระหว่างเด็กสองฝ่าย ก็ไม่มีการสอบสวนอะไรมาก ไม่รู้ว่าใครผิดใครถูกที่แท้จริง แต่จะรีบด่วนสรุปว่าฝ่ายเกเรผิด ทั้ง ๆ ที่ความเป็นจริงมิได้เป็นเช่นนั้น เกี่ยวกับเรื่องนี้ **กระทรวงศึกษาธิการ** ได้สรุปองค์ประกอบของจริยธรรมไว้ข้อที่ ๓ ว่า ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญาในการประพฤติปฏิบัติ รู้จักไตร่ตรอง พิสูจน์ให้ประจักษ์ ไม่หลงงมงาย มีความยับยั้งชั่งใจโดยไม่ผูกพันกับอารมณ์ และความยึดมั่นของที่มีอยู่เดิม ซึ่งอาจผิดได้ ฉะนั้นบทบาทหน้าที่ของครู **พระมหาดิศร** ได้นำแนวคิดของ

Johnson มากล่าวไว้ในหนังสือคุณธรรมสำหรับครูว่า บทบาทหน้าที่ของครูต้องเป็นที่ปรึกษาของศิษย์ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้ คือ ๑) ครูต้องเป็นผู้รู้จักเด็กดีที่สุด ๒) ครูต้องเป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่อปัญหาของเด็ก ๓) ครูต้องเป็นผู้เอาใจใส่และคอยช่วยเหลือเด็ก และ ๔) ครูต้องเป็นที่ปรึกษาให้เด็กได้ และ **Johnson** ได้บอกไว้ถึงบทบาทหน้าที่ของครูต้องเป็นมิตรกับศิษย์ คือ ๑) ครูต้องเป็นผู้ที่ใช้คำพูดที่สุภาพกับนักเรียน ๒) ครูต้องให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่มีปัญหา และ ๓) ครูต้องเป็นผู้ให้กำลังใจแก่เด็ก **พระเทวินทร์ เทวินโท** ได้กล่าวถึงครูไว้ในหนังสือจริยธรรมศาสตร์ว่า ครูคือผู้หนักแน่น กล่าวคือ ผู้มีใจหนักแน่นด้วยคุณธรรม และผู้หนักแน่นด้วยปัญญาความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ผู้ควรเคารพนับถือ กล่าวคือ ผู้ที่ลูกศิษย์เคารพ ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน ผู้แนะนำ กล่าวคือ ผู้แนะและผู้นำลูกศิษย์ในทางที่ดีที่ชอบ ผู้อบรมหรือผู้สั่งสอน กล่าวคือ ผู้สั่งและผู้สอนให้ลูกศิษย์เป็นคนดีมีความรู้ กล่าวโดยรวมคือ ผู้ถ่ายทอดปัญญาธรรมความรู้ต่าง ๆ และเป็นพ่อพิมพ์และแม่พิมพ์ให้ลูกศิษย์และคนอื่นในฐานะเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ **บุญเชิด รัตคานนท์** ได้เขียนไว้ในหนังสือปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู ถึงหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ได้กล่าวถึงครูว่า ครูต้องให้อภัยซึ่งกันและกัน ไม่ผูกพยาบาทกัน เมื่อคู่กรณียอมรับผิดต้องให้อภัยด้วยความยินดี จะต้องไม่กล่าวร้ายป้ายสีซึ่งกันและกัน เพราะการกล่าวร้ายป้ายสีเพื่อนมนุษย์มีโทษร้ายแรงยิ่งกว่าการฆ่ามนุษย์ ครูต้องวางตนให้เป็นคนซื่อสัตย์และเที่ยงธรรม แม้ว่าเขาได้แต่งตั้งให้เป็นผู้ชี้ขาดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็จงวินิจฉัยด้วยความเที่ยงตรง ไม่ลำเอียงเพราะเห็นแก่ของกำนัล **สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา** ได้กล่าวถึงแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อที่ ๑ ว่าครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า กล่าวคือ ครูต้องสร้างความรู้สึกรักเป็นมิตร เป็นที่พึ่งพาและไว้วางใจของศิษย์ทุกคน ให้ความเป็นกันเอง รับฟังปัญหาและให้ความช่วยเหลือ ร่วมทำกิจกรรมกับศิษย์เป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม นอกจากนี้ ครูต้องตอบสนองข้อเสนองาน การกระทำของศิษย์ในทางสร้างสรรค์ตามสภาพปัญหา ตามความต้องการและศักยภาพของศิษย์ เช่น สนใจคำถามคำตอบของศิษย์ทุกคน ให้โอกาสแต่ละคนได้แสดงออกตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ รวมทั้งครูต้องเสนอแนะแนวทางการพัฒนาของศิษย์ตามความถนัด และแนวทางที่ครูควรให้แก่ศิษย์ ปรึกษาหารือกับผู้ปกครองของศิษย์ เพื่อหาสาเหตุของปัญหาร่วมกัน ในประเด็นนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ **รัชชัย ชัยจริยาภาณุ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาคุณสมบัตินิยามพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย” ได้สรุปผลในส่วนที่เกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรมว่า ควรแก้ไขปัญหายุทธธรรมโดยมุ่งทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ตั้งแต่ครอบครัว จากนั้นโรงเรียนควรสอนหรือปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เยาวชนโดยการสอดแทรกไว้ทุกครั้งเมื่อมีโอกาสใช้หลาย ๆ วิธี และครูทุกคนควรจะได้รับผิดชอบในการสอนจริยธรรม สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ **พชรพรณ คุรุทานาค** ได้ศึกษาวิจัย “ความคาดหวัง

เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไป ในทัศนะของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ในโรงเรียนราชวินิตมัธยม กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน บิดามารดาที่ดี ควรใช้เวลากับครอบครัวพอสมควร ครูอาจารย์ไม่ควรลำเอียง ผู้ใหญ่ที่ดีต้องไม่เห็นแก่ตัว การมีคุณธรรมจริยธรรมควรเริ่มที่บ้าน ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน ผู้ใหญ่ที่ดีควรสอนเด็กให้เป็นคนดีของสังคม และสอดคล้องกับการวิจัยของ **พระมหาบุญเพียร ปุญญวิริโย** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวคิดและวิธีขัดเกลาทางสังคมในสถาบันครอบครัวตามแนวพุทธศาสนา” พบว่า ลักษณะครอบครัวที่ดีตามแนวพุทธศาสนา ได้แก่ ครอบครัวที่สมาชิกครอบครัวมีคุณลักษณะด้านคุณธรรม และปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง แนวคิดสำคัญคือ การให้ความสำคัญเด็กในฐานะที่เป็นผู้สืบทอดอารยธรรมของมนุษย์ ผู้ใหญ่ต้องอบรม ปลูกฝังจิตสำนึกในความกตัญญูกตเวทิต การรู้จักหน้าที่ของตนเองที่พึงปฏิบัติต่อผู้อื่น และการเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล และตระหนักรู้ถึงกระบวนการแห่งเหตุปัจจัยของสรรพสิ่ง โดยการขัดเกลาบุคคลต้องทำทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และสติปัญญา มีการกระทำที่ต่อเนื่อง ตั้งแต่เด็กจนเติบโตใหญ่ ซึ่งในการขัดเกลานั้น ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน รวมทั้งการเปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวได้สำนึกตน เมื่อทำผิดพลาดไปด้วย

ดังนั้น น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากทางโรงเรียนจะจัดสัมมนาครู เรื่องเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเชิญนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือผู้มีความรู้มาให้ข้อคิดในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ และมีเมตตาธรรมต่อศิษย์

๕.๒.๓ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู

โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองงาน จำแนกตามเพศโดยรวมพบว่าค่าเฉลี่ยเพศชาย และเพศหญิงอยู่ในระดับมาก จำแนกตามช่วงชั้น โดยรวมพบว่าช่วงชั้นที่ ๓ อยู่ในระดับมาก ช่วงชั้นที่ ๔ อยู่ในระดับปานกลางและเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีความอดทนกับการใช้วาจาที่ไม่สุภาพกับนักเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าครูมีความมุ่งมั่นในการสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนในการปลูกฝังเรื่องกิริยามารยาทในการพูด แต่เมื่อนักเรียนไม่สามารถทำได้ตามที่ตั้งใจเอาไว้ก็จะโต้ตอบกลับทันทีด้วยการว่ากล่าวตักเตือน เพื่อให้นักเรียนปรับปรุงแก้ไข แต่ก็จะมีคุณครูส่วนหนึ่งที่โต้ตอบการใช้วาจาไม่สุภาพของนักเรียนด้วยการใช้อารมณ์ในการว่ากล่าวตักเตือน ซึ่งขัดกับจรรยาบรรณข้อที่ ๔ ของ **สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา** ที่ว่า ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ หมายถึงการตอบสนองต่อศิษย์ด้วยการลงโทษ หรือให้รางวัล หรือกระทำอื่นที่นำไปสู่การปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา พฤติกรรมมี

ผลทางบวกหรือทางลบต่อพฤติกรรมของศิษย์ รับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาของศิษย์ทุกด้าน ต้องละเว้นการกระทำใด ๆ ที่กระทบต่อจิตใจศิษย์ ไม่นำปมด้อยของศิษย์มาล้อเลียน ไม่ประจานศิษย์ ไม่เติมปัญหา และนำข้อบกพร่องของศิษย์มานินทา ไม่ลงโทษเกินกว่าเหตุ ตามแนวคิดของ **พระเทวินทร์ เทวินโท** ได้กล่าวถึงครูที่ดีไว้ในหนังสือจริยธรรมศาสตร์ว่า ครูที่ดี จึงต้องเป็นพหูสูต เป็นนักปราชญ์ เป็นพระพรหม เป็นปูชนียบุคคลและเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณที่ดีของลูกศิษย์ ด้วยเหตุนี้ ครูจึงมีความหมายที่เกี่ยวกับสิ่งที่คิดกว้างขวางมาก และสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นแม่พิมพ์ให้ศิษย์เอาแบบอย่างไปประพฤติปฏิบัติ และเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ทั้งสิ้น การทำให้สิ่งแวดล้อมทุกอย่างดีก็จะเป็นแม่พิมพ์ที่ดีให้แก่ลูกศิษย์ด้วย ครูจึงจะเป็นแม่พิมพ์ที่ดีจริง ๆ ส่วน **กิริติ ศรีวิเชียร** ได้อ้างถึงแนวคิดของโคลเบอร์ก ไว้ในหนังสือจิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา ในการสอนให้ได้ผล โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องของเหตุผลเชิงจริยธรรมว่า การใช้เหตุผลเพื่อตัดสินใจจะเลือกกระทำอย่างไรอย่างหนึ่ง สถานการณ์ต่าง ๆ ย่อมแสดงให้เห็นถึงระดับความเจริญด้านจิตใจของบุคคลอื่นที่จะทำให้สามารถพิจารณาได้ว่าบุคคลนั้น ๆ มีจริยธรรมอยู่ในระดับหรือขั้นใด **ชัยพร วิชาวุธ** ก็สนับสนุนการสอนโดยการส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีการเรียนรู้ทางสังคม ในหนังสือจริยธรรมตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งอ้างถึงทฤษฎีของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) นักจิตวิทยาชาวแคนาดาตามทฤษฎีของแบนดูรา การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับโดยตรงและอีกส่วนหนึ่งจะเกิดจากการสังเกตตัวแบบซึ่งมี ๓ ประเภท คือ ตัวแบบซึ่งแสดงพฤติกรรมจริงให้เห็น ตัวแบบสัญลักษณ์ได้แก่ตัวแบบในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือรูปภาพต่าง ๆ และตัวแบบประเภทสุดท้าย ได้แก่คำบอกเล่า หรือการบันทึก ซึ่งจะปรากฏในรูปของคำพูด หรือข้อเขียนต่าง ๆ ผลจากประสบการณ์ตรงและสังเกตจากตัวแบบทั้ง ๓ ประเภทดังกล่าว จะทำให้เกิดการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลดีที่เกิดจากพฤติกรรม ทำให้สามารถคาดหวังได้ถึงวิธีที่จะนำผลที่พึงปรารถนาสู่ตน และในขณะที่เดียวกันก็มองเห็นวิธีการที่จะหลีกเลี่ยงผลที่เลวร้ายต่าง ๆ การคิดในเชิงประเมินเช่นนี้ จะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมต่าง ๆ และนำไปสู่การตั้งมาตรฐานการประพฤติสำหรับตนเอง ตลอดจนการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามมาตรฐานนั้น ซึ่งทาง **สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ** ได้กล่าวถึงหลักปฏิบัติสำหรับผู้บริหารและคนทำงาน ในเรื่องการครองงาน ในขั้นตอนหนึ่งว่า เราจะต้องมีสติในการทำงานอยู่เสมอ คือ ก่อนทำ ระหว่างทำ และหลังทำ รู้ว่าตนกำลังทำอะไร หากมีสติตลอดเวลาในการทำงานทั้งสามช่วงดังกล่าว กิจการต่าง ๆ ก็จะไม่มีความบกพร่องเกิดขึ้นเพราะรู้ตัวตลอดเวลาว่าทำอะไรอยู่ คุณครูก็เช่นกันจะว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนก็จะต้องว่ากล่าวตักเตือนอย่างมีสติอยู่ตลอดเวลา การศึกษาวิจัยด้านการครองงานนี้สอดคล้องกับ การศึกษาวิจัยของ

ไพโรจน์ ดิ่งคำ ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ พบว่า คุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ**จารุณี อวาร์เรืองฤทธิ์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินการจัดอบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของข้าราชการครูตามโครงการพัฒนาจิตเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ข้าราชการครูที่ผ่านการฝึกอบรมได้นำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงาน พัฒนาตนเอง และทำประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ**คมสัน บุพศิริ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนมพบว่า ครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับสูง

ดังนั้นน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากทาง โรงเรียน โดยฝ่ายบริหารจะให้การนิเทศแก่คุณครูให้มีศิลปะในการว่ากล่าวตักเตือนนักเรียน โดยปราศจากอารมณ์ หรือมีการปิดสติกเกอร์ เชิญชวนให้มีการใช้คำพูดที่ไพเราะ สุภาพ ไว้ในห้องพักครูเพื่อเป็นการเตือนสติอยู่ตลอดเวลา

๕.๒.๔ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ด้านการครองคน และด้านการครองงาน ตามตัวแปรเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งโดยรวม และรายด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศชายและเพศหญิง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นสภาพของครอบครัว การเลี้ยงดู การปลูกฝังทางความคิด ฐานะทางเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ของชุมชน มีวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนถึงกฎหมายของบ้านเมืองที่เหมือนกัน ซึ่งสภาพแวดล้อมเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อความคิดของคน **ดวงเดือน พันธุมนาวิน** กล่าวไว้ในหนังสือจริยธรรมในสังคมไทยในทรรศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์ว่า บุคคลได้รับการปลูกฝังจริยธรรมจากสิ่งแวดล้อมและสังคมมาแต่กำเนิด โดยอ้างแนวคิดของ **ตักสินเนอร์** ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางสังคมได้แก่ จารีตประเพณีตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดเงื่อนไขทางสังคมให้เด็กประพฤติปฏิบัติตั้งแต่เกิด เงื่อนไขทางสังคมเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคมนั้น ๆ พ่อแม่และผู้ใหญ่จะเป็นผู้ถ่ายทอดให้เด็กถึงแนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนภายในสังคม ซึ่งแนวความถูกผิดชั่วดี และดวงเดือน พันธุมนาวิน ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่าบุคคลที่เกิดมาในสังคมจะเรียนรู้และยอมรับประเพณีในสังคมของตนซึ่งจะแตกต่างจากจารีตประเพณีของสังคมอื่น ๆ ไม่มากก็น้อย ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าแหล่งกำเนิดที่สำคัญของจริยธรรมของบุคคลก็คือสังคม และผู้ที่แวดล้อมตนเองนั่นเอง **แคเนียด แกลซ** ได้อธิบายถึง หน้าที่หรือกลไก

ของความคิดเห็นที่สำคัญ ไว้ ๔ ประการ ประการหนึ่ง คือ เพื่อการแสดงความหมายของค่านิยม (Value-Expressive) แคนเน็ล แคทซ์ กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมต่าง ๆ และด้วยความคิดเห็นนี้เอง จะใช้สำหรับสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมต่าง ๆ ในลักษณะที่จำเพาะเจาะจงยิ่งขึ้น ดังนั้น ความคิดเห็น จึงสามารถใช้สำหรับอธิบาย และบรรยายเกี่ยวกับค่านิยมต่าง ๆ ได้ การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ได้สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ **ไพโรจน์ สิงห์คำ** ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย ระหว่างครูผู้สอนเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ **ตมจิตร วินากร** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า นักศึกษาเพศหญิงกับเพศชายมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ไม่แตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ประจิด เขยกิจวงศ์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั่วไป บิดา มารดา และครู ตามความคาดหวังของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา” พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของบิดา มารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ **วิชัย มาจันทร์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครูผู้สอน ในทรรสนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” พบว่า ระหว่างผู้บริหารเพศชายกับผู้บริหารเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ดังนั้นพอสรุปได้ว่าความคิดเห็นของนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าครูจะต้องรักษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของครูให้คงที่ไว้ หรือให้ดีกว่าเดิม ซึ่งจะเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านจริยธรรมให้กับนักเรียนต่อไป

๕.๒.๕ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ด้านการครองตน ด้านการครองคน และด้านการครองงาน ตามตัวแปรช่วงชั้น พบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑ ทั้งโดยรวม และรายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ ๓ และ ช่วงชั้นที่ ๔ มีอายุหรือวัยที่แตกต่างกันมากอย่างเห็นได้ชัด

ทั้งทางด้านร่างกายและความรู้สึกนึกคิด ส่งผลให้เกิดความคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ **ประภาเพ็ญ สุวรรณ** ได้เขียนไว้ในหนังสือทัศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย ว่าอายุมีผลต่อเจตคติของบุคคล บุคคลที่มีอายุต่างกันย่อมมีเจตคติที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับทฤษฎีทางจริยธรรมของ **โคลเบริก** เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะเป็นไปตามลำดับขั้น มีทั้งหมด ๖ ขั้น นักเรียนในช่วงชั้นที่ ๓ จัดอยู่ในขั้นที่ ๔ คือ ยึดระเบียบของสังคม (Social System and Cocience) อายุ ๑๓-๑๖ ปี เป็นขั้นเข้าหากฎเกณฑ์ กฎหมาย และระเบียบแบบแผนในสังคมแทนการทำในสิ่งที่ตนเห็นชอบ โดยการปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบของสังคม จะเป็นไปในลักษณะที่ยึดมั่นอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ดังนั้นนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ จึงยึดถือปฏิบัติตามคำสั่งของครูอย่างเคร่งครัด จะยึดครูเป็นแบบอย่าง เป็นแม่พิมพ์ ส่วนนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ จัดอยู่ในขั้นที่ ๕ คือ สัญญาสังคม (Social Contract) อายุ ๑๖-๒๕ ปี เป็นขั้นที่คนเรายังยึดถือกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ของสังคม แต่มีความคิดว่ากฎเกณฑ์หรือกฎเกณฑ์ของสังคมดังกล่าว อาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ ถ้าเป็นความต้องการของคนส่วนใหญ่ และเป็นสิ่งที่ชอบด้วยเหตุผล ดังนั้นการแสดงออกของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ จะมีความมั่นใจในความคิดของตนเอง ถ้าเห็นด้วยก็ยอมรับ ถ้าไม่เห็นด้วยก็ไม่ยอมรับ ดังนั้น นักเรียนทั้งสองช่วงชั้นจึงมองครูในความรู้สึกที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ตามที่ โคลเบริก ได้กล่าวว่า การพัฒนาทางจริยธรรมของบุคคลนั้น จะพัฒนาด้วยตัวของมันเอง จากการนึกคิดของแต่ละบุคคล ตามลำดับขั้น และตามพัฒนาของสติปัญญา ซึ่งผูกพันกับอายุ และประสบการณ์ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ **วรรณภณี โชติ** ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๒ พบว่ากลุ่มครู โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันจะมีพฤติกรรม และจรรยาบรรณครูที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุวิมล สมไชย** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบโสรพพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร พบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ และนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมจิตร วินากร** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น แตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ประชิด เขยกิจวงศ์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้ใหญ่ทั่วไป บิดา มารดา และครู ตามความคาดหวังของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา” พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของบิดามารดา ครูและผู้ใหญ่ทั่วไปไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นพอสรุปได้ว่าความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ และช่วงชั้นที่ ๔ ที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช โดยรวมแตกต่างกัน และรายด้านก็แตกต่างกัน แสดงว่านักเรียนแต่ละช่วงชั้นมีความคิดเห็นที่ต่างกัน จึงเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารที่จะต้องร่วมมือกับคุณครูในการพัฒนาเสริมสร้างพฤติกรรมทางจริยธรรมของครูให้อยู่ในระดับมาตรฐานเดียวกัน พร้อม ๆ กับการให้ความรู้และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนทั้งสองช่วงชั้นให้อยู่ในระดับความคิดและมาตรฐานเดียวกัน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของนักเรียนต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูด้านการครองคนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยเฉพาะประเด็นรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน และประเด็นมีความยุติธรรมไม่ลำเอียง และในข้อเสนอแนะของนักเรียนต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูในการครองคน มีการเสนอแนะมากที่สุด และข้อที่มีความถี่อันดับ ๑ และ ๒ คือ ควรมีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และควรมีความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน ตามลำดับ ดังนั้นโรงเรียนควรหาแนวทางแก้ไขพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูดังนี้

- ๑) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียน โดยมีการมอบเกียรติบัตร หรือ โล่เกียรติคุณ ให้กับครูที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน
- ๒) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมสัมมนาเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมของครู โดยเน้นประเด็นความยุติธรรมในการรับฟังความคิดเห็นและการตัดสินใจของนักเรียนด้วยเมตตาธรรม
- ๓) โรงเรียนควรเชิญบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับศิลปะการพูด ศิลปะการครองใจคน อธิ นักพูดจากสถาบันพัฒนาบุคลิกภาพ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือพระคุณเจ้า เป็นต้น มาให้ความรู้กับครูเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และศิลปะในการว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนโดยปราศจากอารมณ์

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ในครั้งนี้มีข้อจำกัดหลายประการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

- ๑) ควรศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูในระดับอำเภอ หรือระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือระดับจังหวัด
- ๒) ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูในโรงเรียน
- ๓) ควรศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูในโรงเรียนเดียวกัน
- ๔) ควรศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของเพื่อนนักเรียน โรงเรียนเดียวกัน

บรรณานุกรม

๑. หนังสือทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔.

กรีซ สืบสนธิ. **วัฒนธรรมและพฤติกรรมการสื่อสารในองค์กร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

กิริติ ศรีวิเชียร. **จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔.

ไกรนุช ศิริพูน. **วิทยานิพนธ์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๐.

กองการมัธยม กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. **ความรู้ด้านพฤติกรรมมนุษย์และทักษะการครองตน**. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๒๗.

จูไรรัตน์ มณีรัตน์. **หลักการพัฒนาประเทศ**. กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๓.

เจริญ ไวรวัจนกุล. **ความเป็นครู**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, ม.ป.ป., ๒๕๕๑.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **รวบรวมจรรยาบรรณอาจารย์และจรรยาบรรณวิชาชีพ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

ชัยพร วิชชาวุธ. **รายงานสัมมนาเรื่องจิตใจและพฤติกรรมด้านจริยธรรมของคนไทย**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ๒๕๒๕.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. **จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์ : รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๒.

_____ **ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๒.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. **จริยธรรมของเยาวชนไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๐.

ติวยานนท์ อรรถมานะ(สร้อย). **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒.

ถวิล ธาราโกชนัน และศรันย์ คำริสุข. **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน**. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์การพิมพ์, ๒๕๔๔.

- ธานีินทร์ ศิลป์จารุ. **การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.อินเตอร์ พรินท์, ๒๕๔๕.
- ธีระ รุญเจริญ. **การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๕.
- ธีระพร อูวรรณโณ. **ความรู้พื้นฐานทางศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. **ความเป็นครูไทย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ก.พลพิมพ์, ๒๕๔๔.
- บุญเชิด รัตตananนท์. **ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อัมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๐.
- บรรจง จันทร์สา. **ปรัชญาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. **ทัศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐.
- พระเทวินทร์ เทวินโท. **จริยธรรมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทรุ่งแสงการพิมพ์, ๒๕๕๐.
- พระราชวรานี. **ธรรมบุญชีวิต**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อัมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๗.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และประนอม รอดคำดี. **ความรู้คู่คุณธรรม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.
- มัณฑุภา ว่องวิระ. **จริยธรรมกับพยาบาล**. สงขลา : โรงพิมพ์ชานเมืองการพิมพ์, ๒๕๔๑.
- มะลิวัลย์ สมศักดิ์. **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานวิจัย**. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช, ๒๕๔๓.
- ยนต์ ชุ่มจิต. **การศึกษาและความเป็นครูไทย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๔๔.
- _____ **ความเป็นครู**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอเดียนส โตร์, ๒๕๓๑.
- โยธิน ศันสนายุทธ และจุมพล พูลภัทรชีวิน. **จิตวิทยาสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๓๕.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม พ.ศ. ๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๖.
- _____ **พจนานุกรม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕.
- โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช. **คู่มือนักเรียน**. นครศรีธรรมราช : โรงพิมพ์อักษรการพิมพ์, ๒๕๔๘.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๓๖.

วีระ ตันตระกูล, บุญทรง สังข์ทอง และอุบล เล่นวาริ. **คู่มือสอบบรรจุครูอาจารย์ ระดับ ๑-๒-๓
ฉบับปรับปรุงใหม่ ๒๕๓๒.** กรุงเทพมหานคร : อุดมศึกษา, ๒๕๓๒.

วสิน อินทสระ. **จริยศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณาคาร, ๒๕๑๘.

_____ **จริยศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร : อมรการพิมพ์, ๒๕๒๗.

สาโรช บัวศรี. **การศึกษา ปรัชญาการศึกษา ประชาธิปไตยและจริยธรรม.** กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์ สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๔.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ, ผศ. **ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษร
บัณฑิต, ๒๕๒๖.

สังศรี ชมพวงศ์. **การวิจัย.** นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗.

สิทธิโชค วรรณสันติกุล. **จิตวิทยาการจัดพฤติกรรมมนุษย์.** นครปฐม : โรงพิมพ์ โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๘.

สมควร เหล่าลาภะ. **พุทธศาสตร์กับการศึกษา. โลกช่วยด้วยมือครู.** กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๔๒.

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า. **บทสร้างนิสัย.** กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์, ๒๕๑๘.

สุชา จันท์เอม. **จิตวิทยาวัยรุ่น.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๔๒.

สุพัตรา พัฒนะภูมิ. **รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาวินัยและจริยธรรมของข้าราชการครู.**
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑.

สุภาพร พิศาลบุตร. **จริยธรรมทางธุรกิจ.** กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดวี.เจ.พรินติ้ง, ๒๕๔๔.

สุราง จันท์เอม. **จิตวิทยาสังคม.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แพรววิทยา, ๒๕๒๐. สำนักพิมพ์
ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๓๘.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. **คู่มือปฏิบัติการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู.**
กรุงเทพมหานคร : แผนกวิชาช่างพิมพ์ วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร, ๒๕๓๗.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. **แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. ๒๕๓๘.**
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๑.

อาภรณ์ พุกกะมาน. **การส่งเสริมจริยธรรมด้วยวิธีการปรับพฤติกรรม.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
คุรุสภา, ๒๕๔๔.

๒. วิทยานิพนธ์/ สารนิพนธ์และงานวิจัย

คมสัน บุญศิริ. “พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
จังหวัดนครพนม”. **ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, ๒๕๔๒.**

จารุณี ถาวรเรืองฤทธิ์. “การประเมินผลการดำเนินการจัดอบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการครู ตามโครงการพัฒนาจิตเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๕.

จุมพล นิภาเกษม. “ความคิดเห็นของเกษตรกรตำบลต่อการดำเนินการ โครงการปรับปรุงระบบแผนและพัฒนาเกษตรกรกรมส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๖.

ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล. “การศึกษาคุณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางด้านจริยธรรมของคนไทย”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๓๕.

ประชิด เขยกิจวงศ์. “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้ใหญ่ตามความคาดหวังของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๘.

พชวรรณ ครุฑนาค. “ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครู และผู้ใหญ่ทั่วไปในทัศนะของผู้ปกครองและนักเรียนใน โรงเรียนราชวินิตมัธยมกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๒.

พระมหาบุญเพชร ปุญญวิริโย. “แนวคิดและวิธีขัดเกลาทางสังคมในสถาบันครอบครัวตามแนวพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

ไพโรจน์ สิงห์คำ. “คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย”. **รายงานการค้นคว้าอิสระ**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒.

ภูวคณ จันทรสร. “ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร โดยวิธีใช้เทปบันทึกเสียงผ่านหอกระจายข่าวในจังหวัดนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๕.

มงคล ภูวิกรมย์. “ความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อจริยธรรมที่คาดหวังกับจริยธรรมที่ปฏิบัติจริงของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา ๗”. **ผลงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๓๐**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, ๒๕๒๕.

- รัชนี้ ะสบัน. “การศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามธรรมชาติของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสตูล”. **ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ๒๕๓๓.
- วิชัย มาจันทร์. “การปฏิบัติตนตามหลักจรรยาบรรณครูของครูผู้สอน ในธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”. **รายงานการค้นคว้าอิสระ.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๔.
- วรรณมา มณีโชติ. “พฤติกรรมตามจรรยาบรรณของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา ๒”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๔๑.
- สมจิตร วินาการ. “ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น”. **สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- สมชาย แสงสุวรรณ. “วินัยในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนราธิวาส”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๓๘.
- สุวิมล สมไชย. “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร”. **สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- Hackman, J.R. “The Design of Work Team”. **Handbook of Organization Behavior** edited by **J.W. Lorsh.** New Jersey : Prentice Hall, 1987..
- Stapp Karen Jannie. “Characteristics Perceived to be Important by Arkansas Teachers of Gifted Student”. **Dissertation Abstracts International,** 1988.

๓. หนังสือภาษาอังกฤษ

- Burrhur, Skinner F. **Beyond Freedom and Dignity.** New York : Penquin Book, 1971.
- Good, Carter V. **Dction of Education .** New York : Mc Graw Hill Book Company Inc, 1964.
- Korlberg L. **Development of Moral Character and Idology.** Hartford : Connecticut Connection Printers Inc., 1964.
- Piaget, J. and B. Inbelder. **The Psychology of the child.** New York : Basic Book, 1969.
- Rest, jame R. **Moral Development and Behavior.** New York : Holt, Rinehart and Winston Co.,1976.

๔. บทความจากวารสาร

- ชัยพร วิชชาวุธ. “แนวคิดและพัฒนาการใหม่ในการปลูกฝังจริยธรรม”, **ครูศาสตร์**. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม ๒๕๔๕) : ๒๓.
- ทวีป อภิสสิทธิ์. “ภารกิจครูกับการสอน”, **วิทยจารย์**. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๕๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๒๔) : ๗-๑๐.
- วารุณี ธนวรานิชและคณะ. “ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพฯ”, **วารสารการวิจัยทางการศึกษา**. ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๓๖) : ๑๘-๒๓.

๕. บทความจากเว็บไซต์

- กระทรวงศึกษาธิการ, “คู่มือการคัดเลือกข้าราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๗,” ๒๓ มกราคม ๒๕๔๗,
<<http://dnfe5.nfe.go.th/>>(18 March 2008)
- กลุ่มงานประชาสัมพันธ์กองกลาง, สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม, กระทรวงยุติธรรม, “หลักการปฏิบัติป้องกันมากกว่าปราบปราม,” ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐,
<<http://www.moj.go.th/mojnews/MojNewsDetail.php?type=3&pr-id=782>>(25 March 2008)
- เทพฤทธิ์ ศรีปัญญา, ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนอนันต์, “หลักในการทำงาน,” ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐,
<http://www.61.7.156.235/Teacher/boss_tap.htm>(25 March 2008)
- ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย, สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, “งานคืออะไร,” ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๗,
<<http://www.moe.go.th/sometime/manual 47.doc>>(18 March 2008)
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, “การครองตน ครองคน และครองงาน หลักปฏิบัติสำหรับผู้บริหารและคนทำงาน,” ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๘,
<http://www.m-culture.go.th/culture01/news/newsdetail.php/news_id=186&lang=th> (18 March 2008)
- สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น, “การครองตน ครองคน ครองงาน ยุคเศรษฐกิจพอเพียง,” ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๑,
<http://www.tpif.or.th/inhouse/article_description.php?nid=2>(25 March 2008)
- สุรพันธ์ เสนานุช, “วิธีบริหารอย่างกัลยาณมิตร,” ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๗,
<<http://www.kw.ac.go.th/nalaya.pdf>>(22 March 2008)

๖. บทความจากซีดีรอม (CD-ROM)

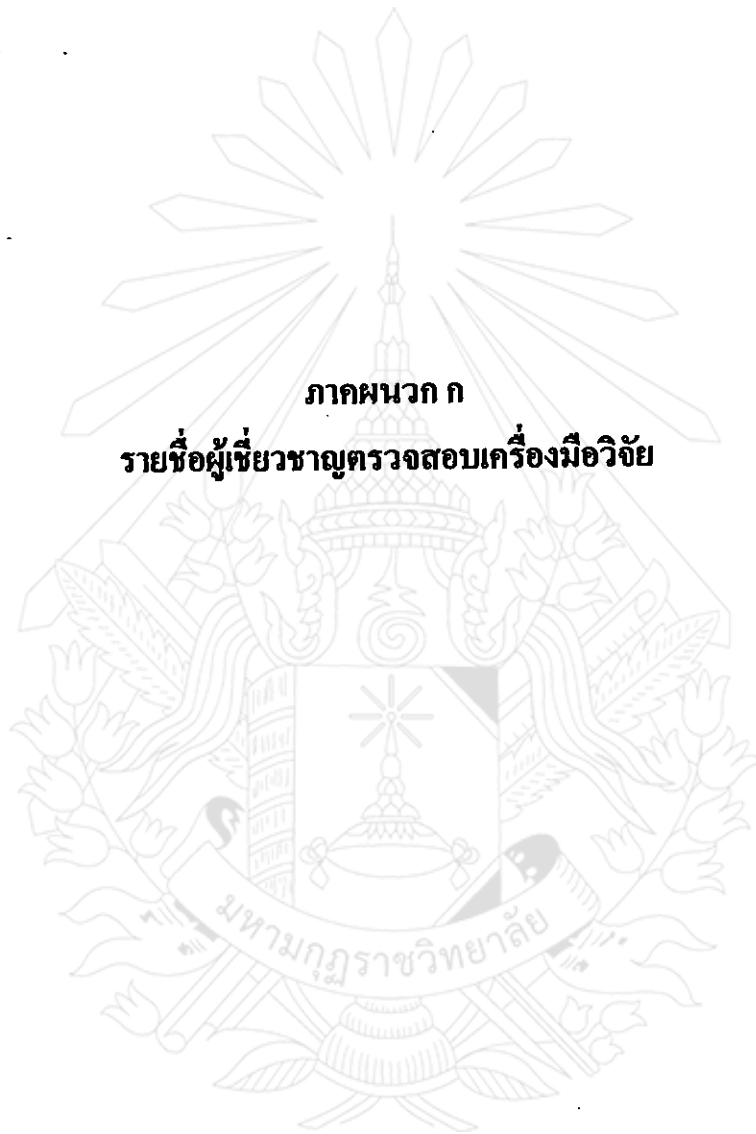
๑๐๐ ปี พุทธทาส, CD-Rom, ธรรมทานมูลนิธิ สวน โมกขพลาราม, ๒๕๔๘.

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

๑. รศ.ดร.ไมตรี จันทรา

การศึกษา

ปริญญาเอก พัฒนศึกษาศาสตร์

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒. ดร.กัณฑ์กมล หนูทองแก้ว

การศึกษา

ปริญญาเอก สังคมวิทยา

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

๓. ดร.ศุภาพ เต็มรัตน์

การศึกษา

ปริญญาเอก วิจัยการศึกษา

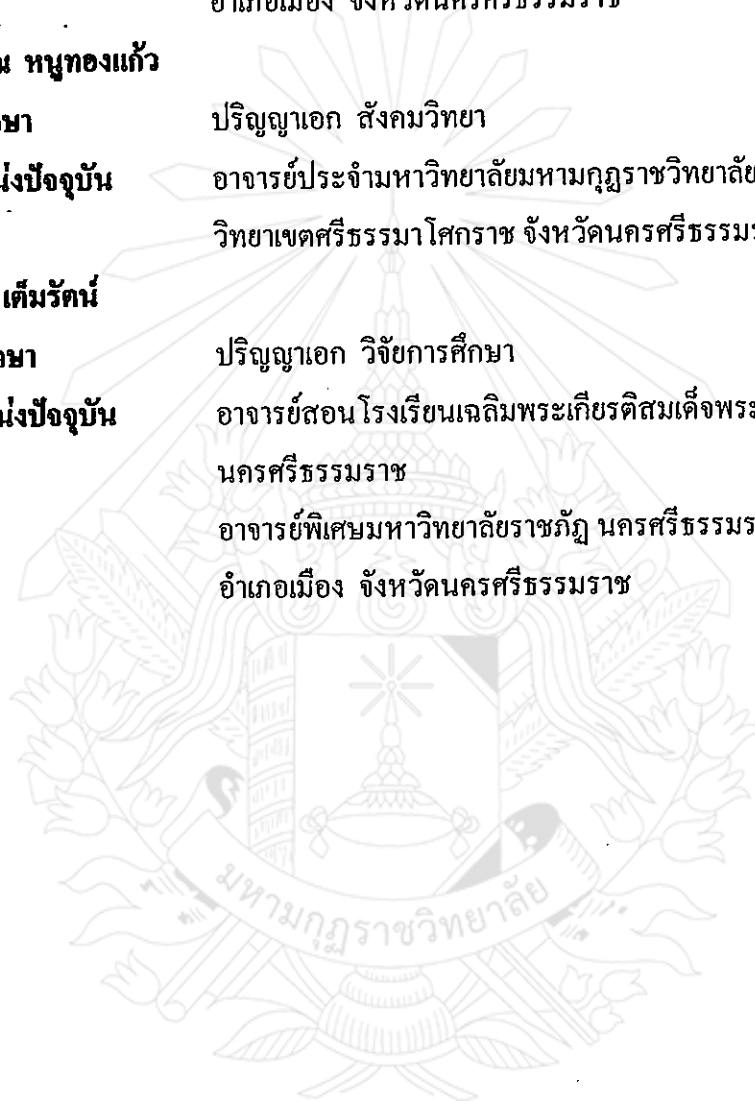
ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์สอน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์

นครศรีธรรมราช

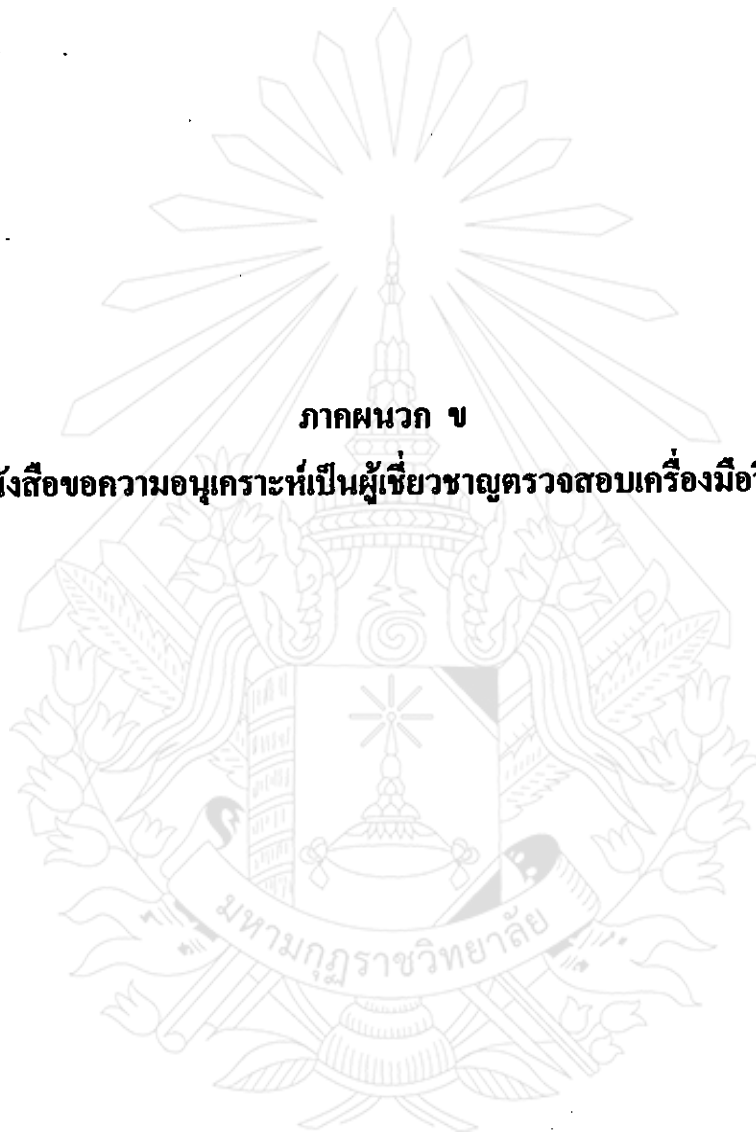
อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช

อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๑๐๒๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคก
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เจริญพร ดร. ไมตรี จันตธา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
- ๒. โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภาภรณ์ ไตรมธาน นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสารนิพนธ์เรื่อง ศกวม ศักยภาพขององค์กรที่มี ๖๐ พนักงานที่เป็นแนวองค์กรจริยธรรม ๖๐๑๓๖ ศึกษาดูงานที่ โรงเรียน เดลิเวอรี่ สวมเสื้อกันฝนในวันฝนตกที่โรงเรียน

โดยมี ดร. สว่าง งามจิตต์ เป็นประธานอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งโครงร่างสารนิพนธ์ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังกล่าวแนบเรียนมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาธรรมรัต อริยธมโม)

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคก

งานบัณฑิตศึกษา
สำนักงานวิทยาเขตศรีธรรมมาโคก
โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒

ที่ ศธ ๖๐๑๔ (๒.๕)/ว. ๐๕๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

๘๐๐๐๐

๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร. กิ่งกาญจน์ หนูทองแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
- โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสุภาภรณ์ ธรรมรัตน์ นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอ

เป็นสารนิพนธ์ เรื่อง ... ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นลบของ

ทางครอบครัวของครู โรงเรียน วัดนิมิตพระ เกษมศรีธรรมราช อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดยมี ดร. สว่างศรี ธรรมรัตน์ เป็นประธานอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งโครงร่างสาร

นิพนธ์ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นัก
ศึกษาร่างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชา
การต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบเรียนมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาธรรมรัต อริยธมฺโม)

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีธรรมราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๖๒

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๑๐๒๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคก
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เจริญพร ดร.สุภาพ เทียมรัตน์
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสุภาพ เทียมรัตน์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสาร
นิพนธ์เรื่อง ความคิดเห็นของเจ้าอาวาสวัดอโศกวิเศษที่มีแนวปฏิบัติ
จริยธรรมของสงฆ์ : ศึกษาเฉพาะกรณี วัดอโศกวิเศษเขตลพบุรี สมเด็จพระสังฆราช
นครศรีธรรมราช อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดนครศรีธรรมราช
โดยมี ดร.สังสาร งามวงศ์ เป็นประธานอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งโครงร่างสารนิพนธ์ได้ผ่านการ
พิจารณาและอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้าง
ขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียด
และยึดตั้งเอกสารที่แนบเรียนมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

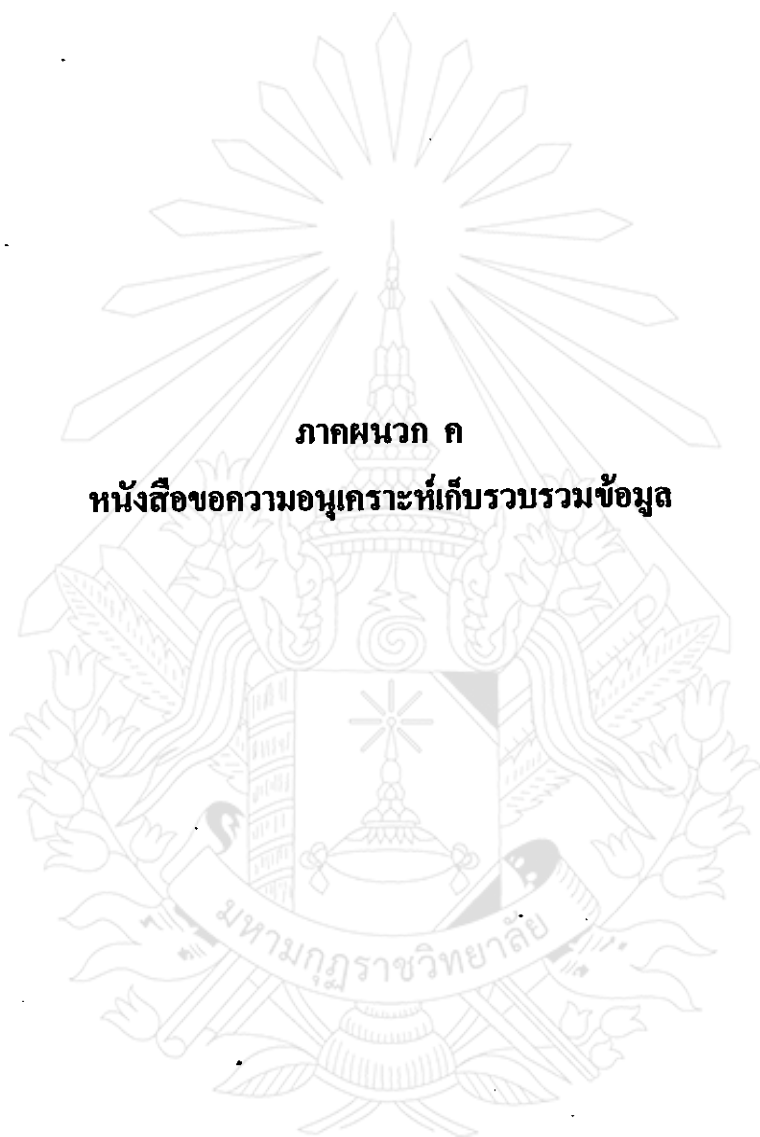
(พระมหาธรรมวดี อริยธัมโม)

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคก

งานบัณฑิตศึกษา

สำนักงานวิทยาเขตศรีธรรมมาโคก

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๖๐๑๔ (๒.๕)/๑๐๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตศรีธรรมมาโคก
 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
 ๘๐๐๐๐

๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง : ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร : ผู้อำนวยการ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๒๓๗ ชุด

ด้วย นางสุภาภรณ์ เต็มรัตน์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
 วิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอ
 เป็นสารนิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู
 ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช โดยมี ดร.สงศรี
 ชมภูวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็น
 ประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ
 โอกาสนี้

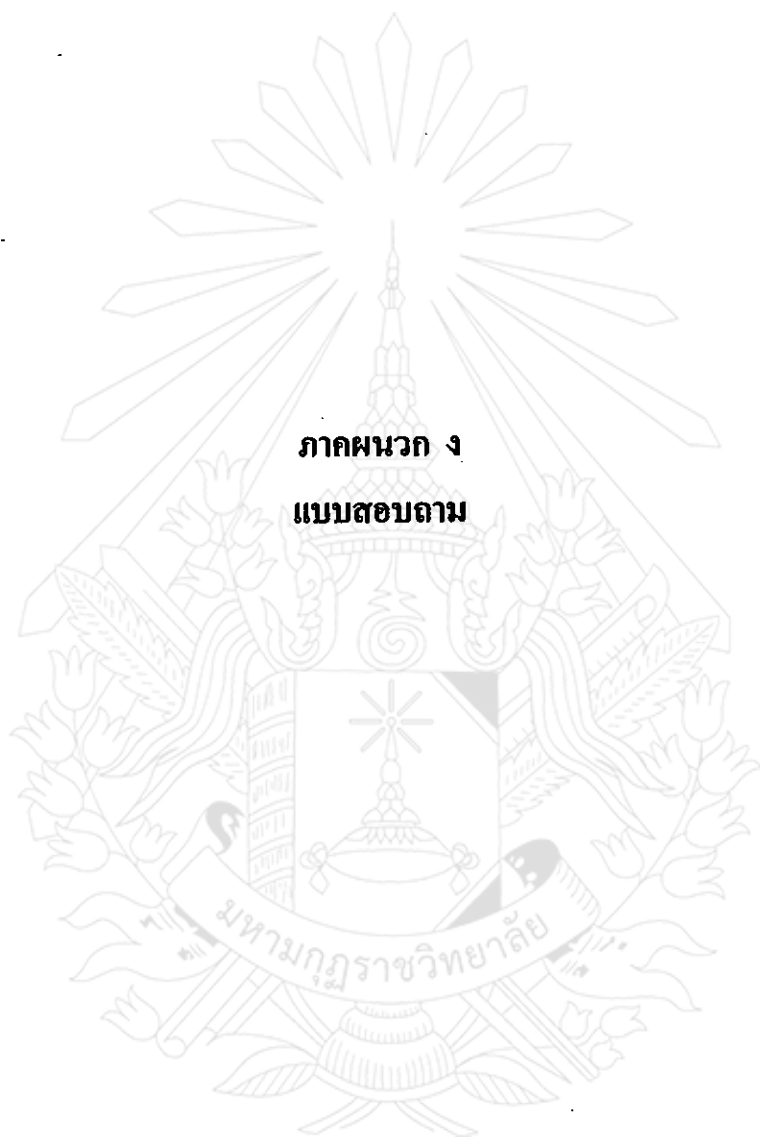
ขอเจริญพร

(พระมหาจักรมรุต อริยธมโม)

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตศรีธรรมมาโคก

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๓๔-๐๔๕๕ ต่อ ๑๐๒

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู :
ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อทราบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช นักเรียนเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม **กรุณาตอบตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ** คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครูต่อไป

นางศุภาภรณ์ เต็มรัตน์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง

๑. เพศ

๑. เพศหญิง
 ๒. เพศชาย

๒. ระดับการศึกษา

๑. ช่วงชั้นที่ ๓
 ๒. ช่วงชั้นที่ ๔

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรม
 ของครู โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช
 โปรดอ่านแบบสอบถามโดยละเอียดแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความ
 คิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของครู ตามความเป็นจริง

พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑. ด้านการครองตน						
๑. ร่วมบริจาคทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๓ = ☐
๒. สละเวลาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสก้าวหน้าในด้านอาชีพเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๔ = ☐
๓. ใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างคุ้มค่าเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๕ = ☐
๔. ใช้จ่ายในสิ่งที่มีประโยชน์และจำเป็นเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๖ = ☐
๕. มีค่านิยมที่พอเพียงเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๗ = ☐
๖. เข้าสอนตรงเวลาเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๘ = ☐
๗. แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครูเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๙ = ☐
๘. ไม่เสพสิ่งเสพติดเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๑๐ = ☐
๙. พุดจาไพล่สุภาพไม่ใช้วาจาหยาบคายกับนักเรียนเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๑๑ = ☐
๑๐. เป็นคนที่รักษาคำพูดและพูดจาเชื่อถือได้เพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๑๒ = ☐
๑๑. พุดจาให้กำลังใจนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๑๓ = ☐
๑๒. ไม่พุดจานินทาหรือกล่าวร้ายผู้อื่นเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๑๔ = ☐
๒. ด้านการครองคน						
๑๓. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับนักเรียนอย่างเต็มใจเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๑๕ = ☐

พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑๔. ให้ความรักและเมตตานักเรียนอย่างจริงใจ เพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๑๖ = ☐
๑๕. ให้ความช่วยเหลือทุกครั้งเมื่อมีโอกาสเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๑๗ = ☐
๑๖. มีความยุติธรรมไม่ลำเอียงเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๑๘ = ☐
๑๗. มีบรรทัดฐานในการตัดสินใจเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๑๙ = ☐
๑๘. รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนอย่างเท่าเทียม กันเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๒๐ = ☐
๑๙. หน้าตาเบิกบานยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๒๑ = ☐
๒๐. วางตนเหมาะสม มีความสุขุมใจเย็นกับ นักเรียนเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๒๒ = ☐
๒๑. สนทนาทักทายนักเรียนอย่างเป็นกันเอง เพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๒๓ = ☐
๒๒. รับฟังความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันของนักเรียน เพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๒๔ = ☐
๒๓. เคารพในสิทธิของนักเรียนที่ฟังมีเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๒๕ = ☐
๒๔. รับฟังเหตุผลของนักเรียนอย่างเต็มใจเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๒๖ = ☐
๒๕. ดูแลเอาใจใส่นักเรียนในการมีความร่วมมือใน การทำงานเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๒๗ = ☐
๓. ด้านการครองงาน						
๒๖. ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้เป็นของตนเอง เพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๒๘ = ☐
๒๗. อุทิศเวลาให้กับนักเรียนอย่างเต็ม ความสามารถเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๒๙ = ☐
๒๘. ปฏิบัติตนอย่างโปร่งใสในการใช้เงินเพื่อจัด กิจกรรมของนักเรียนเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๓๐ = ☐
๒๙. จัดหาสื่ออุปกรณ์ที่มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๓๑ = ☐

พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๓๐. ตรวจสอบนักเรียนอย่างสม่ำเสมอเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๓๒ = ☐
๓๑. ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนเองอย่างเต็ม ความสามารถเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๓๓ = ☐
๓๒. รับผิดชอบคาบสอนอย่างสม่ำเสมอเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๓๔ = ☐
๓๓. รับผิดชอบนักเรียนที่เป็นที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง เพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๓๕ = ☐
๓๔. ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๓๖ = ☐
๓๕. นำความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้กับในวิชาสอน เพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๓๗ = ☐
๓๖. ใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอนที่ทันสมัยเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๓๘ = ☐
๓๗. ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนอย่างเต็ม ความสามารถเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๓๙ = ☐
๓๘. ตอบคำถามนักเรียนอย่างเต็มใจเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๔๐ = ☐
๓๙. ให้คำปรึกษานักเรียนได้เพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๔๑ = ☐
๔๐. มีความอดทนอดกลั้นกับการใช้คำที่ไม่สุภาพ ของนักเรียนเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....	V๔๒ = ☐

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของครู
โปรดเขียนข้อเสนอแนะ

๓.๑ ด้านการครองตน

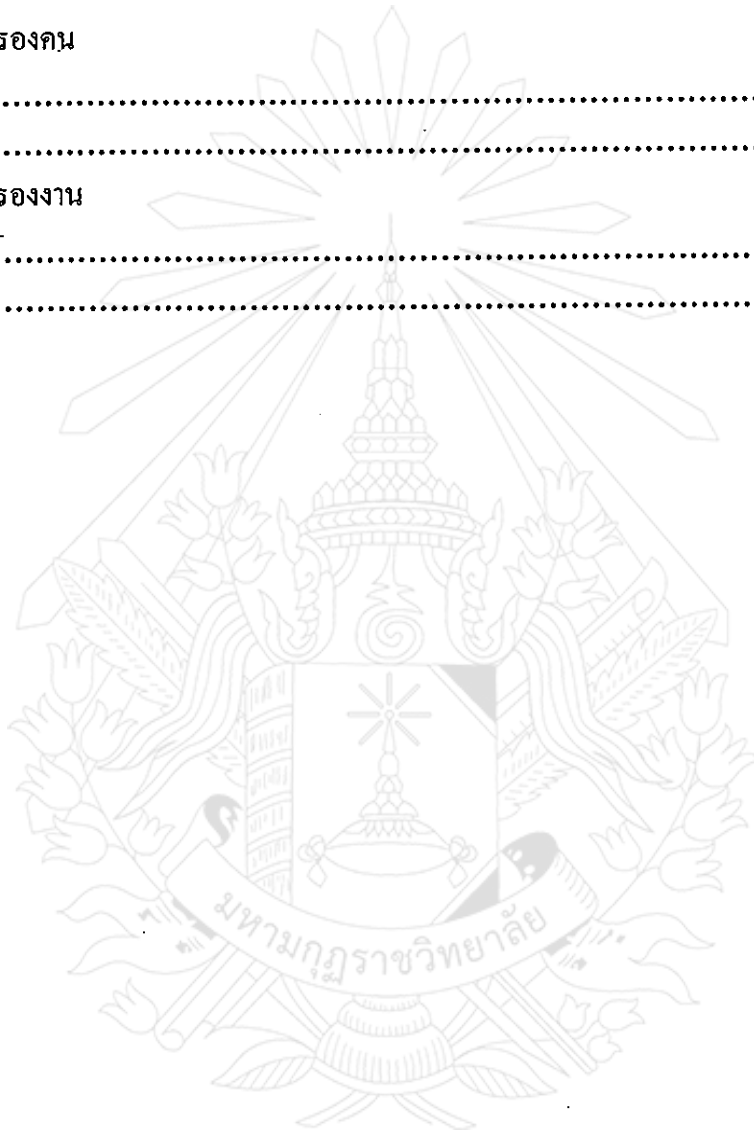
.....
.....

๓.๒ ด้านการครองคน

.....
.....

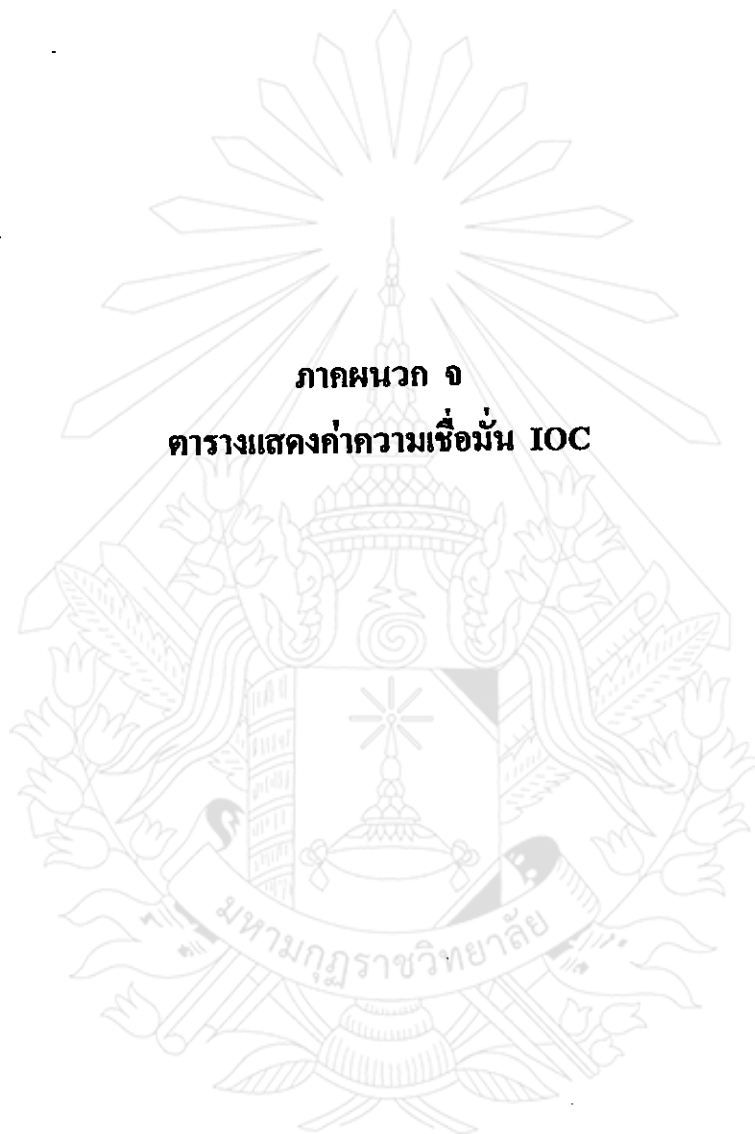
๓.๓ ด้านการครองงาน

.....
.....

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
๑	๐.๕๔	๒๑	๐.๕๔
๒	๐.๕๔	๒๒	๐.๕๔
๓	๐.๕๔	๒๓	๐.๕๔
๔	๐.๕๔	๒๔	๐.๕๔
๕	๐.๕๓	๒๕	๐.๕๔
๖	๐.๕๓	๒๖	๐.๕๔
๗	๐.๕๔	๒๗	๐.๕๔
๘	๐.๕๔	๒๘	๐.๕๔
๙	๐.๕๓	๒๙	๐.๕๔
๑๐	๐.๕๔	๓๐	๐.๕๔
๑๑	๐.๕๔	๓๑	๐.๕๔
๑๒	๐.๕๔	๓๒	๐.๕๔
๑๓	๐.๕๔	๓๓	๐.๕๔
๑๔	๐.๕๔	๓๔	๐.๕๔
๑๕	๐.๕๓	๓๕	๐.๕๓
๑๖	๐.๕๓	๓๖	๐.๕๓
๑๗	๐.๕๔	๓๗	๐.๕๔
๑๘	๐.๕๔	๓๘	๐.๕๔
๑๙	๐.๕๓	๓๙	๐.๕๔
๒๐	๐.๕๔	๔๐	๐.๕๔
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = ๐.๕๔			

ภาคผนวก จ
ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่น IOC

ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ $IOC = \frac{\sum x}{N}$

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	ค่า IOC
		+๑	๐	-๑		
	ด้านการครองคน					
๑	ร่วมบริจาคทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพียงใด	๒	๑	-	๒	๐.๖๖
๒	สละเวลาส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน ได้มีโอกาสก้าวหน้าในด้านอาชีพเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๓	ใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า เพียงใด	๒	๑	-	๒	๐.๖๖
๔	ใช้จ่ายในสิ่งที่มีประโยชน์และจำเป็น เพียงใด	๒	๑	-	๒	๐.๖๖
๕	มีค่านิยมที่พอเพียงเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๖	เข้าสอนตรงเวลาเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๗	แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความ เป็นครูเพียงใด	๒	๑	-	๒	๐.๖๖
๘	ไม่เสพสิ่งเสพติดเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๙	พูดจาสุภาพไม่ใช้วาจาหยาบคายกับ นักเรียนเพียงใด	๒	๑	-	๒	๐.๖๖
๑๐	เป็นบุคคลที่พูดจาเชื่อถือได้เพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๑๑	พูดจาให้กำลังใจนักเรียนที่ต้องการความ ช่วยเหลือเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๑๒	ไม่นินทากล่าวร้ายผู้อื่นเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
	ด้านการครองคน					
๑๓	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับนักเรียนเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๑๔	ให้ความรักและเมตตาแก่นักเรียนอย่างจริงใจ เพียงใด	๓	-	-	๓	๑

ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ $IOC = \frac{\sum x}{N}$

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	ค่า IOC
		+๑	๐	-๑		
๑๕	ให้ความช่วยเหลือทุกครั้งเมื่อมีโอกาสเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๑๖	มีความยุติธรรมไม่ลำเอียงเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๑๗	มีบรรทัดฐานในการตัดสินใจเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๑๘	รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนอย่างเท่าเทียมกันเพียงใด	๒	๑	-	๒	๐.๖๖
๑๙	หน้าตาเบิกบานยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๒๐	วางตนเหมาะสมมีความสุขใจเย็นเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๒๑	สนทนาซักทายนักเรียนอย่างเป็นกันเองเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๒๒	รับฟังความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันของนักเรียนเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๒๓	เคารพในสิทธิของนักเรียนที่ฟังมีเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๒๔	รับฟังเหตุผลของนักเรียนอย่างเต็มใจเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๒๕	ดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการทำงานเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๒๖	ด้านการครองงาน ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้เป็นของตนเองเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๒๗	อุทิศเวลาให้นักเรียนอย่างเต็มความสามารถเพียงใด	๒	๑	-	๒	๐.๖๖

ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ $IOC = \frac{\sum x}{N}$

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	ค่า IOC
		+๑	๐	-๑		
๒๘	ปฏิบัติตนอย่างโปร่งใสในการใช้เงิน กิจกรรมของนักเรียนเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๒๙	จัดหาสื่ออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ	๓	-	-	๓	๑
๓๐	ตรวจงานนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	๓	-	-	๓	๑
๓๑	ปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างเต็ม ความสามารถเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๓๒	รับผิดชอบคาบสอนอย่างสม่ำเสมอเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๓๓	รับผิดชอบนักเรียนที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง เพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๓๔	ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๓๕	นำความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ใน วิชาที่สอนเพียงใดเพียงใด	๒	๑	-	๒	๐.๖๖
๓๖	ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๓๗	ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนอย่างเต็ม ความสามารถเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๓๘	ตอบคำถามนักเรียนอย่างเต็มใจเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๓๙	ให้คำปรึกษากับนักเรียนได้เสมอเพียงใด	๓	-	-	๓	๑
๔๐	มีความอดทนกับการใช้วาจาที่ไม่สุภาพของ นักเรียนเพียงใด	๓	-	-	๓	๑

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล : นางสุภาภรณ์ เต็มรัตน์
วัน/เดือน/ปีเกิด : ๕ มกราคม ๒๕๑๓
สถานที่อยู่ปัจจุบัน : ๘๗/๓ บ้านหมน หมู่ที่ ๕ ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ ๘๐๒๕๐

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.๒๕๓๖ : ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ จังหวัดสงขลา

ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน

พ.ศ.๒๕๓๖ – ปัจจุบัน : ครู คศ.๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์
นครศรีธรรมราช ตำบลสวนหลวง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
จังหวัดนครศรีธรรมราช

